

**INSTITUTUL ROMÂN
PENTRU DREPTURILE OMULUI**

RAPORT DE ACTIVITATE

-2019-

Cuprins

INTRODUCERE.....	3
I. CERCETARE, STUDII ȘI ARII TEMATICE.....	8
II. FORMARE ȘI PREGĂTIREA SPECIALIȘTILOR.....	26
III. DOCUMENTARE ȘI INFORMARE	41
IV. COOPERAREA CU ALTE INSTITUȚII ÎN PLAN NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL	50
V. PROPUNERE LEGISLATIVĂ NR. 70/2020 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA LEGII NR. 9/1991 PRIVIND ÎNFIINȚAREA INSTITUTULUI ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI.....	57
VI. RESURSE UMANE.....	60
VII. SISTEMUL DE CONTROL INTERN MANAGERIAL.....	62
VIII. EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI LA 31.12.2019	65
ANEXA I.	69
STRUCTURA INSTITUTULUI ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI.....	69
ANEXA II.	70
PRINCIPII REFERITOARE LA STATUTUL INSTITUȚIILOR NAȚIONALE (PRINCIPIILE DE LA PARIS)	70
ANEXA III. A.....	74
ACTIVITĂȚI PROPRII SAU ÎN COLABORARE.....	74
ANEXA III. B.....	82
PARTICIPĂRI LA ALTE ACȚIUNI	82
ANEXA IV.	87
PARTENERIATE ÎNCHEIATE ÎN 2019.....	87

INTRODUCERE

Interesul pentru problematica drepturilor omului este una din caracteristicile care au marcat evoluția comunității internaționale în epoca modernă, respectarea acestora fiind o condiție esențială pentru dezvoltarea societății democratice, atât la nivel național, cât și la nivel regional și internațional.

Sistemul de promovare a drepturilor omului este astăzi supus unor provocări considerabile. Numeroasele amenințări și încălcări ale drepturilor fundamentale necesită răspunsuri variate și urgente, fie că este vorba de legislație, de politici și de acțiuni de informare sau de programe de educație pentru drepturile omului, care necesită implicarea a numeroși actori: organisme internaționale, regionale sau organizații ale societății civile naționale sau internaționale.

În cadrul acestui sistem de actori, un rol esențial revine instituțiilor naționale pentru drepturile omului (INDO), care, prin competențele lor multiple, contribuie la promovarea și respectarea drepturilor omului la nivel național. Bucurându-se de legitimitate internațională, aceste organisme reprezintă o punte de legătura între autoritățile naționale și societatea civilă.

1. Instituțiile naționale pentru drepturile omului – statut, atribuții, competențe

Rolul INDO ca actori esențiali ai sistemului de promovare și protecție a drepturilor omului a fost recunoscut progresiv; ele se bucură în prezent de o legitimitate națională și internațională bine stabilită, o etapă decisivă în evoluția acestora fiind reprezentată de adoptarea de către ONU, în anul 1993, a Principiilor de la Paris.

1.1. Principiile de la Paris

Conform Principiilor referitoare la Statutul Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (Principiile de la Paris)¹ acestea sunt organisme independente, stabilite prin legislația națională și având mandatul explicit de a proteja și promova drepturile omului din statul respectiv.

Prin înființarea lor, aceste instituții devin „elemente cheie ale unui sistem eficient de protecție a drepturilor omului”, a căror funcție esențială este de a contribui la promovarea și dezvoltarea unei culturi a drepturilor omului.

Toate INDO, indiferent de tip și context național, trebuie să se conformeze Principiilor de la Paris convenite la nivel internațional, principii care stabilesc rolul și obiectivele și care le acordă independență și un mandat extins în materie de drepturile omului. Prin cooperarea cu alți actori implicați la nivel național, regional și internațional, instituțiile naționale pentru drepturile omului

¹ Principiile de la Paris – Principii referitoare la Statutul Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului, formulate la prima conferință consacrată instituțiilor naționale de drepturile omului, de la Paris 7-9 Octombrie 1991, devenite document oficial al Adunării Generale ONU prin Rezoluția 48/134, în 1993.

au menirea de a sprijini persoanele fizice în exercitarea drepturilor și libertăților lor fundamentale și de a semnala încălcări ale acestora.

În virtutea statutului lor, INDO au o poziție unică care le permite să promoveze drepturile omului și să acționeze în baza mandatului pentru protecția acestora. În calitate de instituții create și finanțate de stat, acestea se bucură de legitimitate și de acces la factorii de decizie politică. În același timp, ele sunt mandatate să coopereze strâns cu societatea civilă. Astfel, ele pot acționa ca o structură de legătură între societatea civilă și autorități, fiind independente (de ambele).

Conform Principiilor de la Paris, principalele criterii pe care o instituție națională pentru drepturile omului trebuie să le îndeplinească sunt: exercitarea unui mandat „cât mai extins posibil” bazat pe standardele universale ale drepturilor omului care să includă dubla responsabilitate, atât de a promova, cât și de a proteja toate drepturile omului (civile și politice economice, sociale și culturale); independență față de autoritățile guvernamentale; independență garantată fie prin Constituție, fie prin legislație; putere specifică de investigare; pluralism al reprezentării; resurse umane și financiare adecvate.

În baza principiilor directoare de la Paris, instituțiile naționale pentru drepturile omului au următoarele atribuții: a) să furnizeze guvernului, parlamentului și oricărui alt organ competent, avize, recomandări, propuneri, rapoarte privind orice aspect referitor la protecția și promovarea drepturilor omului; b) să promoveze și să supravegheze armonizarea legislației, a regulamentelor și practicilor naționale cu instrumentele internaționale referitoare la drepturile omului la care statul este parte, și punerea lor efectivă în practică; c) să contribuie la realizarea rapoartelor pe care statul le prezintă organelor și comitetelor ONU, instituțiilor regionale și, dacă este cazul, să emită opinii asupra acestor subiecte, în limita competențelor lor și cu respectarea independenței; d) să coopereze cu Națiunile Unite și alte instituții din sistemul ONU, cu instituțiile regionale și cu instituțiile naționale din alte țări care au competențe în domeniul protecției și promovării drepturilor omului.

Alte atribuții importante se referă la: participarea la elaborarea de programe din domeniul educației și cercetării în materie de drepturile omului și implicarea lor în punerea în practică a acestora în mediul școlar, universitar și profesional; contribuție și implicare în activitățile vizând cunoașterea drepturilor omului și a acțiunilor de combatere a discriminării de orice fel, prin sensibilizarea opiniei publice, în special prin acțiuni de informare și conștientizare, prin programe de educație pentru drepturile omului.

Îndeplinind aceste atribuții, instituțiile naționale pentru drepturile omului își exercită capacitatea de a aborda în mod cuprinzător și consecvent problemele legate de drepturile omului, precum și de a integra conceptul drepturilor omului în politicile guvernamentale, în legislație și de a contribui la sensibilizarea și conștientizarea opiniei publice privind importanța cunoașterii, promovării și respectării drepturilor omului.

Alinierea la aceste Principii este necesară recunoașterii legitimității INDO și a rolului lor în asigurarea aplicării standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului.

Organizațiile regionale și internaționale au încurajat și au sprijinit în mod activ înființarea acestor instituții. De exemplu, în anul 1997, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a adoptat Recomandarea R (97) 14 referitoare la crearea de instituții naționale independente de promovare și protecție a drepturilor omului și Rezoluția R (97) 11 privind cooperarea între aceste instituții și dintre acestea și Consiliul Europei. În anul 2018, Comitetul de Miniștri a adoptat Recomandarea CM / Rec (2018) 11 privind necesitatea consolidării protecției și promovării spațiului societății civile în Europa, care subliniază atât rolul „pozitiv, important și legitim” al INDO ca „apărători” ai

drepturilor omului și contribuția acestora la crearea unui mediu favorabil respectării și promovării drepturilor omului, cât și amenințările cu care acestea se confruntă.

Pentru realizarea cooperării și a schimbului reciproc de informații și practici între instituțiile naționale, precum și reprezentarea acestora în relația cu organizațiile internaționale și regionale cu atribuții în domeniul drepturilor omului, au fost create Alianța Globală a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (GANHRI) – la nivelul ONU și patru rețele regionale, printre care și Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (ENNHRI), înființată în anul 2013.

1.2. Tipologia instituțiilor naționale pentru drepturile omului

Principiile de la Paris nu fac referire la un model sau o structură particulară de instituție națională pentru drepturile omului, statele fiind libere să decidă tipul de INDO care să răspundă necesităților specifice și scopurilor lor interne.

Există mai multe tipuri de instituții naționale pentru drepturile omului cu mandate diferite, principalele modele de instituții din statele europene fiind cele de tipul: comisie, institut sau centru și instituție de tip ombudsman.

Instituțiile de tip *Comisie* sunt instituții hibride care combină mai multe mandate, inclusiv cele de organism de promovare a egalității, și sunt conduse de un comisar sau de un colegiu de comisari (Comisia pentru Egalitate și Drepturile Omului din Irlanda, Comisia pentru Drepturile Omului din Irlanda de Nord, Comisia pentru Drepturile Omului din Scoția, Comisia Națională Consultativă pentru Drepturile Omului din Franța).

Instituțiile de tip *Ombudsman* sunt, în general, instituții conduse de o singură persoană (nu au un for de conducere colectiv), desemnarea se face de către parlament, iar mandatul vizează apărarea drepturilor cetățenilor în raporturile acestora cu autoritățile publice, în principal protecția juridică individuală, activitatea concentrându-se pe tratarea plângerilor indivizilor care se consideră lezați de acte injuste din partea administrației (ex: Avocatul Poporului din România, Ombudsmanul din Spania, Portugalia, Ungaria, Lituania).

Instituțiile de tip *Institut sau Centru* sunt, în general, abilitate să acorde consiliere guvernului și parlamentului cu privire la politicile și legislația în materie de drepturile omului, să desfășoare activități de monitorizare și să realizeze programe de educație pentru drepturile omului - informare, organizare de dezbateri, de sesiuni și reuniuni, realizarea și difuzarea de cercetări și publicații în domeniul drepturilor omului. Exemple de astfel de instituții sunt Institutul Român pentru Drepturile Omului, Institutul German pentru Drepturile Omului, Institutul Danez pentru Drepturile Omului, Institutul Olandez pentru Drepturile Omului, Centrul pentru Drepturile Omului din Finlanda.

În contextul actual, în care drepturile omului se confruntă cu numeroase amenințări și provocări considerabile, instituțiilor naționale pentru drepturile omului, ca actori ai sistemului de promovare și respectare a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale, le revine un rol esențial în consolidarea democrației și a statului de drept.

Pentru aceasta, este necesar ca în îndeplinirea mandatului lor, instituțiile naționale pentru drepturile omului să pună un accent sporit pe activitățile de sensibilizare și de educație în materie, prin folosirea unor metode mai eficiente de informare și comunicare. Un rol important în acest sens îl are dezvoltarea dialogului și colaborării cu alte organisme naționale pentru drepturile omului, cu

organizații ale societății civile și cu alți actori care apără aceste drepturi, precum și cu instituțiile regionale și internaționale implicate în promovarea și protecția drepturilor omului.

2. Institutul Român pentru Drepturile Omului

2.1. IRDO-statut

Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO) organism independent, cu personalitate juridică, înființat prin lege – Legea nr. 9/1991, reprezintă prima instituție națională pentru drepturile omului creată în România după 1989.

Prin crearea acestui organism, autoritățile române au răspuns, în acel moment, preocupărilor ONU, OSCE și Consiliului Europei, care prin numeroase rezoluții și recomandări încurajau înființarea și dezvoltarea unor instituții naționale independente cu atribuții specifice în domeniul promovării și protecției drepturilor omului și prin alte mijloace decât cele din sfera judiciară.

În evoluția sa, IRDO a urmărit respectarea Principiilor de la Paris, desfășurându-și activitatea și în conformitate cu cerințele formulate de organizațiile internaționale și regionale.² Ancorându-și preocupările în realitățile concrete ale fiecărei perioade, ale fiecărei etape, Institutul a urmărit constant organizarea unui cadru corespunzător și crearea unor mijloace eficiente pentru aplicarea și respectarea concretă a drepturilor omului, pentru o mai bună cunoaștere și conștientizare a lor, atât de către instituțiile publice, cât și de către persoanele fizice, cu atât mai mult cu cât România este membră a ONU, a OSCE, a Consiliului Europei și a Uniunii Europene.

2.2. Misiune

Mandatul IRDO, potrivit legii de înființare, este de a asigura o mai bună cunoaștere de către organismele publice, asociațiile neguvernamentale și cetățenii români a problematicii drepturilor omului, a modului în care drepturile omului sunt garantate în alte țări. De asemenea, scopul Institutului este să informeze opinia publică externă, organismele internaționale, în legătură cu modalitățile practice prin care drepturile omului sunt asigurate și respectate în România.

Principalele arii de interes în domeniul promovării și respectării drepturilor omului sunt: drepturile copilului; combaterea oricărei forme de discriminare bazată pe sex, rasă, origine etnică sau socială, limbă, religie sau convingeri și opinii politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, statut socio-economic, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; combaterea rasismului, xenofobiei și intoleranței; drepturile solicitanților de azil; respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal; accesul la justiție, orice alte drepturi civile, politice, economice, sociale și culturale.

În anul 2019, în conformitate cu atribuțiile stabilite prin legea de înființare, Institutul Român pentru Drepturile Omului a desfășurat o varietate de acțiuni și programe în domeniul cercetării, al educației și formării de formatori, de informare și editare de publicații și lucrări de specialitate, vizând următoarele obiective prioritare: aprofundarea și diseminarea cunoștințelor privind drepturile omului în conformitate cu normele și standardele internaționale în domeniu; promovarea instrumentelor juridice și a mecanismelor internaționale, regionale și naționale existente în materia

² Rezoluția A/RES/48/134 a Adunării Generale a ONU și Recomandările R (79) 16, (97) 14, R (2018) 11, ale Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.

drepturilor omului; dezvoltarea strategiilor și acțiunilor cu caracter educațional în domeniul drepturilor omului prin realizarea de parteneriate cu instituțiile publice și organizațiile neguvernamentale; promovarea unor modalităților de abordare a problematicii drepturilor omului nu ca simple norme abstracte, ci în legătură directă cu diferitele situații și provocări reale de ordin social, economic, cultural și politic.

În elaborarea programului de activitate pe anul 2019 al Institutului Român pentru Drepturile Omului au fost avute în vedere, printre altele: Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030, Cadrul multianual pentru perioada 2018 – 2020 al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), Programul anual de lucru al FRA, Strategia Europeană pentru persoanele cu handicap (2010–2020), Rezoluția nr. 21/14 privind „Programul mondial pentru educație în domeniul drepturilor omului” a Consiliului ONU pentru Drepturile Omului (faza a 3-a a Planului de acțiune 2015-2019).

În desfășurarea activității sale în cursul anului 2019, Institutul a colaborat, ca de fiecare dată, cu instituții publice, mediul academic, organizații neguvernamentale implicate în domeniul drepturilor omului, colaborări și parteneriate care au contribuit la întărirea capacității de acțiune a Institutului în îndeplinirea atribuțiilor și competențelor conferite de Legea nr. 9/1991.

2.3. Structură

Potrivit art. 5 din Legea nr. 9/1991 de înființare a Institutului Român pentru Drepturile Omului, acesta „este condus de un Consiliu General, cuprinzând reprezentanți ai grupurilor parlamentare, membri ai Comisiei pentru drepturile omului și cetățeanului a Senatului și ai Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale a Adunării Deputaților, precum și oameni de știință și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale din domeniul drepturilor omului, desemnați de birourile permanente ale celor două camere ale Parlamentului și validați de acestea. Consiliul general desemnează dintre membri săi un Comitet Director, format din 7 persoane: parlamentari, oameni de știință, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și directorul executiv. Directorul executiv reprezintă Institutul ca persoană juridică, conform reglementărilor în vigoare, iar Comitetul Director asigură conducerea activității curente a Institutului”.

Structura de personal a Institutului este cea prevăzută în anexa la Legea nr. 9/1991 (a se vedea Anexa I).

I. CERCETARE, STUDII ȘI ARII TEMATICE

Drepturile omului reflectă standardele minime necesare astfel încât fiecare persoană să trăiască în demnitate. Toți oamenii au aceleași drepturi, indiferent de naționalitate, locul de reședință, sex, origine etnică, culoare, religie, limbă sau alt statut. Drepturile omului sunt universale și indivizibile, aplicându-se tuturor persoanelor în mod egal și nediscriminatoriu. Obiectivul principal al drepturilor omului este de a ajuta fiecare om să își atingă potențialul, oferindu-i posibilitatea de a acționa în mod autonom în scopul schimbării propriei vieți, îmbunătățirii situației comunității în care trăiește și influențării propriului viitor. În centrul reglementărilor privind drepturile omului se află dorința de a asigura fiecărui individ dreptul de a alege și de a participa la toate deciziile care îi pot afecta sau influența viața.

În vederea atingerii acestor obiective, este necesar ca fiecare persoană să poată avea acces la informații cu privire la drepturile sale și modalități practice de punere în aplicare. În acest sens, Institutul Român pentru Drepturile Omului are în vedere efectuarea de cercetări și de studii cu privire la drepturile și libertățile fundamentale care necesită cea mai mare nevoie de protecție la nivel global, dar și național.

Promovarea eficientă și creșterea nivelului de conștientizare cu privire la drepturile și libertățile fundamentale presupun cunoașterea și înțelegerea aprofundată a acestora. În acest sens, în conformitate cu Principiile de la Paris, IRDO s-a implicat în proiecte specifice în domeniul cercetării și studierii diferitelor aspecte legate de promovarea și respectarea drepturilor omului, prin elaborarea de studii, de programe de educație și de cercetare și de punere a acestora în practică în școli, universități și în diferite medii profesionale.

Activitatea de cercetare desfășurată de IRDO comportă o dimensiune concretă, utilitatea sa decurgând din faptul că răspunde nevoilor practice ale beneficiarilor. Pentru a colecta date referitoare la nevoile acestora, reprezentanții Institutului participă la evenimente, precum conferințe sau seminarii, în cadrul cărora se dezbate problematici cu implicații în domeniul drepturilor omului. Evenimentele organizate de Institut, în mod autonom sau în parteneriat cu alte autorități sau instituții publice, reprezintă forumuri de dezbateri, care au ca scop analizarea realităților sociale, în vederea identificării problemelor adiacente exercitării drepturilor și libertăților individului.

Conștient de rolul esențial ce-i revine în plan național la realizarea unei culturi a drepturilor omului, în cadrul mandatului și în limita resurselor de care dispune, Institutul a continuat și în anul 2019 să consacre eforturile sale în domeniul cercetării unor problematice și teme variate din aria drepturilor omului (civile, politice, economice, sociale și culturale, dreptul la pace, dreptul la un mediu sănătos, dreptul la dezvoltare durabilă, dreptul la fericire).

Atât în domeniul cercetării, precum și în acțiunile sale specifice, Institutul a promovat abordarea bazată pe drepturile omului, al cărei specific constă în dezvoltarea de politici și de planuri de acțiune care acordă o poziție centrală drepturilor omului și obligațiilor corelative ale statelor. În analizele și programele realizate, Institutul a avut ca reper cele cinci principii cheie: participare, responsabilitate, nediscriminare și egalitate, abilitare și legalitate³ și cele două obiective majore ale acestei paradigme: sprijinirea titularilor de drepturi în exercitarea prerogativelor pe care le dețin și

³ Principii ce constituie modelul PANEL (Participation, Accountability, Non-discrimination and Equality, Empowerment and Legality), în acest sens a se vedea <http://ennhri.org/about-nhris/human-rights-based-approach/>.

consolidarea capacității actorilor statali și non-statali în asigurarea respectării, protejării, promovării și realizării drepturilor omului.⁴

Studiile realizate în anul 2019 au vizat atât legislația națională din domeniul drepturilor omului, cât și instrumentele internaționale și regionale devenite parte din dreptul intern prin ratificarea acestora de către România. În timp ce unele studii au abordat o tematică generală, altele au fost consacrate instrumentelor și mecanismelor privind protecția și promovarea drepturilor omului, precum și evoluției acestora în timp, iar altă categorie de cercetări a avut ca obiect studierea unor drepturi specifice.

Rapoartele și studiile realizate în cadrul Institutului au fost valorificate atât în publicațiile proprii, cât și în cadrul, sau prin intermediul, evenimentelor organizate de Institut. Ne referim atât la evenimente organizate de Institut (a se vedea Anexa III. A), dar și la acțiuni desfășurate în parteneriat cu diferiți actori implicați în domeniul promovării drepturilor omului. Schimbul de experiență, opiniile și concluziile desprinse în cadrul acestor proiecte de colaborare au permis conturarea unor noi teme de cercetare, precum și a unor modalități noi de abordare a aspectelor de formare și educare în spiritul protecției și respectării drepturilor omului.

Solicitările adresate Institutului de către organizații și organisme cu preocupări în domeniul drepturilor omului, din țară sau din străinătate, de a participa cu studii, comunicări, rapoarte etc. la acțiuni organizate de acestea (a se vedea Anexa III. B) ilustrează faptul că Institutul s-a făcut remarcat atât pe plan național, cât și internațional, prin rigoarea și consecvența implicării în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Drepturile copilului și tânărului

În scopul asigurării unei mai bune cunoașteri a problematicii drepturilor omului de către organismele publice, asociațiile neguvernamentale și cetățenii din România, Institutul colectează și actualizează în permanență informații privitoare la aspectele care se referă la drepturile copiilor și tinerilor.

Între activitățile asumate și desfășurate de Institut în temeiul mandatului său există o relație de intercondiționare, reflectată prin activitățile de cercetare și activitățile de formare și informare. Deși toate categoriile de activități presupun colectarea, analizarea și sintetizarea informațiilor din realitatea înconjurătoare, activitatea de cercetare constituie baza activităților de formare și informare întrucât, pentru elaborarea materialelor de informare și formare, este necesară o analiză minuțioasă a nevoilor beneficiarilor.

Temele analizate pe parcursul acestui an au privit aspecte legate de dreptul la educație, combaterea violenței, nediscriminare, toleranță, dreptul la sănătate, drepturile în mediul virtual, participarea și implicarea copiilor și tinerilor în societate, cu referire la prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și recomandările mecanismelor internaționale și regional europene.

Analiza nevoilor și a realităților specifice copiilor și tinerilor a fost realizată și prin activități de promovare care permit interacțiunea directă între autorități, instituții publice și grupul țintă.

Educația și realizarea dreptului la educație reprezintă una din temele principale care face obiectul activităților de cercetare, formare, informare și promovare a drepturilor tinerilor și

⁴ A se vedea <http://ennhri.org/about-nhris/human-rights-based-approach/>.

copiilor, având caracter transversal, întrucât influențează toate aspectele care țin de drepturile tinerilor și copiilor. Pornind de la prevederile cu privire la dreptul la educație enunțate în art. 28, 29, 30 și 31 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, au fost analizate aspecte privind obiectivele specifice ale educației, educația pentru drepturile omului, implementarea și monitorizarea realizării obiectivelor educației copilului în perioada adolescenței, rolul instituțiilor naționale pentru drepturile omului în promovarea și protecția drepturilor copilului. Studiile efectuate în cadrul Institutului au fost concretizate prin publicarea volumului „Drepturile copilului. Dreptul la educație”⁵.

De asemenea, activitățile desfășurate în acest an prin care s-a promovat educația tinerilor și copiilor în spiritul drepturilor omului includ, printre altele, lansarea, în data de 15 februarie, a concursului „Olimpiada de altruism”, organizat de Departamentul de Asistență Socială din cadrul Facultății de Sociologie și Psihologie a Universității de Vest din Timișoara în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului, ce a avut ca scop promovarea și recompensarea comportamentelor pro-active și valorilor de cooperare și întraajutorare la nivelul comunităților și s-a adresat elevilor claselor a XII-a; în 20 februarie, s-a desfășurat Campania de conștientizare a multiplelor forme de manifestare a violenței în mediul școlar și de responsabilizare a copiilor și tinerilor cu privire la necesitatea de a limita situațiile conflictuale, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în cadrul Proiectului antiviolență și antibullying al Inspectoratului Școlar al Municipiului București „Implică-te în viața ta!”, la Școala Gimnazială „Apostol Arsache” din Giurgiu și Liceul Tehnologic „Dimitrie Gusti” din București.

Asemenea evenimente au rolul de a analiza gradul de solidaritate, deschidere, toleranță și altruism al copiilor și tinerilor și de a observa lipsurile din aceste domenii.

În același timp, este reprezentativ Atelierul cu tema „Dreptul la educație” organizat în data de 19 martie la sediul Institutului Român pentru Drepturile Omului cu elevii Școlii Gimnaziale „Vulcana Pandele” din județul Dâmbovița în cadrul Proiectului Erasmus „Kids, stand up for your rights!”, în care au fost implicați elevii acestei unități de învățământ alături de parteneri din Franța și Polonia.

Cercetările realizate prin intermediul activităților descrise mai sus au fost concretizate în suportul de curs utilizat pentru desfășurarea activității de formare adresată învățătorilor și profesorilor de învățământ primar cu tema „Dreptul la protecție al copilului” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului la Școala Gimnazială nr. 150 din București, pe 17 aprilie 2019.

Prevenirea și combaterea violenței reprezintă o altă componentă importantă în activitatea desfășurată de Institut. Sensibilizarea copiilor și tinerilor cu privire la dezavantajele unui climat violent, precum și cu privire la modul în care se încalcă drepturile omului prin tolerarea și acceptarea unui asemenea climat constituie un instrument esențial în dezvoltarea personalității acestora. Au fost analizate aspecte privind tipurile de violență (violență fizică, violență verbală, abuz psihic), modalitățile de combatere a violenței în școală, bullying-ul, formele de agresiune în lumea digitală, dreptul la protecție în școală. Cercetări asupra nivelului de înțelegere al copiilor și tinerilor față de fenomenul violenței au fost întreprinse prin acțiuni specifice precum: (1) Campania de conștientizare a multiplelor forme de manifestare a violenței în mediul școlar și de responsabilizare a copiilor și tinerilor cu privire la necesitatea de a limita situațiile conflictuale organizată în cadrul Proiectului antiviolență și antibullying al Inspectoratului Școlar al Municipiului București „Implică-te în viața ta!”, la Școala Gimnazială „Apostol Arsache” din

⁵A se vedea <http://irdo.ro/irdo/pdf/Drepturile%20Copilului-Dreptul%20la%20educatie.pdf>

Giurgiu și Liceul Tehnologic „Dimitrie Gusti” din București de Institutul Român pentru Drepturile Omului desfășurată la 20 februarie 2019; (2) Seminar privind recunoașterea și înțelegerea tipurilor de violență și creșterea gradului de conștientizare a propriei contribuții la crearea și menținerea unui climat non-agresiv în colectivitate, organizat în cadrul Campaniei anti-violență desfășurată în instituții școlare din București și din țară de Institutul Român pentru Drepturile Omului la Școala Gimnazială nr. 150 din București care a avut loc la data de 28 februarie 2019.

În urma analizei rezultatelor acțiunilor organizate de Institut, a fost elaborat suportul de curs aferent unui curs de 20 de ore, avizat de Ministerul Educației, privind combaterea „Jocurilor nocive și a practicilor violente din mediul școlar”. Cursul s-a desfășurat în perioada 23-27 mai, fiind organizat în parteneriat de Institutul Român pentru Drepturile Omului cu Casa Corpului Didactic Cluj și adresat cadrelor didactice de la nivelul județului, respectiv consilierilor școlari din cadrul Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Cluj.

Într-o societate democratică este important ca tinerii și copiii să fie conștienți de dimensiunea politică a societății și trebuie să se țină seama de faptul că *participarea și implicarea copiilor și tinerilor în societate* reprezintă un deziderat al Convenției cu privire la drepturile copilului. Astfel, caravana „Stă în puterea ta să schimbi ceva!”, desfășurată în mai multe etape (15 februarie, 26 februarie, 7 martie, 25 martie, 4 aprilie), a reprezentat un eveniment destinat motivării tinerilor referitor la implicarea în alegerea reprezentanților în Parlamentul European. Caravana a constituit un mijloc de analiză a nivelului de implicare civică și de conștientizare a importanței exercitării dreptului la vot de către tineri. În același sens, Institutul Român pentru Drepturile Omului, în parteneriat cu Liceul Teoretic „Tudor Vianu” din Giurgiu și, respectiv, Colegiul Tehnologic Energetic din Constanța, a organizat în perioada 10-11 aprilie atelierul „Dreptul la vot și gradul de implicare civică”, având ca grup țintă elevii claselor a XI-a și a XII-a din cadrul celor două instituții de învățământ.

Prin acțiunile de acest tip, Institutul dorește să atragă atenția asupra educației și încurajării implicării active a copiilor și tinerilor în societate. Ținând cont de prezența la vot scăzută în rândul a tinerilor este important ca educația în ceea ce privește dimensiunea politică să se facă din timp, astfel încât, la momentul obținerii dreptului de vot, procesul de luare a deciziilor să implice o cunoaștere a acestei realități și a implicațiilor sale.

În scopul diseminării în rândul cadrelor didactice și a consilierilor școlari a aspectelor referitoare la problematica drepturilor copilului, în cadrul Institutului a fost conceput cursul intitulat „Comunicare, Informare, Dezvoltare, Conștientizare. Educația pentru drepturile copilului” și a obținut acreditarea Ministerului Educației pentru desfășurarea acestuia pe parcursul a 40 de ore în 3 județe și în Municipiul București.

Activitățile de cercetare întreprinse de Institut în domeniul drepturilor copiilor și tinerilor sunt valorificate inclusiv prin consultanța oferită de IRDO, în domeniul său de expertiză, în cadrul proiectelor în care este implicat: proiectul ERASMUS+, CareEr: Empowering Informal Carers, derulat în parteneriat cu Institutul Național de Inserție Profesională și Socială din Franța, care vizează abilitățile practice ale îngrijitorilor familiari cu recunoașterea acestora pe piața muncii organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 1.

Drepturile femeilor

În abordarea problematicilor specifice sferei drepturilor femeilor, demersul IRDO a fost în acord cu preocupările globale privind atingerea Obiectivului 5 al Agendei 2030 – realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și fetelor, cu recomandările Comitetului ONU privind implementarea Convenției pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW), cu respectarea prevederilor Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul) și a celorlalte prevederi internaționale în materie, precum și potrivit mandatului său. De asemenea, Institutul a lărgit strategia de promovare și implementare a standardelor internaționale privind drepturile femeilor prin integrarea dimensiunii de gen în principalele sale arii tematice de interes și în activitățile de cercetare, formare și informare axate pe protejarea și respectarea drepturilor omului.

Activitatea Institutului în domeniul drepturilor femeilor, în general și cu privire la problematica violenței față de femei, în particular, are în vedere abordarea din perspectiva drepturilor omului: (1) organizarea de activități de cercetare-documentare, formare și informare în domeniul drepturilor omului care să răspundă nevoilor victimelor violenței de gen și asigurarea accesibilității acestora; (2) implementarea campaniilor de sensibilizare privind toleranța zero pentru violență pentru a reduce stigmatizarea și a schimba atitudinile care permit această încălcare a drepturilor omului; (3) realizarea instruirii/formării în domeniul drepturilor legale pentru femei și fete; (4) colaborarea cu actorii publici relevanți – polițiști, judecători, asistenți sociali, psihologi, cadre didactice (care înțeleg importanța drepturilor omului și a egalității de gen) pentru a ajunge la categoriile sociale vulnerabile, cum ar fi femeile vârstnice, femeile cu dizabilități, femeile migrante și femeile aparținând minorităților etnice.

Abordarea bazată pe drepturile omului permite evidențierea în conținutul mandatului IRDO a două funcții esențiale: promovarea și protejarea drepturilor omului.

Componenta promovării drepturilor femeii presupune aplicarea în mod concret a principiilor cuprinse în modelul PANEL⁶. Astfel, aspectele dedicate promovării drepturilor femeilor sunt subliniate prin: diseminarea concluziilor și recomandărilor Comitetului CEDAW, în rândul partenerilor, colaboratorilor și publicului larg, organizarea, în cadrul evenimentelor anuale ale Institutului, de dezbateri pe teme extrase din concluziile și recomandările Comitetului CEDAW; susținerea vizibilității Convenției CEDAW și a Protocolului Opțional la nivel național, a unei mai bune aplicări a acestor documente și a cunoașterii conținutului lor atât de către segmentul feminin al populației, pentru ca femeile să își poată exercita drepturile în deplină cunoștință de cauză, cât și de reprezentanții instituțiilor publice cu atribuții în domeniu. Totodată, participarea la aceste evenimente și organizarea de activități în scopul asigurării respectării drepturilor femeilor, constituie acțiuni care permit identificarea și implicarea actorilor interesați de prevenirea și combaterea violenței în procesul decizional.

Tot cu scopul promovării drepturilor femeilor, Institutul s-a implicat în acțiuni care susțin armonizarea legislației naționale cu o serie de instrumente internaționale în materie, precum Convenția pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor, Convenția de la Istanbul, strategiile și directivele europene în domeniu.

⁶ Cele cinci principii cheie ce constituie modelul PANEL: participare, responsabilitate, nediscriminare și egalitate, abilitare și legalitate.

În spiritul Declarației de la Amman (2012) - care subliniază importanța și rolul instituțiilor naționale pentru drepturile omului în promovarea drepturilor femeilor și în procesul de combatere a violenței de gen - Institutul promovează participarea publică și politică a femeilor, drepturile economice și sociale ale acestora, dreptul la educație, la informare, accesul la justiție și la servicii de sănătate, ca pârghii în combaterea violenței domestice și a marginalizării femeilor.

În anul 2019, IRDO a desfășurat o serie de acțiuni prin care și-a manifestat angajamentul ferm în favoarea promovării drepturilor femeilor: participarea la conferințe și seminarii, interne și internaționale, extinderea parteneriatelor și realizarea de proiecte în colaborare cu diferiți parteneri, publicarea de analize și materiale de informare și sensibilizare în materie de prevenire și combaterea discriminării și violenței contra femeilor.

Astfel, au fost continuate consultările – inițiate în anul 2017 - cu actorii implicați în domeniul drepturilor femeilor, ca de exemplu acțiunile realizate în colaborare cu Asociația Femeilor din România – Împreună (AFRI).

În ceea ce privește componenta de protecție a drepturilor femeilor, aceasta este ilustrată prin activitatea Grupului de lucru referitor la combaterea violenței împotriva femeilor organizat anual sub auspiciile IRDO încă din anul 2017. Reunirea reprezentanților ONG-urilor și a instituțiilor publice cu competențe în problematica violenței de gen, în scopul analizării fenomenului violenței și a formulării de propuneri pentru îmbunătățirea legislației naționale, constituie acțiuni care pot influența, pe termen mediu și lung, cadrul juridic în materie⁷.

Întâlnirea din acest an a Grupului de lucru a fost dedicată celebrării a 25 de ani de la *Platforma de la Beijing – Un viitor fără violență pentru noile generații*. Astfel, pe data de 27 noiembrie 2019, cu prilejul Zilei Internaționale a Combaterii Violenței împotriva Femeilor, Institutul Român pentru Drepturile Omului, în parteneriat cu Asociația Femeilor din România - Împreună (AFRI), a organizat dezbaterile cu tema „Paradoxul dintre evoluția legislației în domeniu și amplificarea fenomenului violenței împotriva femeilor”. În cadrul discuțiilor, au fost reiterate concluziile formulate în anii anteriori (2017 și 2018) și, în plus, au fost identificate dificultățile cu care se confruntă cei implicați în punerea în aplicare a legislației și în lupta contra violenței domestice. Totodată, participanții au formulat propuneri de îmbunătățire a modalității de abordare a fenomenului violenței împotriva femeilor, răspunzând unui chestionar menit a identifica barierele întâmpinate în activitatea pe care o desfășoară și propunerile de soluționare a acestora.

Concluziile și recomandările formulate în cadrul Grupului de lucru în perioada 2017-2019 au fost incluse într-o publicație elaborată de Institutul Român pentru Drepturile Omului cu titlul „Drepturile femeilor – o viață fără violență este dreptul fiecărei femei”⁸. Prin intermediul acestui studiu sunt diseminate informații juridice, sociologice și psihologice referitoare la fenomenul violenței împotriva femeilor. Lucrarea oferă, totodată, exemple de bune practici, fiind un instrument de lucru util pentru practicieni, dar și o sursă de informare pentru victimele violenței.

În privința participării, în perioada deținerii de către România a Președinției rotative a Consiliului Uniunii Europene, în 2019, au avut loc două conferințe la nivel înalt având ca teme majore egalitatea de gen și drepturile femeilor.

⁷ În acest context, își găsesc aplicarea principiile PANEL - promotoare ale abordării problematicii violenței din perspectiva drepturilor omului.

⁸ <http://irdo.ro/irdo/pdf/Drepturile%20Femeilor.pdf>

Conferința „*Condiția femeii moderne între empowerment, leadership și discriminarea de gen*” (29-30 mai 2019), a reunit experți și reprezentanți ai unor organizații internaționale din statele membre UE. În cadrul sesiunii „Promovarea egalității de gen și a drepturilor femeii la nivel global – mai multe femei în poziții de decizie pentru o schimbare în bine a societății” Institutul a prezentat, în baza cercetărilor și studiilor realizate, modalitatea în care acțiunile și evenimentele sale promovează obiectivele Conferinței: societățile coezive, reducerea inegalităților dintre bărbați și femei, dintre mediul urban și rural, în măsură să conducă la promovarea unei societăți deschise, îndeplinirea obiectivelor Agendei 2030 privitoare la egalitate și nediscriminare.

Cea de-a doua Conferință la nivel înalt, „*Europa fără violență împotriva femeilor și fetelor – Perspective ale Convenției de la Istanbul: Un nou orizont – Schimbarea paradigmei pentru toți factorii de decizie*” (4-6 iunie, 2019), a fost organizată de către Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați în cooperare cu Ministerul Norvegian al Justiției și Securității Publice.

Institutul Român pentru Drepturile Omului și-a adus contribuția în cadrul lucrărilor Conferinței la seminarul II „*Măsuri specifice de prevenire și combatere a violenței împotriva femeilor și fetelor*”. În cadrul dezbaterilor, reprezentanții IRDO au subliniat modalitățile prin care Institutul contribuie la diseminarea informațiilor privind Convenția de la Istanbul și prin care promovează implementarea acesteia. Au fost prezentate, de asemenea, concluziile consultărilor cu societatea civilă din cadrul grupurilor de lucru inițiate de Institut având ca scop combaterea violenței ale cărei victime sunt femeile. Axându-se pe componentele de prevenție și pe politicile integrate formulate în cadrul Convenției de la Istanbul, Grupul de lucru a recomandat necesitatea unor noi reglementări care să combată imaginea stereotipă sau degradantă a femeii, și a rolului ei diminuat în societate sau în familie. Cu ocazia acestor dezbateri, reprezentanții IRDO au evidențiat contribuția Institutului la realizarea agendei naționale și europene de combatere a violenței prin cooperarea cu instituțiile și organismele de promovare a egalității de gen și prin consolidarea capacităților sale de acțiune, atât prin activitatea de formare și cercetare, cât și prin campaniile de conștientizare privind drepturile femeilor și fetelor și realizarea efectivă a egalității de șanse. De asemenea, IRDO a participat și la întrunirea rețelei SYNERGY - o rețea strategică multilaterală care reunește instituții guvernamentale și neguvernamentale cu rol activ în desfășurarea de programe și proiecte de combatere a violenței domestice și care este sprijinită prin granturile Spațiului Economic European (SEE), precum și prin cele norvegiene pentru perioada 2014-2021.

IRDO a participat în 2019 și la conferința dedicată situației actuale a respectării drepturilor femeilor la nivel de societate, organizată cu ocazia Zilei internaționale a Femeii, de Asociația pentru Dialog și Valori Universale, precum și la evenimentele de prezentare a proiectului privind politicile de prevenție și intervenție în cazurile de violență împotriva femeilor în vârstă, organizat în cadrul proiectului ERASMUS+ „S.A.F.E.– A safer life for older women: Training professionals and implementing cooperation mechanisms for combating violence and abuse against older women”⁹.

Considerând dimensiunea educațională în domeniul drepturilor omului, cu specificul aferent drepturilor femeilor, Institutul Român pentru Drepturile Omului monitorizează nevoile beneficiarilor de cursuri de înțelegere a principiului egalității și nediscriminării și a standardelor internaționale, regionale și naționale în domeniul egalității de gen. În acest sens, IRDO a elaborat

⁹ „O viață mai sigură pentru femeile vârstnice – Formarea specialiștilor și implementarea de mecanisme de cooperare pentru combaterea violenței și abuzurilor asupra femeilor vârstnice”.

și furnizat cursuri de formare adresate specialiștilor din instituții și autorități publice (polițiști, asistenți sociali, cadre didactice), dar și tinerilor-elevi sau studenți, în cadrul cărora a fost evidențiată dimensiunea egalității de gen și importanța socială a acesteia. Un exemplu concret în această direcție îl constituie sesiunile de formare susținute în cadrul Institutului de Studii pentru Ordine Publică (ISOP), pe tematica prevenirii și combaterii tuturor formelor de discriminare. Scopul sesiunii de formare a fost însușirea într-o manieră dinamică și interactivă a normelor legislative internaționale, europene și naționale privind prevenirea și combaterea discriminării, fiind accentuată dimensiunea egalității de gen. În acest context s-a făcut referire la infracțiunile determinate de ură, evidențiindu-se modul în care acestea afectează sfera drepturilor femeilor și fetelor.

Așadar, pe parcursul anului 2019, Institutul Român pentru Drepturile Omului a desfășurat atât activități de promovare, cât și de protecție a drepturilor femeilor, fie prin vizarea problematicii egalității de șanse, a combaterii violenței, a accesului femeilor la educație, la servicii de sănătate sau la justiție. Cu scopul creșterii considerabile a gradului de reprezentativitate al femeilor în poziții de decizie la nivel național, ca urmare a consultărilor pe care le-a inițiat cu societatea civilă, IRDO susține eliminarea unor stereotipuri și schimbarea mentalității cu privire la modul în care sunt percepute femeile în societate, prevenirea și combaterea violenței asupra femeilor și a violenței domestice, precum și protecția drepturilor categoriilor vulnerabile: femeile migrante, victime ale traficului cu ființe umane, femeile cu dizabilități, cele aparținând unor minorități etnice, femeile din mediul rural.

Persoane cu dizabilități

Activitatea desfășurată de Institut în domeniul promovării și protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități a avut în vedere o serie de teme importante, precum: educația incluzivă, egalitatea și la nediscriminare, dreptul la securitate socială sau la protecția socială, drepturile femeilor cu dizabilități, recunoașterea capacității juridice a persoanelor cu dizabilități.

Institutul a fost solicitat de membrii Comisiei pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități, din Senatul României, să prezinte un punct de vedere cu privire la elaborarea unui proiect legislativ de modificare a Legii nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților. Cu referire la prevederile art. 3 și 5 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD)¹⁰, la Comentariul general nr. 6 (2018) al Comitetului ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități privind egalitatea și nediscriminarea¹¹, recomandările Comitetului ONU privind drepturile economice, sociale și culturale (CESCR)¹² Institutul a subliniat importanța respectării dreptului la egalitate și nediscriminare, iar adoptarea unor acțiuni pozitive față de persoanele cu dizabilități nu reprezintă o încălcare a principiului nediscriminării. În acest sens s-a considerat că propunerea de a introduce în Legea nr. 72/2016 a unei prevederi prin care se va reduce vârsta standard de pensionare pentru persoanele cu dizabilități, nu este discriminatorie în raport cu celelalte persoane. Cu toate acestea, o distincție între diferitele categorii de persoane cu dizabilități cu privire la dreptul la pensie ar reprezenta o formă de discriminare.

¹⁰ Ratificată prin Legea nr. 221/2010, publicată în M. Of. nr. 792 din 26 noiembrie 2010.

¹¹ Adoptat de Comitet la cea de-a IX-a sesiune (14 februarie - 9 martie 2018), versiunea în limba română pe http://www.irdo.ro/irdo/pdf/247_ro.pdf.

¹² A se vedea Valentina Della Fina, Rachele Cera, Giuseppe Palmisano (editori), *The United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities. A Commentary*, Springer, 2017, pp. 158-174.

Institutul acordă un rol important dialogului și parteneriatului cu organizațiile persoanelor cu dizabilități. Astfel, IRDO a organizat și a participat la dezbateri și consultări cu organizațiile neguvernamentale cu privire viața independentă și integrarea în comunitate, educația incluzivă a persoanelor cu dizabilități. Amintim în acest sens, cu titlu de exemplu: seminarul cu tema „Drepturile dumneavoastră în Uniunea Europeană”, organizat de European Disability în parteneriat cu Consiliul Național al Dizabilității din România și Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități (22 martie 2019), seminarul organizat de Asociația Națională a Surzilor din România în contextul deținerii președinției Consiliului Uniunii Europene de către țara noastră (17 mai 2019), dezbaterile cu tema „Viitorul educației incluzive”, organizată de Consiliul Național al Dizabilității din România (25 octombrie 2019).

Educația incluzivă și monitorizarea implementării art. 24 din CDPD a fost și tema principală a reuniunii anuale a Grupului de lucru privind CDPD, din cadrul ENNHRI¹³. Au fost analizate aspecte privind implementarea acestui drept, analiza principalelor provocări cu care instituțiile naționale se confruntă în monitorizarea implementării art. 24 din CDPD și identificarea de bune practici.

De asemenea, pe parcursul anului, reprezentanții Institutului au avut o serie de întâlniri cu reprezentanții Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități. Au fost discutate aspecte privind stadiul de implementare al Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoane cu dizabilități 2016-2020”, evoluția legislației naționale în raport cu implementarea CDPD, elaborarea raportului național privind implementarea Convenției. Totodată, Institutul a participat la evenimentele organizate de ANPD, precum: Conferința de lansare a proiectului „Consolidarea mecanismului de coordonare a implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități” cofinanțat prin Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitatea Administrativă 2014-2020, cu obiectiv general de a realiza operațional mecanismul de coordonare a implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (22 mai 2019).

Drepturile persoanelor vârstnice

Îmbătrânirea populației este un proces care se reflectă tot mai mult în societatea românească, iar înțelegerea situației drepturilor persoanelor vârstnice este primul pas pentru a îmbunătăți situația acestora. Așa cum relevă studiile realizate la nivel național, persoanele în vârstă se confruntă cu multiple provocări care le restricționează atât drepturile, inclusiv dreptul la autonomie, participare, acces la educație și formare, sănătate și asistență socială, cât și contribuția în societate. De asemenea, persoanele vârstnice sunt adeseori discriminate pe criterii de gen, rasă, etnie, dizabilitate, religie sau alți factori, fiind victime ale sărăciei, violenței și abuzului. Aceste aspecte reflectă o lipsă de adaptare a întregului sistem la nevoile acestora și determină, totodată, necesitatea unei abordări ample din perspectiva drepturilor omului, o preocupare din partea tuturor celor implicați, indiferent de sectorul de activitate, public sau privat.

În acest sens, Institutul Român pentru Drepturile Omului lucrează, alături de o serie de actori instituționali cu atribuții și preocupări în domeniu, pentru determinarea unor măsuri care să

¹³ Grupul de lucru a fost constituit pentru a asigura comunicarea între instituțiile naționale pentru drepturile omului din Europa, analiza și dezbate diferitelor aspecte privind implementarea CDPD, dezvoltă indicatori privind monitorizarea implementării Convenției, pentru a asigura dialogul cu Comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități ș.a.

îmbunătățească cât mai mult calitatea vieții persoanelor vârstnice. Activitatea de cercetare a Institutului a evidențiat necesitatea identificării unei soluții care să conducă efectiv la recunoașterea nevoilor și contribuției particulare pe care persoanele vârstnice le afirmă în societate. Îndeplinirea acestor obiective are ca punct de plecare proiectul „Drepturile persoanelor vârstnice și îngrijirea pe termen lung” (2015-2017), coordonat de Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale de Drepturile Omului (ENNHRI), în cadrul căruia a participat și IRDO, împreună cu alte instituții naționale de drepturile omului. Proiectul a urmărit clarificarea standardelor internaționale și regionale aplicabile în domeniu, formularea de recomandări adresate factorilor decidenți la nivel european pentru eficientizarea protecției acestor persoane, precum și creșterea gradului de recunoaștere a rolului instituțiilor naționale pentru drepturile omului în domeniu.

În cadrul conferinței „Dreptul la Reveria Vârstei” din 4 octombrie 2018 Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități din Senatul României a propus elaborarea și adoptarea unui *Pact pentru îngrijirea persoanelor vârstnice*, care să includă principalele problematice identificate la nivel național, cu termene de punere în aplicare stabilite de comun acord, între executiv, legislativ, furnizorii de servicii privați și de stat, cât și reprezentanții societății civile. Institutul Român pentru Drepturile Omului și-a oferit disponibilitatea de a asigura platforma de comunicare și centralizare care are ca scop identificarea problemelor comune sau specifice ale furnizorilor de servicii medicale și sociale destinate îngrijirii vârstnicilor.

Astfel, în perioada 2018-2019, Institutul Român pentru Drepturile Omului a coordonat *Grupul de lucru privind respectarea drepturilor persoanelor vârstnice*. Acesta a reunit reprezentanți ai autorităților cu atribuții în domeniu, precum și reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și ai organizațiilor profesionale, cu scopul de a propune soluții care se pot concretiza în măsuri efective ce pot fi transpuse în practică. Rezultatele dezbaterilor în cadrul grupului de lucru au fost prezentate în cadrul celei de-a doua Conferințe.

Gândită în continuarea ediției din anul 2018, Conferința „Dreptul la Reveria Vârstei”, ediția a doua, organizată în 2019, a avut ca obiectiv identificarea soluțiilor concrete privind îngrijirea seniorilor, fie la domiciliul acestora, fie în centre rezidențiale care să ofere condiții corespunzătoare nevoilor acestei categorii sociale.

În cadrul evenimentului, participanții¹⁴ au inițiat și dezvoltat o analiză privind problematica seniorilor, analizând reglementările în vigoare, nevoile beneficiarilor și posibile soluții. Fără a pune în competiție furnizorii de servicii la domiciliu și pe cei care activează în centre rezidențiale, concluzia generală a fost că, în contextul numărului mare de seniori care nu beneficiază de servicii îngrijire în România, este necesar un efort concentrat al tuturor actorilor implicați, alături de autoritățile statului, pentru a se reglementa unitar și adecvat atât clasificarea centrelor rezidențiale, acordarea de servicii paleative, dar și elaborarea unui pachet de servicii medico-sociale care să poată fi decontat calitativ de către Casa Națională de Asigurări de Sănătate.

Pactul pentru îngrijirea persoanelor vârstnicilor a fost completat în 2019 cu o serie de soluții care urmează a fi implementate prin acte normative și reglementări coerente. În vederea obținerii acestui rezultat (adoptarea, completarea și modificarea Pactului), Institutul a întreprins o activitate

¹⁴ Reprezentanții din partea Președinției României, Casei Naționale de Sănătate, Ministerul Muncii și Justiției Sociale, Comisiei de Sănătate Publică, Rețelei Private de Sănătate Regina Maria, Fundației Crucea Alb-Galbenă, Institutului Român pentru Drepturile Omului, CEO Hospice, One to One Nursing, Concierge Medical, Asociația Four Chance, Enayati Medical City Spitalul Sf. Luca, Spitalul Militar „Carol Davila”, Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative.

intensă de cercetare care s-a desfășurat utilizând metodologia *sociologică a cercetării, prin aplicarea a două chestionare consecutive, conexe prin obiectivele urmărite.*

Etapa ulterioară elaborării și adoptării Pactului constă în efectuarea unei cercetări sociologice bazate pe obținerea de informații specializate de la furnizorii de servicii medicale și sociale destinate îngrijirii persoanelor vârstnice. Cercetarea realizată de Institut a urmărit identificarea a două aspecte fundamentale: *problemele comune sau specifice cu care se confruntă furnizorii de servicii de îngrijiri medicale sau sociale și soluțiile care se pot concretiza în măsuri efective ce pot fi transpuse în practică.*

În cadrul chestionarelor adresate furnizorilor de servicii au fost formulate întrebări grupate în funcție de informațiile specifice prognozate a fi obținute referitoare la: *organizația de apartenență a furnizorului de servicii; serviciile furnizate, inclusiv resursele financiare și umane angrenate în scopul prestării respectivelor servicii; strategia pe care o avansează pentru îmbunătățirea calității serviciilor prestate.*

Dintre informațiile colectate ca urmare a răspunsurilor oferite de furnizorii de servicii, cel mai înalt grad de relevanță îl au informațiile prin intermediul cărora s-au identificat *problemele care afectează activitatea furnizorilor de servicii medicale și sociale de îngrijire a vârstnicilor. Principalele aspecte identificate ca problematice sunt: serviciile, personalul, finanțarea și informarea (pacientului/aparținătorilor) cu privire la prestarea de servicii.*

În privința *serviciilor*, limitările care au fost identificate se referă la: lipsa clasificării serviciilor pentru vârstnici; lipsa clasificării centrelor rezidențiale în funcție de serviciile și standardele oferite; inexistența unui cod specific al întregii activități a proiectului în nomenclatorul serviciilor sociale - aspect care determină imposibilitatea de licențiere pe componenta de consiliere socială; inexistența unei selecții a beneficiarilor în centrele publice - aspect care conduce la includerea în categoria de beneficiari a celor mai dificile cazuri pe care structurile private le evită.

În domeniul *resurselor umane*, neajunsurile indicate de răspunsurile furnizorilor de servicii fac trimitere la: absența personalului calificat, lipsa unui angajament stabil care să fie asumat de personalul de specialitate, dificultăți în activitatea de recrutare (candidații la angajare au un nivel diminuat de motivație sau de calificare profesională), dificultăți în a oferi locuri de muncă atractive din punct de vedere financiar prin comparație cu sistemul de stat (după ce obțin calificare profesională prin susținerea financiară a ONG-urilor, angajații părăsesc acest sistem pentru un post în structurile statului).

Finanțarea reprezintă o problemă distinctă identificată de furnizorii de servicii, care se manifestă sub diverse aspecte: bugete mici alocate pentru serviciile socio-medice, birocrație excesivă în accesarea fondurilor publice, lipsa unor instrumente financiare de garantare a creditelor/liniilor de credit pentru fluidizarea fluxului de numerar din proiectele europene către ONG-uri, finanțarea dificilă din surse de tip sponsorizări sau donații, limitări legislative decurgând din faptul că normele juridice nu încurajează suficient agenții economice să sponsorizeze eficient organizațiile care desfășoară activități cu un impact social important.

Unul dintre aspectele negative observate având impact deosebit asupra modului în care sunt percepute serviciile medicale și sociale de îngrijire a persoanelor vârstnice constă în *lipsa de informare a pacientului precum și a aparținătorilor privind aceste servicii.*

Lipsa de informare este în strânsă conexiune cu *lipsa de educație* a publicului în domeniul sănătății. Nevoia de educare a publicului în materia serviciilor de sănătate este esențială, deoarece,

în măsura în care această nevoie este satisfăcută, potențialii pacienți pot cunoaște drepturile de care beneficiază, modul în care pot accesa serviciile medicale/sociale care le sunt destinate și își pot forma o opinie documentată asupra calității serviciilor de îngrijire furnizate la nivel național. După cum s-a menționat anterior, lipsa de informare și de educație afectează atât pacientul cât și aparținătorii – aspect care limitează accesul la opțiunile medicale acordate beneficiarilor (de exemplu, dreptul la o a doua opinie medicală (second-opinion)). Depășirea limitei constând în insuficiența informare și educare a pacienților, respectiv a aparținătorilor este necesară pentru a *îmbunătăți imaginea publică a centrelor rezidențiale*.¹⁵

În urma prelucrării și analizei datelor obținute prin aceste anchete au fost identificate nu numai problemele menționate de furnizori, dar au fost propuse și soluții de remediere. Soluțiile propuse abordează atât *dimensiunea materială* a problematicilor (alocarea unor bugete mai mari pentru serviciile de îngrijire la domiciliu; subvenționarea dispozitivelor pentru incontinență precum scutece și alte produse conexe; identificarea de surse de finanțare alternative pentru activitățile de asistență socială și medicală pentru vârstnici; politicile de sprijin financiar pentru ONG-uri implicate în cercetare, educație și servicii medicale inovative - de exemplu sponsorizări, donații, granturi nerestrictive; oportunitatea includerii în schemele de compensare/rambursare de la buget a tehnologiilor inovative cu impact dovedit în scăderea costurilor totale de îngrijire; politici de sprijin financiar și/ sau logistic pentru educarea corectă, pe scară largă, a tuturor celor implicați în îngrijirea vârstnicilor), cât și *dimensiunea calitativă* care implică *eficientizarea serviciilor de îngrijire medicală și socială* (reducerea birocrăției pentru accesarea de fonduri publice; informarea publicului asupra posibilității de accesare a serviciilor; dezvoltarea gamei de servicii în defavoarea acordării de prestații; parteneriate publice-private; dezvoltarea politicilor și strategiilor naționale necesare implementării standardelor de calitate și a bunelor practici în îngrijirea persoanelor vârstnice - de exemplu: organizarea de grupuri de lucru strategice naționale în acest scop, etc).

Identificarea acestor potențiale soluții apte să corespundă problematicilor din domeniul serviciilor medicale și sociale destinate îngrijirii vârstnicilor conduce către o etapă distinctă a cercetării: *selectarea soluțiilor care au vocația de a se concretiza în măsuri efective ce vor putea fi transpuse în practică*. Activitatea de selectare a soluțiilor ce pot fi aplicate în practică s-a desfășurat în cadrul grupurilor de lucru cu organizațiile care furnizează servicii destinate îngrijirii persoanelor vârstnice. Astfel, au fost stabilite ca direcții prioritare de acțiune: serviciile, personalul, finanțarea, lipsa informării și a educației pacientului/a aparținătorilor privind serviciile socio-medicale.

Având în vedere cele 4 direcții prioritare de acțiune și problematicile corespunzătoare fiecăreia dintre aceste direcții, a fost demarată o nouă cercetare care a avut ca fundament un nou chestionar cu tema „Problemele identificate de furnizorii de servicii medico-sociale destinate îngrijirii persoanelor vârstnice”, obiectivul acestei anchete fiind reprezentat de *ierarhizarea problemelor corespunzătoare fiecărei direcții prioritare de acțiune*.

¹⁵ Alte problematici identificate în subsidiar de furnizorii de servicii publice se raportează la: condițiile de derulare a activităților unui furnizor de îngrijiri la domiciliu care presupun servicii externalizate costisitoare; lipsa culturii sociale cu privire la activitatea de cercetare inovativă; concurența nelocală din partea unor instituții private care funcționează ilegal; vidul administrativ manifestat prin lipsa unei entități care să reprezinte interesele furnizorilor de servicii sociale și medicale pentru vârstnici; dificultatea de a încheia parteneriate de comunicare comună cu o parte dintre instituțiile statului din țară și ONG-uri; colaborarea deficitară cu unele structuri spitalicești ținând cont de atitudinea ostilă a personalului medical în relație cu beneficiarii care nu au aparținători.

Cercetarea efectuată în conformitate cu cel de-al doilea chestionar a condus la stabilirea principalelor direcții de acțiune și a problemelor subsumate fiecăreia dintre acestea. Următoarea etapă decurgând din planul de cercetare a fost reprezentată de *individualizarea și analizarea problemelor aflate pe prima poziție ierarhică din punctul de vedere al importanței*. Astfel, în cadrul fiecărei direcții principale de acțiune au fost reținute problemele aflate pe prima poziție ierarhică: actualizarea nomenclatorului serviciilor sociale; deficiențe în formarea de bază și post bază; fonduri insuficiente alocate pentru serviciile socio-medicale; lipsa de informare a publicului privind accesarea serviciilor socio – medicale, rezidențiale și îngrijire la domiciliu; lipsa unei entități care să reprezinte interesele furnizorilor de servicii sociale și medicale pentru vârstnici. Pornind de la aceste rezultate, în cadrul procesului de cercetare au fost analizate *principalele probleme identificate în scopul elaborării de soluții adecvate*.

De asemenea, Institutul a desfășurat, în perioada aprilie-octombrie 2019, *Campania de informare „Dreptul la sănătate! Măsuri de prim ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6”* având ca parteneri Direcția Generală pentru Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 6, Centrul Multifuncțional de Sănătate „Sfântul Nectarie” și Crucea Roșie Sector 6. Cele șase sesiuni de informare (care s-au desfășurat în cadrul celor șase Centre pentru Seniori din Sectorul 6) au vizat oferirea de informații despre măsurile eficiente de prim ajutor în cazul unor accidente casnice minore sau asociate riscurilor de sănătate, ori care provin din mediul înconjurător. S-a avut în vedere totodată felul în care responsabilii pentru aplicarea măsurilor de garantare a dreptului la sănătate își îndeplinesc responsabilitățile, dar și a felului în care vârstnicii pot contribui ei înșiși la menținerea propriei stări de sănătate.

Pentru o abordare aprofundată a temei privind drepturile persoanelor vârstnice este necesară evidențierea problematicii responsabilității și a responsabilizării, toate dimensiunile vieții sociale gravitând în jurul acestui concept. Responsabilitatea nu se rezumă doar la respectarea legilor și normelor sociale, ci înseamnă și implicare civică, socială și politică.

În contextul evoluțiilor societății contemporane, importanța conceptului responsabilității este extrem de actuală, deoarece responsabilitatea revine fiecărui individ în calitatea sa de cetățean. Responsabilitatea principală constă în respectarea demnității umane. Astfel, așa cum derivă din principiul suprem al protecției efective a drepturilor omului, fiecărui individ îi revine obligația de a trata orice persoană cu respect.

În acest sens, un rol important revine formării și educației pentru drepturile omului. Formarea/educația trebuie să constituie beneficii puse la dispoziția furnizorilor de servicii pentru vârstnici (asistenți sociali și medicali). Aceștia au, prin însăși misiunea lor, îndatorirea de a urma cursuri și sesiuni de informare în domeniul/nișa de activitate. Din experiența Institutului – care a conceput și susținut cursuri pe problematica drepturilor omului privind drepturile persoanelor vârstnice aflate în îngrijire pe termen lung în centre sau la domiciliu – asistenți sociali și medicali își manifestă disponibilitatea de a afla și de a înțelege perspectiva drepturilor omului, considerând acest aspect ca pe o nuanță complementară, dar foarte importantă, care să întregască latura practică a activității lor (atât complexă, cât și cu provocări).

Formarea/educația destinată vârstnicilor ar trebui să cuprindă, cu prioritate, unele aspecte semnalate în raportul final al procesului de monitorizare, intitulat „Avem aceleași drepturi” și realizat de Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale de Drepturile Omului (ENNHRI), la care Institutul a participat ca reprezentant din partea României. Aspectele menționate privesc chestiuni mai pragmatice, care ajută la actualizarea drepturilor proprii, respectiv educație financiară, tehnologiile informației și comunicațiilor, aspecte juridice etc.

IRDO acordă o atenție deosebită evenimentelor și acțiunilor care pot constitui platforme de interacțiune și dezbateri între reprezentanții autorităților și instituțiilor publice și reprezentanții societății civile, ținând cont de faptul că prin intermediul acestora se constituie premisele desfășurării activității de cercetare. Pe lângă dimensiunea teoretică – evidentă în activitatea de cercetare, trebuie să fie luată în considerare dimensiunea practică deoarece *calitatea cercetării depinde în mod direct de veridicitatea, claritatea și pertinența informațiilor colectate referitoare la nevoile beneficiarilor*. Prin acțiunile, evenimentele, conferințele și grupurile de lucru la care a participat Institutul în calitate de partener sau de organizator, au fost remarcate preocupările privind cercetarea situației persoanelor vârstnice în scopul îmbunătățirii calității vieții acestora.

Migrație și azil

Activitatea realizată de IRDO în domeniul migrației și azilului a avut în vedere desfășurarea unor acțiuni de promovare a drepturilor migranților, refugiaților și solicitanților de azil, elaborarea de campanii de informare, sensibilizare și conștientizare, adresate tinerilor, cu privire la protecția drepturilor acestor categorii de persoane și la integrarea lor în societatea românească, organizarea unor programe de formare destinate celor cu răspunderi speciale pentru protecția drepturilor migranților, precum și realizarea unor studii în domeniu.

În această direcție, Institutul Român pentru Drepturile Omului a desfășurat în decursul anului 2019 numeroase activități de conștientizare și sensibilizare în privința respectării și protejării drepturilor omului și implicit ale migranților, atât în ceea ce privește zonele de frontieră, cât și la nivel național, furnizând informații relevante din sfera drepturilor migranților. De asemenea, Institutul Român pentru Drepturile Omului a organizat, în colaborare cu Inspectoratul General pentru Imigrări, UNHCR România, Consiliul Național Român pentru Refugiați și Colegiul Național „Spiru Haret”, o campanie de informare și conștientizare în rândul tinerilor cu privire la modul în care sunt percepuți refugiații și migranții atât în societatea românească, cât și în alte state ale Uniunii Europene.

Institutul a coordonat proiectul *Situația minorilor migranți neînsoțiți – analiză comparativă a sistemelor legislative din România și Italia*, în cadrul programului de internship Erasmus - mobilitate pentru studii post universitare, prin care un student din Italia a fost intern în cadrul Institutului, în perioada 1 iulie - 31 august 2019. Proiectul s-a desfășurat în două etape: prima etapă a constat în cercetare, sub îndrumarea coordonatorului IRDO, și a urmărit colectarea de date și aprofundarea cunoștințelor privind aplicarea standardelor europene și naționale în domeniul migrației și în privința solicitanților de azil, cu referire la copiii migranți neînsoțiți. În cea de a doua etapă a avut loc faza de monitorizare, în cadrul căreia IRDO a organizat o serie de vizite de lucru la instituții naționale, organizații internaționale și ONG-uri cu responsabilități și preocupări în domeniul migrației. Prin intermediul acestor vizite au fost colectate informații la fața locului și s-au purtat discuții referitoare la evoluția legislației, jurisprudență și cele mai noi politici în domeniu. O parte din studiu a fost publicat în revista „Drepturile Omului”¹⁶.

Totodată, Institutul Român pentru Drepturile Omului, membru al Grupului de lucru privind azilul și migrația din cadrul Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (ENNHRI), a participat activ la lucrările Grupului de lucru, întrunit pentru a discuta aspecte legate proiectul ENNHRI „Protecția drepturilor migranților la granițe și rolul instituțiilor naționale pentru

¹⁶ A se vedea în acest sens Fabiana Fragnito, „Respecting the Rights of Unaccompanied Migrant Children in Europe”, în *Drepturile Omului*, nr. 2/2019, pp. 72-99, http://revista.irdo.ro/pdf/revista_2_2019/05Fabiana.pdf

drepturile omului din Europa”. Cu această ocazie au fost discutate aspecte privind consolidarea activității instituțiilor naționale pentru drepturile omului și monitorizarea la frontieră, precum și modalități de comunicare și sensibilizare a opiniei publice cu privire la perceperea și vulnerabilitatea migranților și refugiaților, s-a realizat un schimb de bune practici și s-au consultat actorii regionali din acest domeniu, fiind subliniată, de asemenea, importanța deosebită acordată colaborării cu organizațiile societății civile.

În cadrul unei colaborări extinse între structuri ale Ministerului Afacerilor Interne, și anume Direcția Generală Anticorupție, Inspectoratul General pentru Imigrări și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, care a condus la crearea și implementarea „Planului de măsuri comune în vederea prevenirii corupției în contextul migrației ilegale”, IRDO a fost invitat să susțină, pe parcursul anului 2019, trei cursuri de formare privind drepturile migranților și combaterea migrației ilegale. Acestea au avut loc în cadrul a trei inspectorate ale Poliției de Frontieră: Timișoara¹⁷, Giurgiu și Constanța – Garda de Coastă.

Cursul, intitulat „Drepturile omului în contextul imigrației ilegale”, a urmărit perceperea fenomenului migrației nu dintr-o perspectivă administrativă, ci cu precădere prin prisma drepturilor omului. S-a avut în vedere analiza efectelor migrației, cu accent pe generarea de medii multiculturale la nivelul comunităților din țările de destinație; a principalelor probleme generate de migrația pe mare din perspectiva drepturilor omului (multitudinea de decese, dificultatea unor state de a conveni cu privire la jurisdicție, neraportarea în timp util a informațiilor obținute prin sistemele de detectare a migranților, interzicerea intrării în porturi, returnări în baza unor acorduri bilaterale etc.), exemplificarea situațiilor prin cazuri concrete din experiența unor state care s-au confruntat cu afluxuri importante de migranți. Cursul a fost realizat în baza datelor recente prezentate în rapoartele organizațiilor internaționale și regional europene și a studiilor realizate până în prezent în cadrul Institutului.

De asemenea, la solicitarea Raportorului special al ONU pentru drepturile omului în cazul migranților în cadrul Institutului a fost realizat un raport privind migrația din perspectiva egalității de gen - bune practici și inițiative legislative, politici publice în domeniu

Accesul la justiție

Accesul la justiție este consacrat în mod expres în articolul 21 din Constituție, constituind un obiectiv central al oricărei societăți democratice. Totodată, accesul la justiție reprezintă o garanție stabilită atât pentru protecția drepturilor și libertăților individului, cât și pentru ocrotirea individului față de abuzurile autorităților/ instituțiilor statului.

În acord cu legislația europeană și internațională, accesul la justiție constă în dreptul fiecărei persoane de a se adresa unei instanțe de judecată sau unui organism de soluționare alternativă a disputelor și dreptul de a obține un remediu legal dacă se constată că i-au fost încălcate drepturile.

Prin raportare la cadrul juridic internațional și european, accesul la justiție este garantat de: art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, în art. 14, pct. 1 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, în art. 6, pct. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în art. 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. De asemenea,

¹⁷ <http://www.mai-dga.ro/arhive/46044>

Protocoloalele nr. 15¹⁸ și 16¹⁹ la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale introduc modificări procedurale prin intermediul cărora este sprijinit accesul la justiție. Protocolul nr. 15, semnat de România la data de 24 iunie 2013 și ratificat prin Legea nr. 157/2014, publicată în M. Of. nr. 886 din 5 decembrie 2014, instituie unele măsuri cu repercusiuni asupra accesului la justiție, precum: (1) micșorarea termenului de introducere a cererii la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la 6 luni la 4 luni de la data epuizării căilor interne de atac sau (2) modificarea criteriului de admisibilitate privind „prejudiciul important”, pentru a elimina cea de-a doua condiție care împiedică respingerea unei cauze care nu a fost examinată în mod corespunzător de o instanță națională.

În ceea ce privește liberul acces la justiție, acesta are un caracter multidimensional, deoarece cuprinde în conținutul său multiple drepturi: dreptul la un proces echitabil, dreptul la un remediu efectiv, dreptul la asistență juridică, dreptul la apărare, fiind în același timp o garanție-premisă pentru alte drepturi și libertăți ale individului (fie acestea civile și politice, economice, sociale, culturale sau de solidaritate), și asigurându-le justițiabilitatea.

Având un grad mai ridicat de aplicabilitate prin comparație cu celelalte drepturi, accesul la justiție a determinat ca activitățile specifice de cercetare să se desfășoare în cadrul evenimentelor specializate organizate de Institut; în cadrul conferințelor și seminariilor având ca temă accesul la justiție au fost abordate probleme practice întâlnite de justițiabili cu ocazia exercitării drepturilor circumscrise în conținutul accesului la justiție.

Acțiunile desfășurate de Institutul Român pentru Drepturile Omului în domeniul accesului la justiție se remarcă prin gradul ridicat de specializare, în cadrul acestora fiind abordate problematici specifice. Cu titlu de exemplu, IRDO a participat, împreună cu alte instituții și autorități cu atribuții în domeniul drepturilor omului, la un eveniment care a avut ca obiectiv prezentarea instrumentelor de formare și informare pentru îmbunătățirea accesului la informații și sprijinul acordat victimelor infracțiunilor, în cadrul proiectului „Îmbunătățirea serviciilor de sprijin din perspectiva victimelor – VICATIS”. Acest proiect a fost coordonat de Centrul Juridic Croat și implementat în parteneriat cu alte organizații și instituții, precum: Ministerul Justiției din Croația și Biroul Guvernamental pentru Drepturile Omului și Drepturile Minorităților Naționale din Croația, Centrul de Resurse Juridice din România, Asociația Patent din Ungaria și Asociația pentru Comunicare Non-violentă a Institutului pentru Pace din Slovenia.

Având în vedere importanța relației dintre activitatea de cercetare și cea de formare, participarea IRDO la un asemenea eveniment este esențială pentru prelevarea, analizarea și sintetizarea informațiilor referitoare la principalele problematici/dificultăți/limite existente în procesul sprijinirii și informării victimelor infracțiunii. Parcurgerea etapei de colectare și prelucrare a

¹⁸ Protocolul nr. 15, semnat de România la data de 24 iunie 2013 și ratificat prin Legea nr. 157/2014, publicată în M.Of. nr. 886 din 5 decembrie 2014, instituie unele măsuri cu repercusiuni asupra accesului la justiție, precum: (1) micșorarea termenului de introducere a cererii la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la 6 luni la 4 luni de la data epuizării căilor interne de atac sau (2) modificarea criteriului de admisibilitate privind „prejudiciul important”, pentru a elimina cea de-a doua condiție care împiedică respingerea unei cauze care nu a fost examinată în mod corespunzător de o instanță națională. În prezent Protocolul nr. 15 nu este în vigoare.

¹⁹ Protocolul nr. 16 instituie posibilitatea înaltelor instanțe și tribunale de la nivel național să solicite Curtii Europene a Drepturilor Omului, cu ocazia judecării unei cauze, emiterea de avize consultative referitoare la modul de interpretare și aplicare a drepturilor și libertăților prevăzute de Convenție sau de Protocoloalele Adiționale la aceasta. Protocolul a intrat în vigoare pe 1 august 2018, odată cu obținerea a unui număr de 10 ratificări din partea statelor membre.

informațiilor este necesară pentru elaborarea de lucrări de cercetare în domeniul accesului la justiție.

Un alt eveniment important organizat de IRDO în domeniul accesului la justiție este susținerea, în cadrul cursurilor de pregătire specializată a cadrelor din poliție, a modulului de instruire pe tema „Prevenirea torturii și a tratamentelor inumane”. Astfel, se relevă încă o dată conexiunea dintre activitatea de cercetare și cea de formare: modulul de instruire s-a desfășurat în baza unor documente elaborate în cursul activității de cercetare, iar în urma susținerii acestui modul au fost colectate și analizate informații importante referitoare la opiniile beneficiarilor cu privire la tematica dezbătută.

Aspectele referitoare la eficiența și eficacitatea justiției au fost abordate în cadrul Conferinței internaționale „Eficiența normelor legale” - care a dedicat cea de-a 8-a ediție temeii „Globalizare și justiție”. Evenimentul s-a desfășurat în perioada 23-25 mai 2019 și are ca partener tradițional Institutul Român pentru Drepturile Omului.

La nivelul acțiunilor desfășurate pe plan internațional, IRDO a participat la întâlnirea anuală a Grupului de lucru pe justiție din cadrul Rețelei Europene de Instituții Naționale pentru Drepturile Omului (ENHRI), organizată de ENNHRI în colaborare cu Comisia pentru drepturile omului și egalitate din Irlanda, în perioada 25-26 februarie 2019.

Prin acțiunile întreprinse la nivel național sau internațional având ca obiect accesul la justiție, Institutul a efectuat cercetare în materia accesului la justiție, prin identificarea celor mai importante nevoi și provocări ale justițiabililor. De asemenea, cu ocazia seminariilor și conferințelor având ca temă accesul la justiție la care au participat reprezentanți ai Institutului, a fost facilitată activitatea de colectarea și sintetizarea informațiilor de profil, care sunt valorificate în studii, rapoarte și articole publicate în cadrul Institutului.

Conferința Anuală a Drepturilor Omului

Prin acest eveniment cu caracter anual, Institutul Român pentru Drepturile Omului are în vedere consolidarea relațiilor instituționale între organismele publice și cele neguvernamentale care au atribuții în promovarea și protecția drepturilor omului, menținerea unui cadru de dialog care să permită analiza situației acestor drepturi în plan național, regional, internațional pentru a găsi cele mai potrivite căi de acțiune în vederea promovării și apărării în continuare a drepturilor și libertăților fundamentale.

În acest sens organizarea Conferinței Anuale a Drepturilor Omului oferă cadrul necesar dialogului, al schimbului de idei, analizei rezultatelor celor mai recente studii cu privire la respectarea drepturilor omului în România. Ediția din acest an a Conferinței a fost marcată de aniversarea a 30 de ani de la adoptarea Convenției cu privire la drepturile copilului, care a avut tema „Drepturile copilului în contextul provocărilor actuale”. Evenimentul, desfășurat pe data de 10 decembrie, la Palatul Parlamentului, a fost organizat în parteneriat cu Comisia pentru Drepturile Omului, Culte și Problemele Minorităților Naționale a Camerei Deputaților, Comisia pentru Drepturile Omului, Egalitate de Șanse, Culte și Minorități a Senatului și Organizația Salvați Copiii, a reunit reprezentanți ai instituțiilor publice, experți naționali în materia drepturilor copilului, cadre didactice din învățământul preuniversitar și universitar, elevi și studenți și a avut drept scop promovarea coeziunii factorilor decizionali precum și între factorii decizionali și societatea civilă.

Dezbaterile s-au desfășurat pe două coordonate principale: (1) dialog și cooperare la nivel inter-instituțional privind promovarea și protecția drepturilor copilului și (2) exemple de bune practici.

În cadrul lucrărilor Conferinței a fost subliniată necesitatea unei colaborări mai strânse între actorii cu atribuții în domeniul promovării și protejării drepturilor copilului. Totodată, a fost adresat un mesaj privind importanța temei discutate în cadrul Conferinței, evidențiind, în același timp, necesitatea consolidării solidarității sociale pentru atingerea unui nivel mai ridicat de protecție și promovare a drepturilor copilului și susținerii sistemului de învățământ românesc în scopul îmbunătățirii performanței acestuia.

Organizația Salvați Copiii România, a punctat provocările întâmpinate de copii și a atras atenția asupra necesității ratificării de către România a celui de-al treilea Protocol Facultativ al Convenției ONU cu privire la drepturile copilului. Au fost expuse provocări specifice cu care se confruntă copiii cu dizabilități, copiii aparținând minorității rome, fiind lansat și un apel în acest sens pentru promovarea egalității și a nediscriminării.

Demersuri integrate de educația pentru drepturile copilului, varietatea metodelor de educație: formală și non-formală, identificarea necesităților de formare prin intermediul beneficiarilor direcți – desemnează câteva exemple reprezentative de bune practici în domeniul promovării drepturilor copiilor și tinerilor realizate de Institutul Român pentru Drepturile Omului.

De asemenea au fost prezentate și alte exemple de bune practici de către reprezentanți ai următoarelor autorități și organisme: sector programe Salvați Copiii, Avocatul Copilului din cadrul Instituției Avocatul Poporului, Consiliul de Monitorizare al Implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Asociația Națională pentru Copii și Adulți cu Autism, Serviciul Protecția Copilului din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială a Municipiului București, Nazarcea Grup DGASPC sector 1, Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane.

II. FORMARE ȘI PREGĂTIREA SPECIALIȘTILOR

Conform art. 3 lit. c) din Legea de înființare a Institutului, printre activitățile de informare se numără organizarea de programe de formare destinate îndeosebi acelor categorii de persoane care au răspunderi speciale pentru protecția drepturilor omului sau pentru cunoașterea problematicei drepturilor omului în rândurile unor largi categorii ale populației.

Activitățile sectorului formare au ca obiectiv lărgirea spectrului de cunoștințe în domeniu la nivelul mai multor categorii de populație. Educația în materia drepturilor omului reprezintă una dintre componentele de bază ale instituțiilor naționale pentru drepturile omului, așa cum se arată și în Principiile de la Paris și în Declarația ONU privind educația și formarea în domeniul drepturilor omului, printre altele.

Activitatea Sectorului formare s-a bazat pe Strategia pentru anul 2019, luând în considerare beneficiarii, tematicile abordate și parteneriatele încheiate.

Pentru anul 2019, Sectorul formare s-a axat pe variate direcții de acțiune, respectiv:

- *acreditarea unui curs pe tema drepturilor copilului la Ministerul Educației, adresat cadrelor didactice și consilierilor școlari;*
- *desfășurarea a 4 campanii de informare, pe 4 direcții tematice strategice prioritare pentru anul 2019 (dreptul la vot; dreptul la sănătate al persoanelor vârstnice; 30 de ani de la Convenția cu privire la Drepturile Copilului; dreptul la protecție împotriva violenței);*
- *planificarea și desfășurarea de demersuri integrate de educație pentru drepturile omului, prin raportare la beneficiarii formării;*
- *atingerea unei palete cât mai variate de public țintă;*
- *abordarea cât mai multor tematici de drepturile omului;*
- *dezvoltarea rețelei de parteneri din comunitate și instituționali;*
- *diversificarea modalităților de adresare către public, prin varierea metodelor educative, respectiv prin educație formală (cursuri și sesiuni de instruire, cu aplicații practice) și educație nonformală (campanii de informare, workshop-uri, simpozioane, conferințe, concursuri, proiecte de durată la nivelul școlilor: eseuri, desene, dezbateri);*
- *și susținerea de cursuri, evenimente, concursuri etc. atât în București, cât și în țară.*

1. Tematici abordate

Tematicile abordate în cadrul cursurilor de formare au fost concepute ținând cont de mai multe exigențe, respectiv:

- reprezentarea unor teme de interes cu relevanță pentru necesitățile de formare ale beneficiarilor care au solicitat sesiuni de formare,
- să fie gestionate într-o viziune integrată, cu scopul de a crește impactul și eficiența sesiunilor de formare, aceeași tematică fiind promovată din perspective diferite pentru mai multe categorii de public
- să fie transpuse în suport informațional variat și adaptat ca tipologie educațională, astfel încât să răspundă mai multor criterii, respectiv: categoriile profesionale reprezentate de cursanți; vârsta beneficiarilor, necesitatea de a accentua o anumită subtematică de interes, tipul de eveniment: educație formală sau nonformală.

Institutul s-a axat pe formarea în următoarele domenii:

Combaterea violenței, abuzurilor și bullying-ului în mediul școlar

Dreptul la vot, responsabilitatea și implicarea civică, cetățenia democratică

Toleranța, ca valoare fundamentală

Dreptul la sănătate

Dreptul la un mediu sănătos

Dreptul la educație

Drepturile și asumarea responsabilităților

Drepturile în mediul virtual

Drepturile migranților și refugiaților

Dreptul la joc și activități recreative

Comemorarea Holocaustului

Dreptul umanitar

Prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare

Prevenirea torturii și a tratamentelor degradante și inumane; Dreptul la viață privată și protecția datelor cu caracter personal.

Tematicile abordate au făcut obiectul a numeroase cursuri și evenimente educaționale adresate unor categorii de public cu profil diferit și au presupus suporturi de curs, strategii didactice și concepte de eveniment variate.

Exemple:

Combaterea violenței în mediul școlar a reprezentat subiectul mai multor tipuri de evenimente, cu beneficiari diferiți și abordări adaptate:

- Campania antivioolență în școală, realizată în București și Giurgiu, care a presupus o parte de pregătire teoretică a elevilor, dar și transpunere practică a noțiunilor însușite, prin crearea de afișe, desene, colaje pe tema combaterii violenței și descoperirea de modalități de cooperare
- Miniatiere adresate elevilor din București și din țară: antibullying și combaterea violenței în mediul școlar (Dreptul la protecție al copilului în școală – Aiud; Bullying-ul, victime și „agresori” – Slatina)
- Dezbaterile și eseurile din cadrul proiectului desfășurat cu ocazia sărbătoririi a 30 de ani de Convenție a Drepturilor Copilului:
 - Dezbaterile au avut subiectul „Mă joc responsabil” (cu referire la Art. 31): jocurile violente în cadrul școlii, agresiunile la orele de sport, jocurile tip provocare, jocurile online (care conțin imagini violente sau cu conținut explicit, care folosesc cuvinte jignitoare etc.), dependența de jocuri video;
 - Eseurile au presupus analizarea unui conflict, pentru descoperirea cauzelor, felului de a reacționa, a consecințelor etc.
- Sesiunea de formare adresată cadrelor didactice cu tema „Protecția copilului, o responsabilitate a școlii” (București);
- Cursul avizat de Ministerul Educației (20 ore), adresat cadrelor didactice și consilierilor școlari (Cluj).

Drepturile migranților și refugiaților au fost, de asemenea, subiectul mai multor abordări educaționale:

- Sesiuni de instruire susținute în cadrul a trei Inspectorate Teritoriale ale Poliției de Frontieră (Timișoara, Giurgiu, Constanța), în colaborare cu Direcția Generală Anticorupție, Inspectoratul General pentru Imigrări și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră;
- Eveniment tip world cafe, organizat alături de Centrul de Informare Europe Direct, intitulat „Culture connects. Education empowers”, prin care copiii refugiați și migranți din România au avut ocazia de a împărtăși experiența educațională din țara de proveniență, precum și diferențele și apropierile culturale între locul de origine și cel de adopție.

Toleranța, ca valoare fundamentală, a fost abordată în cadrul mai multor evenimente:

- Ateliere pentru elevi de liceu (București, Ploiești, Pucioasa);
- Concursul de afișe „Este timpul pentru toleranță!” (ediția a doua).

De asemenea, este important de subliniat că, deși IRDO nu are filiale în țară, Institutul încearcă să acopere cât mai mult, și din punct de vedere geografic, necesitățile de formare, cursurile²⁰ menționate desfășurându-se atât în București și Ilfov, cât și la nivelul țării: Constanța, Giurgiu, Cluj, Dâmbovița, Olt, Prahova, Vâlcea, Timișoara, Alba, Vaslui, Hunedoara, Galați, Brașov.

2. Categoriile de public țintă

2.1. Copii și tineri

Educația pentru drepturile omului este esențială pentru toți cetățenii, cu un accent prioritar pus pe generația tânără, în vederea dezvoltării unei societăți viitoare în care dinamica respectării drepturilor și asumării îndatoririlor să fie cunoscută și să se desfășoare armonios.

Institutul își propune să aducă în atenția copiilor și tinerilor subiectul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al demnității și toleranței, al schimbului liber de opinii, adică toate elementele care să pregătească noua generație pentru o societate a libertății individuale, dar și a conștiinței civice și cetățenești.

Referitor la acest aspect, o importanță deosebită s-a acordat fenomenului violenței în mediul școlar și virtual, atelierele vizând tematici precum:

- *definirea violenței*
- *conceptul de „conflict”*
- *tipuri de violență: violență fizică, violență verbală, abuz psihic*
- *tipuri de conflicte (care pornesc de la interese opuse, de la idei diferite, de la diferențe de interpretare, jigniri etc.)*
- *modalități de combatere a violenței în școală*
- *bullying: victime și „agresori”*
- *dreptul copilului la protecție în școală*
- *jocul responsabil*

²⁰Pentru detalierea acestor cursuri și evenimente de tip educațional, a se vedea *Secțiunea 5*.

- *forme de agresiune în lumea digitală*

S-a continuat, de asemenea, seria de cursuri dedicate copiilor, pe teme de interes pentru domeniul de expertiză al IRDO, ca mijloc eficient de înțelegere a drepturilor și de implicare în concretizarea lor:

- *dreptul la vot*
- *sporirea încrederii în propriile forțe, formarea unei imagini de sine pozitive, dezvoltarea autonomiei*
- *fiecare drept generează obligații*
- *dreptul la un mediu sănătos*
- *dreptul la o alimentație sănătoasă*
- *implicarea civică a tinerilor*
- *dreptul la educație*
- *drepturile copiilor migranți*
- *dreptul la liberă exprimare și limitele sale*
- *toleranța, o valoare fundamentală*
- *cetățenie democratică*

2.2. Categoriile vulnerabile

2.2.1. Femei

Ziua Internațională pentru Eliminarea Violenței Împotriva Femeilor și cele 16 zile dedicate activităților împotriva violenței de gen a fost prilej de dezbateri, sintetizate sub tematica *Paradoxul dintre evoluția legislației în domeniu și amplificarea fenomenului de violență împotriva femeilor*. Psihologi, reprezentanți ai Poliției și ai instituțiilor naționale ori ai organizațiilor neguvernamentale au analizat legislația națională și problemele de ordin practic care se constituie în obstacole în demersurile de combatere a violenței: lipsa fondurilor și a personalului, accesul la informație, numărul insuficient de centre de asistență etc.

2.2.2. Vârstnici

Concepută sub forma unei campanii de informare și formare totodată, seria de cursuri intitulată *Dreptul la sănătate. Măsurile de prim ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6* a vizat oferirea unor pârghii concrete de actualizare a dreptului la sănătate pentru o categorie vulnerabilă: vârstnicii. Această campanie a fost creată și implementată de Institutul Român pentru Drepturile Omului, alături de partenerii de la Crucea Roșie S 6, Primăria Sectorului 6 și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 6. Desfășurată pe parcursul a 6 luni, ea a constat în dezbateri asupra dreptului la sănătate și în oferirea unor sesiuni gratuite de formare a seniorilor din Cluburile specializate pe tema primului ajutor în cazul unor accidente sau incidente care se pot intensifica în frecvență la vârsta a treia.

2.3. Cadre didactice, consilieri școlari, personal administrativ

În acest an, în atenția Institutului, cu referire la formarea cadrelor didactice și a personalului auxiliar, s-au aflat mai multe tematici majore.

Una dintre acestea s-a referit la combaterea violenței în școală, ținând cont de faptul că profesorul are responsabilitatea de a asigura, pe perioada în care copilul se află în incinta școlii, dreptul la protecție al copilului. Astfel, un curs cu titlul *Dreptul la protecție al copilului* s-a adresat

învățătorilor și profesorilor de învățământ primar din cadrul Școlii Gimnaziale nr. 150, București, și a cuprins teme precum: reducerea fenomenului de bullying, siguranța în clasă, respectarea drepturilor, eliminarea discriminării etc.

De asemenea, Institutul Român pentru Drepturile Omului a susținut un curs de 20 de ore, organizat cu sprijinul partenerilor de la Casa Corpului Didactic Cluj și adresat cadrelor didactice de la nivelul județului, respectiv consilierilor școlari din cadrul Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Cluj. Cursul, avizat de Ministerul Educației, a avut ca obiect combaterea *Jocurilor nocive și a practicilor violente din mediul școlar*. Structurat pe mai multe module, acesta a abordat categoriile de drepturi ale copilului (supraviețuire și dezvoltare, protecție, participare), dreptul la joc și activități recreative, tipurile de joc, criteriile pentru alegerea jocului, impactul jocului asupra creșterii și dezvoltării copiilor, condițiile în care ar trebui să se desfășoare orice joc (fără violență sau discriminare, pe cât posibil în aer liber etc.), legătura dintre dreptul la joc și alte drepturi ale copilului, jocurile periculoase – agresive, de provocare, de oprire a respirației –, tipologia acestora, consecințele fizice, psihice și emoționale, motivația acestor tipuri de jocuri, semnalele de alarmă, precum și posibilele modalități de intervenție.

O altă tematică importantă a privit promovarea *Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene*, cu accent pe *dreptul la viață privată și protecția datelor cu caracter personal*. Participanții la curs au fost consilierii școlari de la Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională din județul Vâlcea și a tratat subiecte precum: definirea vieții private și intimității, conceptele de date personale și informații sensibile, date care au nevoie prioritară de protecție, elementele identității digitale, drepturile în mediul online și etapele de urmat în cazul încălcării acestora.

2.4. Personal însărcinat cu aplicarea legii

Personalul din instituțiile responsabile cu aplicarea legii a constituit și în acest an o prioritate pentru activitățile de formare. Pe parcursul anului 2019, au avut loc mai multe sesiuni de formare, cu tematici variate, în funcție de specificitatea activității responsabililor cu aplicarea legii.

Prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare a constituit subiectul cursului adresat agenților de poliție care urmează stagii de pregătire în cadrul Institutului de Studii pentru Ordine Publică. Acesta a cuprins o primă secțiune teoretică – de prezentare a documentelor relevante de la nivel internațional și regional, precum și din legislația națională în domeniul nediscriminării, însoțită de discuții și explicații pe baza acestora. O a doua parte a avut ca punct de plecare un studiu de caz în care o persoană –interpelată de poliție și asupra căreia s-au luat anumite măsuri – a reclamat un tratament discriminatoriu din partea responsabililor cu aplicarea legii.

De asemenea, tot în cadrul Institutului de Studii pentru Ordine Publică a fost susținut un modul de instruire pe tema *Prevenirea torturii și a tratamentelor inumane*. Cursanții – personal din cadrul Centrelor de Rețineră și Arest Preventiv (CRAP) – au parcurs în cadrul modului patru tematici: Introducere în drepturile omului. Instrumente, mecanisme și sisteme de protecție; (cu accent pe) Convenția europeană a drepturilor omului; Tortură și tratamente inumane; Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cazuri de tortură sau tratamente degradante ori inumane. Acest modul, cu o durată de 8 ore, va face parte din orarul ISOP pe tot parcursul anului 2020, vizându-se formarea a 10 serii de personal CRAP, cu un număr total de 200 participanți, pe o perioadă de 8 luni.

În cadrul seriei de cursuri adresate personalului din cadrul Poliției de Frontieră, inițiate ca demers de colaborare cu specialiștii Institutului Român pentru Drepturile Omului a trei structuri ale Ministerului Afacerilor Interne – Direcția Generală Anticorupție, Inspectoratul General pentru Imigrări și Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră – s-a dezbătut un subiect de interes general și actual: *Drepturile omului în contextul imigrației ilegale*, în cadrul a trei inspectorate ale Poliției de Frontieră: Timișoara²¹, Giurgiu și Constanța – Garda de Coastă. Structura de curs a cuprins chestiuni generale legate de istoricul drepturilor omului, categorii de drepturi, obligații ale autorităților, responsabilitățile poliției într-un sistem democratic, drepturile migranților, analizarea unor documente de drept internațional public, precum și studii de caz.

3. Acreditarea Cursului „Comunicare, Informare, Dezvoltare, Conștientizare. Educația pentru drepturile copilului”

IRDO a obținut acreditarea Ministerului Educației pentru un curs de 40 de ore, adresat cadrelor didactice și consilierilor școlari. Cursul, intitulat „Comunicare, Informare, Dezvoltare, Conștientizare. Educația pentru drepturile copilului”, a fost conceput de Sectorul formare al IRDO și va fi susținut în 3 județe și în București, cu ajutorul partenerilor din proiect: Casa Corpului Didactic Ilfov, Casa Corpului Didactic Cluj, Casa Corpului Didactic Olt.

Tematicile abordate au fost alese prin consultarea beneficiarilor cursului: directă (aplicarea de chestionare) sau indirectă (sintetizarea temelor de interes din cadrul dezbaterilor prilejuite de cursurile anterioare susținute de Sectorul formare). Astfel, cursul se axează, printre altele, pe identificarea conceptelor fundamentale de drepturi și responsabilități, principiile Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului și recunoașterea situațiilor de încălcare a drepturilor.

Cursul are ca scop conștientizarea faptului că educația pentru drepturile copilului reprezintă o componentă fundamentală a demersului educativ, care creează premisele unui mediu de școlarizare optim pentru toți actorii implicați.

Ca element de particularitate al cursului, acesta este conceput în așa fel încât să creeze condițiile necesare ca problematica tratată să fie integrată de fiecare cursant într-un mod participativ și dinamic. Astfel, cursul este structurat primordial în jurul unor activități practice (completate cu teorie, aceasta fiind esențială pentru înțelegerea conceptelor prezentate), care să faciliteze înțelegerea necesității de a adopta atitudini și comportamente convergente cu problematica drepturilor copilului. Printre activitățile practice se numără: problematizare, dezbateri, analizarea unor situații date, completarea de chestionare, brainstormingul și jocul de rol. Aceste metode presupun o abordare dinamică, ce facilitează gândirea critică, empatizarea cu anumite situații, creionarea graduală a propriului punct de vedere și conștientizarea profundă a problematicii abordate în curs.

4. Parteneriate

Conform Strategiei pe 2019, Sectorului Formare și-a propus, în privința parteneriatelor, considerate o prioritate a activității departamentului, consolidarea celor existente (prin propunerea,

²¹<http://www.mai-dga.ro/arhive/46044>

conceperea și furnizarea de cursuri sau prin conceperea și realizarea de evenimente) și încheierea altora noi.

Direcțiile angajate pentru stabilirea de protocoale sau acorduri de parteneriat sunt: instituțiile și autoritățile publice, de la nivel central și local, și din structurile subordonate; organizații și asociații comunitare și neguvernamentale, societăți private etc.

Scopurile încheierii de astfel de parteneriate, sunt:

- cunoașterea mai îndeaproape a necesităților de formare ale diverselor categorii socio-profesionale care trebuie să cunoască și să aplice în profesia lor drepturile omului, dar și ale unor largi categorii de public care trebuie să-și cunoască și să-și solicite/aplice drepturile și să-și asume obligații;
- identificarea cât mai simplă și mai directă a nevoilor beneficiarilor, pentru a putea structura un conținut adaptat și pragmatic care să răspundă specific acestor necesități;
- identificarea de noi grupuri țintă care pot beneficia de cursurile oferite de Institutul Român pentru Drepturile Omului;
- realizarea unor demersuri integrate de educație pentru drepturile omului, aceeași tematică fiind abordată din perspective diferite, prin raportare la beneficiarii formării;
- obținerea unui impact cât mai larg la nivelul promovării problematicilor drepturilor omului.

În 2019, s-au încheiat 25 de acorduri de colaborare cu instituții naționale sau autorități locale, unități școlare, instituții de învățământ superior și ONG-uri, din București cât și din țară.²²

5. Activități

5.1. Campanii de informare

5.1.1. Caravana de teatru forum „Stă în puterea ta să schimbi ceva!”

Conștientizarea importanței dreptului la vot și a desemnării reprezentanților naționali la nivelul Parlamentului European au fost temele Caravanei „Stă în puterea ta să schimbi ceva!”, o campanie de informare care s-a desfășurat, în parteneriat cu Centrul de Informare Europe Direct, pe parcursul a două luni (15 februarie-4 aprilie).

Această campanie, adresată tinerilor din licee din județul Ilfov și Ialomița, și-a propus să prezinte tinerilor, într-un mod interactiv, argumente și motivații pentru participarea lor la alegerile pentru Parlamentul European din 26 mai 2019. Eveniment de educație nonformală, aceasta și-a atins obiectivele printr-o metodă prietenoasă de a dialoga cu tinerii: teatrul forum. Piesa cu tematică electorală a stârnit reacții și dezbateri și mai ales dorința de a schimba desfășurarea scenariului, prin intervenția directă a publicului în îndreptarea personajelor și a finalului poveștii.

²² Pentru a consulta lista noilor parteneri, a se vedea Capitolul IV din Raport și Anexa IV.

În cele cinci locații prin care a trecut Caravana (Snagov²³, Fierbinți²⁴, Brănești²⁵, Dragomirești Vale²⁶, Buftea²⁷), piesa a fost apreciată de 350 de tineri cu drept de vot, care au fost convinși să își exercite dreptul la vot în cadrul alegerilor europarlamentare din 26 mai 2019.

5.1.2. „Dreptul la sănătate. Măsuri de prim ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6”

O altă campanie de informare și formare²⁸ totodată, care a vizat oferirea unor pârghii concrete de actualizare a dreptului la sănătate, a fost realizată, sub conceptul și coordonarea IRDO, alături de partenerii de la Crucea Roșie Sector 6, Primăria Sector 6 și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 6, Centrul de Sănătate Multifuncțional „Sfântul Nectarie” și s-a adresat vârstnicilor.

Cu o durată de 6 luni (desfășurată în perioada aprilie-octombrie, cu excepția lunii august), campania a constat în prezentări și dezbateri asupra dreptului la sănătate în cazul specific al persoanelor vârstnice și în oferirea unor sesiuni gratuite de formare a seniorilor – membri activi ai Cluburilor specializate – pe tema primului ajutor în cazul unor accidente sau incidente care se pot intensifica în frecvență la vârsta a treia.

Prezentările interactive au suscitât interesul participanților, care au intervenit nu numai cu întrebări punctuale, dar și cu solicitări de rezolvare a unor probleme sau de direcționare către instituții sau autorități responsabile. De aceea, seria de sesiuni din această campanie de informare a fost un succes nu numai din punctul de vedere al obiectivului principal, ci și al creării unor punți de comunicare între autorități și cetățeni.

5.1.3. Campania antivioolență

Având ca scop responsabilizarea elevilor în legătură cu necesitatea de a contribui prin propriile acțiuni la crearea un mediu prietenos de învățare, care să faciliteze incluziunea și toleranța, campania a debutat pe 30 ianuarie (Ziua Nonviolentei în școală) și a continuat pe parcursul anului, inclusiv prin evenimentele de celebrare a Zilei Mondiale a Toleranței și prin campania de proiecte dedicată Zilei Internaționale a Drepturilor Copilului (20 noiembrie).

Una dintre metodele utilizate în campanie a fost aceea ca elevii să propună ei înșiși soluții pentru combaterea violenței în mediul școlar, fiind direct interesați și responsabili de crearea unui spațiu de colaborare și înțelegere, favorabil învățării și deprinderii de atitudine sociale. De aceea, a presupus, pe lângă susținerea de ateliere de lucru și de dezbateri, și crearea de afișe sau desene antivioolență/bullying.

²³<http://europedirectbucuresti.ier.ro/evenimente/teatru-forum-la-liceul-teoretic-mihail-kogalniceanu-din-ciofliceni-snagov/>

²⁴<http://europedirectbucuresti.ier.ro/evenimente/teatru-forum-la-liceul-tehnologic-din-fierbinti-targ/>

²⁵<http://europedirectbucuresti.ier.ro/evenimente/caravana-sta-in-puterea-ta-sa-schimbi-ceva-la-branesti-ilfov/>

²⁶<http://europedirectbucuresti.ier.ro/evenimente/teatru-forum-la-liceul-tehnologic-vintila-bratianu-din-dragomiresti-vale/>

²⁷<http://europedirectbucuresti.ier.ro/evenimente/teatru-forum-la-liceul-tehnologic-dumitru-dumitrescu-din-buftea/>

²⁸https://www.dcnnews.ro/sectorul-6-campania-dreptul-la-sanatate-masuri-de-prim-ajutor-pentru-persoanele-varstnice_647731.html

De asemenea, campania a fost susținută prin demersuri adresate cadrelor didactice, cu aceeași tematică: dreptul la protecție al copilului, combaterea jocurilor nocive și a practicilor violente din mediul școlar, protecția datelor cu caracter personal și conștientizarea riscurilor cu care un copil se întâlnește online.

5.1.4. Ziua Internațională a Drepturilor Copilului

Cu ocazia celebrării a 30 de ani a Convenției cu privire la drepturile copilului (1989), Institutul Român pentru Drepturile Omului a lansat un proiect de implementare a mai multor activități în cadrul instituțiilor școlare partenere. La acest apel au răspuns 8 școli din 4 județe (București, Ilfov, Giurgiu, Vâlcea), care, în funcție de vârsta copiilor (nivel primar, gimnazial, liceal), au ales, din propunerile IRDO, activități care au fost derulate pe tot parcursul lunii noiembrie. Fie că a fost vorba despre crearea unui afiș sau a unor logograme, despre susținerea de dezbateri pe teme ca dreptul la liberă exprimare și limitele ei, violența în cadrul școlii, jocul responsabil sau despre realizarea unui minieseu, subiectele abordate și-au propus să genereze un proces de conștientizare a unor problematici foarte actuale, cu impact negativ asupra mediului de învățare și cu apariție recurentă în mediul școlar.

5.2. Evenimente

- Premiera câștigătorilor concursului „De ce îmi place...”, organizată în parteneriat cu Grupul Editorial Corint și Muzeul Municipiului București – Palatul Șuțu, 15 ianuarie
- Caravana „Stă în puterea ta să schimbi ceva!”, vizând promovarea dreptului la vot și implicarea tinerilor în procesul alegerilor pentru Parlamentul European, în parteneriat cu Centrul de Informare Europe Direct:
 - Ciofliceni, Snagov, 15 februarie
 - Fierbinți, Ialomița, 26 februarie
 - Brănești, Ilfov, 7 martie
 - Dragomirești Vale, Ilfov, 25 martie
 - Buftea, Ilfov, 4 aprilie
- Proiectul educativ „Speaker motivațional”, în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Constanța și Liceul Teoretic „G. E. Palade”, Constanța, 15 martie-15 aprilie
- Campania „Dreptul la sănătate. Măsuri de prim ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6”, în parteneriat cu Direcția Generală de Asistență Socială Sector 6, Crucea Roșie Sector 6 și Centrul Multifuncțional de Sănătate ”Sfântul Nectarie”:
 - Clubul Seniorilor „Liviu Rebreanu”, 12 aprilie
 - Clubul Seniorilor „Mihai Eminescu”, 16 mai
 - Clubul Seniorilor „Ion Luca Caragiale”, 12 iunie
 - Clubul Seniorilor „Marin Preda”, 15 iulie
 - Clubul Seniorilor „Mihail Sadoveanu”, 12 septembrie
 - Clubul Seniorilor „Ioan Slavici”, 15 octombrie

- Decernarea premiilor concursului pentru liceeni, Olimpiada de Altruism, în parteneriat cu Universitatea de Vest din Timișoara, Departamentul de Asistență Socială al Facultății de Sociologie și Psihologie; Timișoara, 21 mai
- Cea de-a patra ediție Simpozioanelor organizate de CCD și CJRAE Cluj, rezultat al proiectelor educaționale naționale „Exploratori în lumea emoțiilor” (CAER 686) și „STOP Bullying-ului (Spune NU intimidării)” (CAER 2019) Cluj, 29 mai
- Participarea la a XV-a ediție a Salonului de carte Polemos – geopolitică, relații internaționale, drept, securitate și apărare, Cercul Militar Național, 16-19 octombrie
- Proiect educativ dedicat celor 30 de ani de la semnarea Convenției privind Drepturile Copilului, cu participarea a 8 școli (nivel primar, gimnazial, liceal); din 4 județe – București, Ilfov, Giurgiu, Vâlcea, 21 octombrie-20 noiembrie
- Conferința Anuală a Drepturilor Omului, dedicată celor 30 de ani de la adoptarea Convenției Organizației Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului, având tema *Drepturile copilului în contextul provocărilor actuale*, organizată în parteneriat cu Comisia pentru Drepturile Omului, Culte și Problemele Minorităților Naționale a Camerei Deputaților, Comisia pentru Drepturile Omului, Egalitate de Șanse, Culte și Minorități a Senatului și Organizația Salvați Copiii România, 10 decembrie

5.3. Cursuri

- Sesiune prezentări și dezbateri având ca temă atât comemorarea victimelor Holocaustului cât și combaterea manifestărilor de ură, xenofobie, rasism și neonazism; curs pentru elevii Școlii Superioare Comerciale „Nicolae Kretzulescu”, București, 28 ianuarie
- Atelier privind combaterea violenței în mediul școlar; curs pentru elevii Școlii Gimnaziale „Apostol Arsache”, comuna Vedea, județul Giurgiu, 30 ianuarie
- Atelier de conștientizare a multiplelor forme de manifestare a violenței în școală; curs pentru elevii Liceului Dimitrie Gusti, București, 20 februarie
- Atelier cu tema recunoașterii și înțelegerii tipurilor de violență; curs pentru elevii Școlii Gimnaziale nr. 150, București, 28 februarie
- Atelier privind fenomenul discriminării și rasismului; curs pentru elevii Colegiului „Mihai Viteazul”, Ploiești, 12 martie
- Dezbateri cu tema „Uniți pentru diversitate”, Colegiul „Spiru Haret”, Ploiești, 14 martie
- Curs de formare a responsabililor cu aplicarea legii, pe tematica Prevenirii și combaterii tuturor formelor de discriminare, în parteneriat cu Institutul de Studii pentru Ordine Publică, pe tematica Prevenirii și combaterii tuturor formelor de discriminare, 15 martie
- Atelier susținut în cadrul proiectului Erasmus „Kids, stand up for your rights!”, pentru elevii Școlii Gimnaziale „Vulcana Pandele”, Dâmbovița, 19 martie
- Atelier „Dreptul la vot și gradul de implicare civică”:
 - cu elevii Liceului Teoretic Tudor Vianu, Giurgiu, 10 aprilie

- cu elevii Colegiului Tehnologic Energetic, Constanța, 11 aprilie
- Curs interactiv pe tema drepturilor și responsabilităților copilului; curs susținut cu elevii Mark Twain International School, 15 aprilie
- „Dreptul la protecție al copilului”, curs adresat învățătorilor și profesorilor de învățământ primar, Școala Gimnazială nr. 150, București, 17 aprilie
- Curs de 20 de ore privind combaterea jocurilor nocive și a practicilor violente din mediul școlar, avizat de Ministerul Educației, în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Cluj, adresat cadrelor didactice de la nivelul județului, respectiv consilierilor școlari din cadrul Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Cluj, Cluj-Napoca, 23-27 mai
- „Obstacole în exercitarea dreptului la educație”, curs pentru elevii Școlii Gimnaziale „Ovidiu Hulea”, Aiud, 28 mai
- Forumul Județean împotriva violenței, în parteneriat cu Școala Nr. 1 Nuci, Școala Nr. 1 Mogoșoaia, Școala Nr. 1 Buftea, Asociația „Viață fără violență” Amnesty International, Asociația Direct, Centrul de Resurse pentru Participare Publică, Centrul de prevenire și consiliere antidrog- Ilfov, Primăria Chitila, Fundația Prochitila, Școala Gimnazială „Ion Vișoiu”, Chitila, 28-30 mai
- Program educativ cu tema „Siguranța pe internet”; curs pentru elevii Școlii Gimnaziale „Radu Stanian”, Ploiești, 6 iunie
- „Combaterea fenomenului de bullying”; curs pentru elevii Școlii Gimnaziale „George Poboran”, Slatina, 11 iunie
- „Drepturile omului în contextul imigrației ilegale”, sesiune de instruire a responsabililor cu aplicarea legii, susținută în parteneriat cu Direcția Generală Anticorupție, Inspectoratul General pentru Imigrări și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră:
 - Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Timișoara, 18 septembrie
 - Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Giurgiu, 26 septembrie
 - Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Constanța – Garda de Coastă, 4 octombrie
- Curs privind aplicarea „Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene”, cu accent dreptul la viață privată și pe protecția datelor cu caracter personal, pentru consilierii școlari de la Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională din județul Vâlcea; Vâlcea, 11 noiembrie
- „Toleranța, o valoare fundamentală”, curs pentru elevii Școlii Superioare Comerciale „Nicolae Kretzulescu”, București, 13 noiembrie
- „Cetățenia democratică”, atelier pentru copiii Școlii Gimnaziale Nr. 1 Singureni, Giurgiu, 19 noiembrie
- „Toleranța este o stare de spirit”, curs pentru elevii Școlii Gimnaziale „Mihai Viteazu”, Pucioasa, 21 noiembrie
- Modul de instruire pe tema „Prevenirii torturii și a tratamentelor inumane” susținut de Institutul de Studii pentru Ordinea Publică (ISOP), Institutul Român pentru Drepturile

Omului, prin Sectorul formare și pregătirea specialiștilor. Cursanții – personal din cadrul C.R.A.P. (Centrelor de Rețineră și Arest Preventiv), 9 decembrie

5.4. Activități organizate cu ocazia unor Zile Internaționale

- *Ziua Internațională de Comemorare a Victimelor Holocaustului*, program educativ pentru elevii Colegiului Economic „Virgil Madgearu”, în parteneriat cu Fundația „Adolescența”, 29 ianuarie 2019
- *Ziua Internațională a Fericirii* (20 martie) și a *Zilei Internaționale a eliminării discriminării rasiale* (21 martie), eveniment pentru elevi, cu tema „Ce te face fericit”, în parteneriat cu Biblioteca „Nicolae Iorga”, Colegiul „Virgil Madgearu”, Fundația „Adolescența”, Ploiești, 19 martie
- *Ziua Mondială a Apei*, în parteneriat cu Asociația Ecomondia, atelier pentru elevii Liceului Teoretic Nichita Stănescu, București, 22 martie
- *Ziua Mondială a Sănătății*, atelier interactiv și de creație plastică, în parteneriat cu Asociația Ecomondia și Inspectoratul Municipiului București, pentru copiii din cadrul școlilor și grădinițelor Olga Gudynn International School Bucharest, Garmy Kids, București, 5 aprilie
- *Ziua Mondială a Sănătății*, program educativ cu tema „Sănătate pentru toți”, pentru elevii Școlii Gimnaziale Radu Stanian, Ploiești, 16 aprilie
- *Ziua Internațională a Cărții și a Drepturilor de Autor*, eveniment de lansare a unor cărți (din materiale reciclabile), create de elevii Școlii Gimnaziale George Topârceanu, Școlii Gimnaziale nr. 2 Voluntari, Olga Gudynn International School, Școlii Gimnaziale nr. 81, București, 19 aprilie
- *Ziua Mondială a Mediului*, „paradă a modei” cu vestimentații create din materiale reciclabile, organizată și prezentată de elevii din sectoarele 2 și 4, în parteneriat cu Clubul de Seniori al Sectorului 2 – „Clubul Înțelepților” și Asociația Ecomondia, București, 5 iunie
- *Ziua Internațională a Educatorului*, eveniment dedicat copiilor refugiați și migranți, intitulat „Culture connects. Education empowers”, în parteneriat cu Centrul de Informare al Europe Direct, București, 7 octombrie
- *Ziua Organizației Națiunilor Unite*, manifestare cu tema „Crearea ONU, obiective, principii și mecanisme ONU”, pentru elevii Colegiului „Mihai Viteazul”, Ploiești, 24 octombrie
- *Ziua Mondială a Toleranței*, workshop tema „Educația pentru toleranță”, pentru elevii Colegiului „Spiru Haret”, Ploiești, 14 noiembrie
- *Ziua Internațională a Drepturilor Copilului*, lansarea unei miniexpoziții de desene intitulate „Împreună la grădiniță, împreună la școală”, realizate de copii de la Școala Metropolitană A.R.C., Școala OGIS Pipera, Școala Gimnazială „George Topârceanu”, Școala Gimnazială Nr. 2, Afumați, Școala Gimnazială „Anastasia Popescu”, în parteneriat cu Asociația Ecomondia și Muzeul Literaturii Române, București, 20 noiembrie

- *Ziua Internațională a Drepturilor Copilului*, program educativ cu tema „30 de ani de la Convenția ONU privind drepturile copilului”, pentru elevii Școlii Gimnaziale „Radu Stanian” Ploiești, 20 noiembrie
- *Ziua Mondială a Toleranței*, workshop pentru reprezentanții Colegiului elevilor din cadrul Școlii Gimnaziale „Mihai Viteazu”, Pucioasa, 21 noiembrie
- *Ziua Internațională pentru Eliminarea Violenței Împotriva Femeilor*, conferință cu tema *Paradoxul dintre evoluția legislației în domeniu și amplificarea fenomenului de violență împotriva femeilor*, în parteneriat cu Asociația Femeilor din România - Împreună (AFRI), București, 27 noiembrie
- *Ziua Internațională a Drepturilor Omului*, cea de-a IX ediție a simpozionului național cu tema „Drepturile și libertățile fundamentale ale omului”, în parteneriat cu Biblioteca „Nicolae Iorga”, Fundația „Adolescența”, Inspectoratul Școlar al județului Prahova și Casa Corpului Didactic Prahova, Ploiești, 9 decembrie

5.5. Concursuri

5.5.1. Concursuri periodice

Concursul național „Democrație și toleranță” 2019

Concursul reprezintă o formă complexă de educație civică în care sunt implicați elevii din ciclul primar și gimnazial din toate județele țării, organizat în parteneriat cu Ministerul Educației. În 2019, concursul s-a desfășurat în perioada 30 iulie-2 august, la Colegiul Tehnologic „Paul Dimo”, din Galați.

Echipele au fost evaluate în urma punctajelor obținute atât la proba scrisă, cât și la cea artistică și de prezentare a unui portofoliu. Ideile și originalitatea elevilor au fost răsplătite cu diplome de participare, iar primele șapte echipe în ordinea punctajului obținut au primit cărți și diplome.

Olimpiada de științe socio-umane 2019

Olimpiada reprezintă un concurs de excelență, care confirmă un parteneriat de tradiție între Institutul Român pentru Drepturile Omului și Ministerul Educației. Aflată în 2019 la a XXV-a ediție, Olimpiada s-a desfășurat în acest an în perioada 22-26 aprilie, la Brașov.

Disciplinele de concurs sunt: educație civică, cultură civică, logică, psihologie, sociologie, economie și filosofie.

La disciplina educație civică echipele formate din câte doi elevi din clasele a III-a sau a IV-a din cadrul aceleiași unități școlare, au elaborat o lucrare scrisă și un afiș (desen, colaj, pictură) în legătură cu problematica drepturilor omului, iar la disciplina cultură civică elevii au participat în aceeași formulă (de data aceasta din clasele a VII-a sau a VIII-a) și au elaborat câte un proiect pentru soluționarea unei probleme în școala din care proveneau, prin identificarea cauzelor, a drepturilor încălcate, a unor soluții posibile de rezolvare și, în urma unei analize comparative, motivarea soluțiilor propuse de grup și realizarea unui plan de acțiune care să cuprindă etape, acțiuni, factori implicați.

Olimpiada de Altruism 2019

Departamentul de Asistență Socială din cadrul Facultății de Sociologie și Psihologie a Universității de Vest din Timișoara, în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului au organizat concursul intitulat „Olimpiada de altruism”.

Având ca scop promovarea și recompensarea comportamentelor pro-active și valorilor de cooperare și întraajutorare la nivelul comunităților, concursul se adresează elevilor înmatriculați în clasa a XII-a, la oricare din unitățile de învățământ din România, acreditate de către Ministerul Educației, care contribuie la dezvoltarea unei societăți incluzive.

Pentru a intra în competiție, elevii au trebuit să creeze un document (text, colaj foto, video) care să relateze povestea unei activități de voluntariat și întraajutorare întreprinse de ei. Premiile au fost acordate în cadrul unei ceremonii care a avut loc la sediul Universității de Vest Timișoara.

5.5.2. Concursuri fără periodicitate

Concurs de eseuri de Ziua Culturii Naționale

Articolul 29 al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului amintește că procesul educativ trebuie să vizeze „educarea copilului în spiritul respectului față de părinții, limba sa, de identitatea și valorile sale culturale, față de valorile naționale ale țării în care acesta locuiește, ale țării de origine, precum și față de civilizații diferite de a sa”.

Pornind de la aceste deziderate și în perspectiva sărbătoririi Zilei Culturii Naționale, Institutul Român pentru Drepturile Omului, împreună cu partenerii săi, Grupul Editorial Corint și Muzeul Municipiului București, au organizat un concurs de eseuri menit să readucă în atenția copiilor și adolescenților figurile emblematice ale culturii române.

Acesta s-a desfășurat în perioada 20 noiembrie-20 decembrie 2018 și a avut festivitatea de premiere de Ziua Culturii Naționale, 15 Ianuarie. 10 dintre participanți au fost premiați cu pachete de cărți oferite de Grupul Editorial Corint și cu o vizită a muzeului, în cadrul unei festivități care va avea loc pe 15 Ianuarie, la Muzeul Municipiului București – Palatul Șuțu.

Concurs de afișe antiviolență

Cu ocazia Zilei Combaterii Violenței în Școală (30 ianuarie) și în cadrul campaniei antiviolență organizate de Institutul Român pentru Drepturile Omului pe parcursul anului 2019, în cadrul școlilor din București și Giurgiu, s-au creat afișe, sloganuri și povești grafice de către copiii implicați în proiecte. Participanții au fost elevii Școlii Gimnaziale „Apostol Arsache” din comuna Vedea, județul Giurgiu, clasele V-VIII; Liceului Tehnologic „Dimitrie Gusti”, București, clasele a IX-a, și Școlii Gimnaziale nr. 150, București, clasele I-IV.

Proiectul „30 de ani de la Convenția internațională cu privire la drepturile copilului”

Cu ocazia celebrării a 30 de ani de la Convenția cu privire la drepturile copilului (1989), Institutul Român pentru Drepturile Omului a lansat un proiect de implementare a mai multor activități în cadrul instituțiilor școlare partenere. La acest apel au răspuns 8 școli din 4 județe, care,

în funcție de vârsta copiilor (nivel primar, gimnazial, liceal), au ales din propunerile IRDO activități care au fost derulate pe tot parcursul lunii noiembrie.

Au fost astfel create postere și logo-uri, au avut loc dezbateri și s-au conceput eseuri. La proiect au participat:

- Mark Twain International School, București (cu 4 clase)
- Școala Gimnazială Nr. 1, Berceni, Ilfov (cu 4 clase)
- Școala Gimnazială Nr. 20, București (cu 4 clase)
- Liceul Teoretic „Nicolae Iorga”, București (cu 2 clase)
- Școala Primară Montesara, București (cu o clasă)
- Liceul Teoretic „Tudor Vianu”, Giurgiu (cu 2 clase)
- Școala Gimnazială Nr. 1, Singureni, Giurgiu (cu 5 clase)
- Liceul Teoretic „Gheorghe Surdu”, Brezoi, Vâlcea (cu 6 clase)
- Școala Gimnazială „Take Ionescu”, Râmnicu-Vâlcea (cu 4 clase).

Concurs de creativitate plastică – Ziua Mondială a Toleranței

La invitația Școlii Gimnaziale „Mihai Viteazu”, din orașul Pucioasa, Institutul Român pentru Drepturile Omului a participat la premierea elevilor din cadrul școlii care au obținut premii importante la două concursuri locale: Concursul de afișe „Este timpul pentru toleranță!” (ediția a doua) și concursul tematic „Îmi cunosc drepturile și responsabilitățile”, la care au contribuit 22 de echipe formate din câte 2 copii.

Concurs creativitate plastică – Ziua Internațională a Drepturilor Copilului

În suta de evenimente dedicate Zilei Internaționale a Drepturilor Copilului, Institutul Român pentru Drepturile Omului a participat la vernisarea și jurizarea unei miniexpoziții de desene intitulate „Împreună la grădiniță, împreună la școală”, realizate de copii de la Școala Metropolitană A.R.C., Școala OGIS Pipera, Școala Gimnazială „George Topârceanu”, Școala Gimnazială Nr. 2, Afumați, Școala Gimnazială „Anastasia Popescu”.

Evenimentul a avut loc la Muzeul Literaturii Române și a cuprins, alături de vernisajul expoziției, mai multe activități prin care copiii participanți au încercat să pună în practică tema de anul acesta a zilei de 20 noiembrie: „Pentru fiecare copil, toate drepturile”.

III. DOCUMENTARE ȘI INFORMARE

Institutul Român pentru Drepturile Omului are rolul de a aduce la cunoștința tuturor factorilor interesați cele mai noi studii și cercetări științifice în domeniul drepturilor omului, angajamentele internaționale asumate de România și modul în care ele sunt îndeplinite. Totodată, în cadrul Institutului sunt traduse și publicate documente internaționale care, prin actualitatea lor, se impun a fi cunoscute de către instituțiile guvernamentale și neguvernamentale pentru promovarea și protecția drepturilor omului.

1. Publicații

Revista „Drepturile Omului”

Revista „Drepturile Omului”, publicație științifică a Institutului Român pentru Drepturile Omului (IRDO) apărută încă din decembrie 1991, vizează publicarea de studii, cercetări și articole din domeniul drepturilor omului sau cu impact asupra drepturilor și libertăților fundamentale; prezentarea și interpretarea reglementărilor naționale, regionale sau internaționale cu semnificații majore în domeniul drepturilor omului, precum și analiza jurisprudenței în materie a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Pe lângă cercetările științifice realizate în cadrul Institutului, se urmărește și publicarea de studii, cercetări și analize realizate de experți în materie și de reprezentanți ai mediului academic care abordează în cercetările lor teme referitoare la drepturile fundamentale ale omului, cu accent pe studierea relațiilor dintre drepturi și principii, a normelor și standardelor instituțiilor și mecanismelor internaționale sau a diferitelor aspecte terminologice, conceptuale și metodologice specifice acestui domeniu de cercetare.

Având în vedere dezvoltarea constantă, din ultimii 2 ani, a paginii de internet a Institutului în care au fost introduse rubrici noi, precum *Semnal* și, respectiv, *Info IRDO* prin care se aduc în atenția publicului noutățile din domeniul drepturilor omului, modificările ce apar în regulamentele diferitelor instituții, organizații, mecanisme și din dorința de a păstra standardul de calitate și expertiză al revistei, Institutul a decis schimbarea frecvenței de apariție de la 4 numere/an la 2 numere/an, precum și modificarea formatului și al rubricilor. Totodată, regândirea formatului revistei a avut în vedere utilizarea în mod eficient a fondurilor existente pentru publicarea altor studii sau rapoarte realizate în cadrul IRDO. Astfel, începând cu anul 2019, prin reconsiderarea politicii editoriale a Institutului, revista „Drepturile Omului” este publicată semestrial (iunie și decembrie).

Primul număr al revistei a adus în discuție teme privind: implicațiile culturale și normative asupra protecției juridice a drepturilor femeii în sistemul inter-american; educația și provocările globale, aspecte privind rolul UNESCO în promovarea educației pentru cetățenie mondială; dreptul la vot al persoanelor cu dizabilități; protecția drepturilor solicitanților de azil și a refugiaților în Europa; analiza unor spețe din jurisprudența recentă a Curții Europene a Drepturilor Omului: cauza Deaconu împotriva României, cauza Flămânzeanu împotriva României; precum și prezentarea unor lucrări de specialitate: *Tratat de drept social internațional și european* (Nicolae Voiculescu, Maria-Beatrice Berna, Editura Universul Juridic, București, 2019), *Raportul Biroului Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului – Tendințe globale: strămutarea forțată în 2018* (UNCHR, Geneva, 2019).

Al doilea număr a prezentat subiecte referitoare la: Convenția de la Istanbul - contextualizare europeană și analiză națională; educația și respectarea dreptului la educație în România, dreptul la informare și consultare a lucrătorilor din perspectiva reglementării internaționale și a legislației interne; combaterea schimbărilor climatice, respectarea drepturilor copiilor migranți neînsoțiți în Europa; analiza unor spețe privind România din jurisprudența recentă a CEDO: cauza Mihalache împotriva României, cauza Tănase împotriva României; prezentarea unor lucrări și rapoarte de specialitate: Drepturile și libertățile fundamentale în jurisprudența Curții Constituționale, vol. I-III (Marian Enache, Ștefan Deaconu, Editura C.H. Beck, București, 2019), Libertatea religioasă sau de credință și securitatea: orientări politice (Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, Varșovia, 2019).

Au fost începute demersurile pentru includerea revistei „Drepturile Omului” într-o serie de baze de date internaționale și pentru dezvoltarea pe pagina de internet a Institutului a unui subdomeniu dedicat revistei²⁹.

Volumul „Drepturile copilului. Dreptul la educație”

Lucrarea cuprinde o analiză complexă și completă asupra Convenției cu privire la drepturile copilului fiind structurată, în principal, pe două direcții: analiza substanțială a prevederilor Convenției și implicarea instituțiilor naționale pentru drepturile omului în promovarea și protecția drepturilor copilului și, respectiv, analiza aspectelor juridice conexe dreptului la educație, cu sublinierea specificului acestora prin raportare la cadrul juridic internațional și european. Pe lângă aspectele teoretice, lucrarea comportă și un profund caracter practic, reunind în partea finală, principalele instrumente juridice elaborate la nivel internațional, regional-european precum și la nivel intern în domeniul drepturilor copilului. Prin coroborarea dimensiunii teoretice și a dimensiunii practice, lucrarea „Drepturile copilului. Dreptul la educație” reprezintă un instrument de lucru util, recomandat atât cercetătorilor, cât și practicienilor preocupați de aria tematică a drepturilor copiilor.

Volumul „Drepturile femeilor – o viață fără violență este dreptul fiecărei femei”

Lucrarea este rezultatul dezbaterilor desfășurate în cadrul Grupului de lucru organizat de Institut și desfășurat în perioada 2017-2019. Din punct de vedere structural, conținutul lucrării este organizat pe două dimensiuni analitice: dimensiunea teoretică (cuprinzând aspecte referitoare la particularitățile istorice, sociale, sociologice, juridice ale violenței de gen) și dimensiunea practică (evidențiată prin prezentarea rolului Institutului în promovarea respectării și protecției drepturilor femeilor și prin sintezele activității Grupului de lucru organizat de Institut în domeniul prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor).

Prin valorizarea forumului de discuții creat sub auspiciile Grupului de lucru la care au participat reprezentanți ai autorităților și instituțiilor publice competente în domeniul violenței de gen, psihologi, polițiști, judecători, reprezentanți ai ONG-urilor de profil, autorii studiului au întreprins o analiză multidisciplinară- susceptibilă să sintetizeze contribuțiile fiecăruia dintre actorii participanți. Studiul etiologiei violenței de gen din perspectiva psihologică și sociologică a vizat identificarea resorturilor emoționale ale agresorilor și victimelor care pot conduce la perpetuarea

²⁹ A se vedea <http://revista.irdo.ro/>

și agravarea fenomenului violenței. În acest sens, lucrarea cuprinde modele psihologice de analiză comportamentală (precum modelul Duluth numit și diagrama puterii și a controlului sau reprezentarea grafică a tipurilor de traumă), constituind, din acest punct de vedere, un ghid de conduită adresat femeilor abuzate. O atenție particulară a fost acordată instrumentelor juridice naționale și internaționale adoptate în materie, Declarația și Programul de Acțiune de la Beijing reprezentând documentele care au constituit punctul de plecare în construirea analizei juridice. În această logică, în cadrul lucrării au fost prezentate dispozițiile regional-europene reprezentative ale Consiliului Europei și ale Uniunii Europene precum și cadrul juridic al Convenției ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei. De asemenea, au fost cercetate Recomandările formulate de Comitetul stabilit în temeiul Convenției ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, fiind evidențiat modul în care conținutul acestora a fost transpus în legislația națională.

Rapoarte

- Raport de activitate pe 2018 (limba română);
- Raport către Raportorul special al ONU pentru drepturile omului în cazul migranților - Migrația din perspectiva egalității de gen (bune practici și inițiative legislative, politici în domeniu) (limba engleză);
- Raport către FRA privind activitatea Institutului Român pentru Drepturile Omului ca instituție națională pentru drepturile omului (limba engleză);
- Raport către Grupul de lucru ONU privind discriminarea împotriva femeilor și fetelor - Drepturile femeilor aspecte privind combaterea violenței (limba engleză).

2. Centru de documentare și informare

Traduceri și documentare

Centrul de documentare și informare a realizat pe parcursul anului 2019 traducerea unor instrumente internaționale în materie. Printre acestea se numără: Comentariul general nr. 1 (2000) privind scopurile educației, Comentariul general nr. 2 (2002) privind rolul instituțiilor naționale independente pentru drepturile omului în promovarea și protecția drepturilor copilului, Comentariul general nr. 20 (2016) privind punerea în aplicare a drepturilor copilului în perioada adolescenței – documente ale Comitetului ONU pentru drepturile copilului; Declarația Organizației Națiunilor Unite privind Educația și Formarea în domeniul Drepturilor Omului. Totodată, centrul de documentare și informare a început elaborarea de glosare tematice care vizează diverse domenii de interes specifice drepturilor omului.

De asemenea, în vederea susținerii Sectorului formare, s-au realizat traduceri de materiale și ghiduri pentru diferite arii de interes, precum: drepturi și obligații ale polițiștilor de frontieră din perspectiva drepturilor omului, traficul de persoane, drepturile copiilor migranți. Tot în acest sens, Centrul de documentare și informare a contribuit la realizarea de suporturi de curs și alte materiale specifice, atât în format fizic, cât și digital. Prin prelucrarea, reprezentarea grafică și analiza statistică a datelor puse la dispoziție de Sectorul formare, Centrul de documentare a susținut și contribuit la întocmirea dosarului de acreditare a cursului intitulat „Comunicare, Informare, Dezvoltare, Conștientizare. Educația pentru drepturile copilului.”

În vederea asigurării diseminării informațiilor pe site-ul Institutului, s-au efectuat traduceri în limbile engleză și franceză. De asemenea, Centrul a contribuit la elaborarea și redactarea publicațiilor științifice pe care Institutul Român pentru Drepturile Omului le-a realizat în decursul anului 2019.

Informare

Centrul de documentare și informare a participat și contribuit la ateliere și acțiuni de informare care au vizat aspecte precum toleranța, cetățenia democratică, fenomenul migrației și integrarea refugiaților, desfășurate în baza parteneriatelor pe care Institutul le are cu diverse instituții de învățământ din mediul preuniversitar și universitar. În acest sens menționăm participarea la atelierul din 13 noiembrie organizat cu ocazia Zilei Internaționale a Toleranței, și la campania de informare și conștientizare în rândul tinerilor cu privire la modul în care sunt percepuți refugiații și migrații în România și în alte state ale Uniunii Europene.

Tot în scopul informării, Institutul Român pentru Drepturile Omului dispune și de o bibliotecă cuprinzătoare în care se pot regăsi numeroase titluri de literatură științifică, aparținând atât domeniului drepturilor omului, dreptului național și internațional, cât și altor domenii conexe. În cursul anului 2019, fondul de carte a fost îmbogățit prin adăugarea la colecția Institutului a noi volume de natură variată, în scopul de a sprijini studiul transdisciplinar din perspectiva drepturilor omului. Pe parcursul acestui an, biblioteca Centrului de documentare a fost vizitată și consultată de către elevi, studenți, cadre didactice, doctoranzi, masteranzi, magistrați, avocați interesați de literatură de specialitate din domeniul. Totodată, s-a început reorganizarea și actualizarea catalogului bibliotecii prin adăugarea de noi domenii și transpunerea în format electronic.

În ceea ce privește distribuția materialelor publicate de IRDO, Centrul de documentare a organizat și urmărit distribuirea gratuită a revistei „Drepturile Omului” și a publicațiilor IRDO atât instituțiilor partenere, cât și altor instituții, precum Agenția ONU pentru refugiați, Comisiile pentru drepturile omului din cadrul Parlamentului României, Consiliul Național pentru Refugiați, Unitatea protejată autorizată Nazarcea Grup, Inspectoratul Județean Hunedoara, Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Cluj, Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Giurgiu, Centrul pentru Seniori „Ioan Slavici”, Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră – Garda de coastă, Constanța.

Publicațiile IRDO au fost prezentate în cadrul campaniilor de informare și a acțiunilor destinate marcării unor zile și evenimente internaționale organizate de IRDO în instituții de învățământ partener, precum Liceul teoretic „Tudor Vianu” Giurgiu, Școala Superioară Comercială „Nicolae Kretzulescu” București, Școala gimnazială „Mihai Viteazu” Pucioasa ș.a. De asemenea, în funcție de tematica abordată în cadrul diferitelor programe de formare desfășurate de Institut, studiile publicate în cadrul revistei și volumele apărute la editura IRDO fac parte din materialul suport oferit participanților.

3. Activitatea privind relațiile cu publicul

Dreptul de petiționare reprezintă mijlocul juridic prin intermediul căruia cetățenii transmit autorităților și instituțiilor publice solicitări referitoare la pretinse încălcări de drepturi și libertăți. Exercițarea dreptului de petiționare este o modalitate de control exercitată de cetățeni asupra activității autorităților/instituțiilor publice prin care se determină eficientizarea și responsabilizarea

acestora. Fiind o garanție necesară pentru corecta funcționare a oricărei societăți democratice, dreptul de petiționare beneficiază de un cadru amplu de reglementare atât la nivel regional-european³⁰, cât și la nivel național.

În România dreptul de petiționare este reglementat în articolul 51 din Constituție. Potrivit acestui text de lege, dreptul de petiționare poate fi exercitat în mod individual sau colectiv, de către persoane fizice sau juridice: cetățenii se pot adresa autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor, iar organizațiile legal constituite au dreptul să adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă. În scopul asigurării libertății de exercitare a dreptului de petiționare, acesta este scutit de taxă.

Legea nr. 233/2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor clarifică semnificația petiției, art. 2 oferind o definiție în acest sens.³¹

Având în vedere mandatul Institutului precizat în art. 2 din Legea nr. 9/1991 și în temeiul Ordonanței de Guvern nr. 27/2002, în anul 2019, Institutul a primit petiții din partea cetățenilor din țară și din străinătate, transmise prin poștă sau prin poștă electronică. De asemenea, petenții s-au adresat Institutului pe probleme specifice, solicitând consultanță telefonică sau la sediul IRDO.

În scopul îndeplinirii mandatului de a asigura o cunoaștere cât mai bună a problematicii drepturilor omului, Institutul oferă asistență și consultanță petenților, realizând demersurile necesare în relație cu autoritățile/instituțiile publice în vederea soluționării corecte și eficiente a petițiilor care i-au fost înaintate.

Totodată, Institutul aplică principiile deschiderii și transparenței în activitatea sa prin soluționarea cererilor formulate de petenți în temeiul Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public. În anul 2019, Institutul a fost sesizat cu petiții referitoare la obținerea de informații despre activitatea sa, respectiv despre evenimentele și acțiunile organizate, independent sau în parteneriat, pe problematici conexe ariilor tematice (copii și tineri, femei, vârstnici, persoane cu dizabilități, nediscriminare, migrație și azil, acces la justiție).

IRDO oferă, de asemenea, consultanță privind *modul de accesare și completare a formularului de cerere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului*, precum și la *modul de sesizare a instanțelor competente pe plan național*.

³⁰ Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Maastricht (la data de 1 noiembrie 1993) a fost introdus și consolidat conceptul de „cetățenie europeană”, fiind acordată o atenție deosebită inclusiv sferei de conținut a acesteia. Dreptul de a adresa petiții este inclus în sfera de conținut a cetățeniei europene, iar în temeiul acestuia, fiecare cetățean al unui stat membru al Uniunii Europene se poate adresa Parlamentului European pe problematici care țin de domeniile de activitate ale Uniunii Europene. De asemenea, dreptul de a adresa petiții poate fi exercitat inclusiv în relația cu Ombudsmanul European, fiind sesizate pe această cale cazurile de administrare defectuoasă.

Evoluțiile ulterioare ale Uniunii Europene de la nivel instituțional și juridic au determinat necesitatea riguroasei reglementări a dreptului de petiționare prin instrumentele de drept originar ale Uniunii Europene. Actualmente, cadrul juridic european în domeniul dreptului de a adresa petiții cuprinde: art. 20, alin. (2), lit. d), art. 24, art. 227, art. 228, alin. (1) din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene, respectiv art. 44 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

³¹ Art. 2. „În sensul prezentei ordonanțe, prin petiție se înțelege cererea, reclamația, sesizarea sau propunerea formulată în scris ori prin poștă electronică, pe care un cetățean sau o organizație legal constituită o poate adresa autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, serviciilor publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale, companiilor și societăților naționale, societăților comerciale de interes județean sau local, precum și regiilor autonome, denumite în continuare autorități și instituții publice.”

Petițiile referitoare la *hotărârile pronunțate de instanțele de judecată* au ca obiect nemulțumiri ale petenților privitoare la: soluțiile adoptate, modul de îndeplinire a atribuțiilor de către persoanele cu atribuții în activitatea judiciară, corectitudinea, independența și imparțialitatea magistraților. În cazul petițiilor prin care sesizează fapte referitoare la activitatea defectuoasă a magistraților, s-a procedat la redirectionare către autoritatea competentă. În virtutea art. 97, 100 și 101 din Legea nr. 303/2004, republicată, privind statutul judecătorilor și al procurorilor, în cazul în care magistrații încalcă obligațiile profesionale în raporturile cu justițiabilii sau săvârșesc abateri disciplinare, se sesizează Consiliul Superior al Magistraturii³².

În domeniul *protecției sociale* au fost formulate petiții referitoare la: încadrarea în grad de handicap, locuințe necorespunzătoare traiului decent, condiții necorespunzătoare în azilele de bătrâni, drepturile persoanelor vârstnice, drepturile persoanelor cu dizabilități, dreptul la pensie, abuzuri comise în cadrul unităților sociale destinate persoanelor fără adăpost, abuzuri comise asupra persoanelor cu dizabilități de către îngrijitori, disponibilizări abuzive, discriminarea cetățenilor cu posibilități financiare reduse de autoritățile administrației publice, încadrarea în muncă, solicitarea de locuințe sociale, ordinea de prioritate în evaluarea solicitărilor de locuințe sociale, drepturi privind tichetele sociale. În acord cu Legea nr. 9/1991 și cu O.G. nr. 27/2002, IRDO a redirectionat petițiile în cauză către autoritățile competente în materie socială (primării, direcții de asistență socială și protecția copilului, case județene de pensii, Avocatul Poporului, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități), sau, după caz, a formulat un răspuns în limitele competenței atribuite prin Lege.

În categoria problemelor sociale sesizate prin petiții, problemele comunitare prezintă anumite particularități, acestea afectând relațiile de conviețuire socială, precum și relațiile referitoare la ordinea și liniștea publică. În acest sens, Institutul Român pentru Drepturile Omului a fost sesizat cu petiții referitoare la asociațiile de locatari și activitatea acestora (cu titlu de exemplu, au fost identificate taxe percepute ilegal de asociațiile de locatari la factura de termoficare) sau petiții referitoare la pericolul reprezentat de câinii comunitari pentru ordinea și liniștea publică, dar și pentru sănătatea și siguranța cetățenilor.

Persoanele private de libertate au reclamat condiții inumane de detenție, comportamentul abuziv din partea personalului angajat în centrele de detenție, decizii arbitrare prin care se dispunea transferul din unitatea de detenție în care au fost repartizați pentru executarea pedepsei într-o altă unitate de detenție, mult mai îndepărtată de localitatea de domiciliu și de familie, tratamentul necorespunzător aplicat deținuților aflați în spitalele din centrele de detenție. De asemenea, persoanele aflate în executarea unei pedepse privative de libertate au solicitat Institutului, în temeiul Legii nr. 544/2001, explicații privitoare la cerințele care trebuie să fie respectate în redactarea cererilor către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, precum și cu privire la condițiile de admisibilitate care trebuie să fie îndeplinite de cererea adresată către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Atât persoanele condamnate, cât și cetățenii aflați în libertate au sesizat Institutul Român prin petiții al căror obiect consta în solicitarea de asistență juridică și reprezentarea în fața instanțelor

³² Potrivit art. 44 din Legea nr. 317/2004, republicată, privind Consiliul Superior al Magistraturii, Inspekția Judiciară este organismul competent pentru exercitarea acțiunii disciplinare în cazul abaterilor săvârșite de judecători, procurori sau magistrați-asistenți, fiind obligatorie efectuarea, de către aceasta, a cercetării disciplinare prealabile. Conform art. 45, alineatul (2) din Legea nr. 317/2004, în cazul în care Inspekția Judiciară este titulară a acțiunii disciplinare, aceasta se poate sesiza din oficiu sau *poate fi sesizată în scris și motivat de orice persoană interesată*, inclusiv de Consiliul Superior al Magistraturii, în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători și procurori.

de judecată în cauze pendinte. Analizând aceste petiții, în acord cu mandatul atribuit prin Legea nr. 9/1991, Institutul Român pentru Drepturile Omului a acordat consultanță, informând petenții asupra dispozițiilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat³³.

În urma analizării petițiilor înaintate Institutului Român pentru Drepturile Omului, au fost identificate neregularități referitoare la funcționarea autorităților sau instituțiilor publice sau religioase (Oficiul Național pentru Jocuri de Noroc, Arhiepiscopia Craiovei, Autoritatea Națională pentru Cetățenie, Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorului București) determinate de nerespectarea prevederilor legale, respectiv nesoluționarea în termenul legal a petițiilor care le-au fost adresate.

Având în vedere abuzurile comise de autoritățile publice în relația cu cetățenii, cazurile de investigare defectuoasă a unor infracțiuni de către unitățile locale de poliție, precum și alegațiile formulate de justițiabili referitoare la acte ilegale comise de autorități în cursul desfășurării proceselor de judecată, Institutul a colaborat cu Inspectoratul General al Poliției Române și cu Inspectoratele Județene de Poliție, redirecționând către acestea petițiile prin care sunt sesizate aceste problematici.

Cetățenii care s-au confruntat cu litigii referitoare la stabilirea dreptului de proprietate (inclusiv cauzele formulate în conformitate cu Legea nr. 18/1991, modificată și completată în acord cu Legea nr. 231/2018) s-au adresat Institutului cu petiții referitoare la neglijența autorităților administrației publice în soluționarea cererilor de eliberare a titlurilor de proprietate. Urmare a analizării petițiilor, Institutul a procedat la redirecționarea acestora către primării sau către Avocatul Poporului.

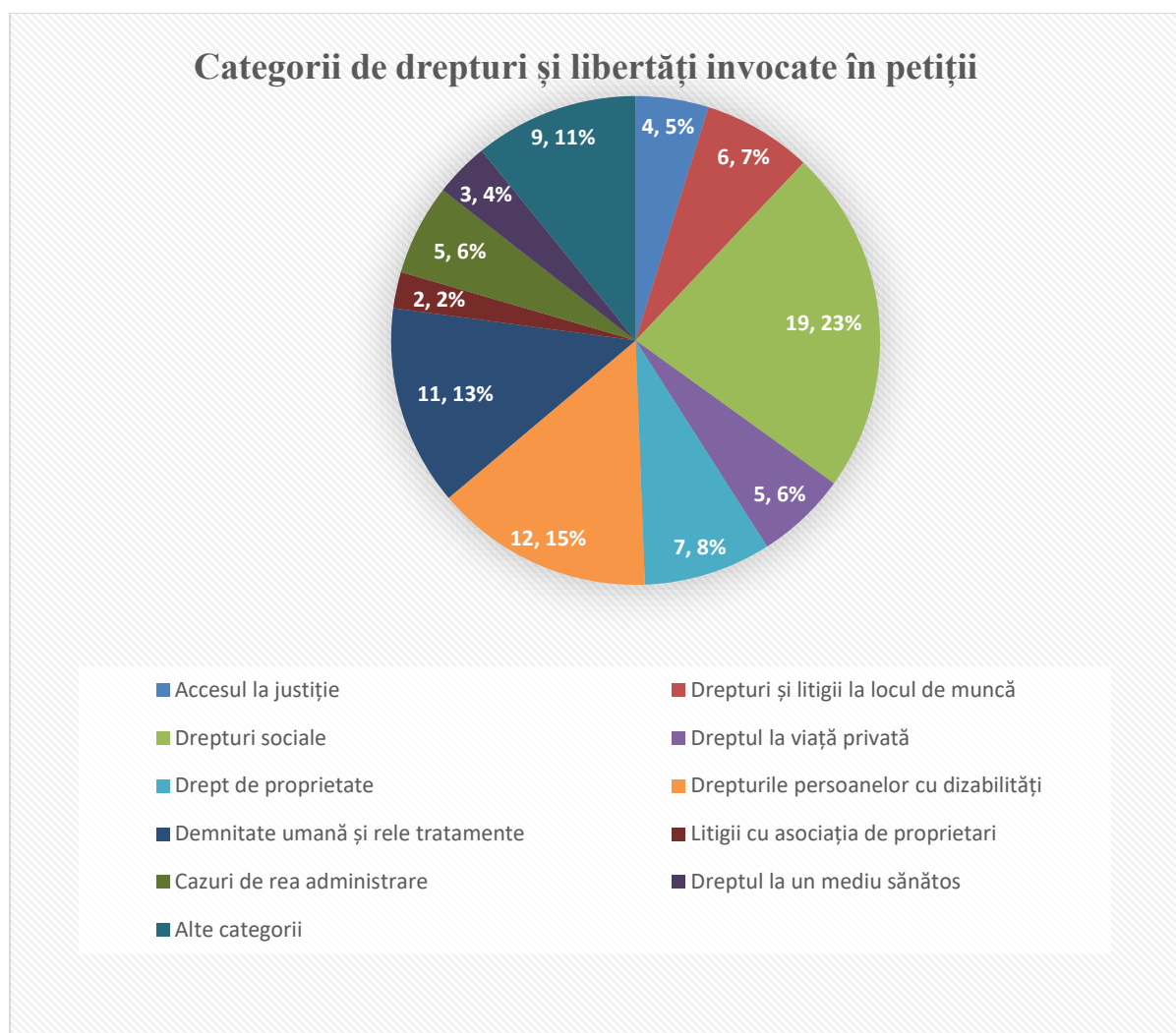
Ocrotirea dreptului la sănătate este o problemă importantă care a constituit obiectul a numeroase petiții care au fost redirecționate spre competență soluționare Ministerului Sănătății. În legătură cu dreptul la sănătate, au fost invocate următoarele aspecte: problemele întâmpinate de persoanele infectate cu virusul HIV în efectuarea tratamentului sau probleme de sănătate generate de administrarea tratamentului pentru ameliorarea afecțiunilor psihice. Petițiile formulate în domeniul respectării dreptului la sănătate au avut în vedere inclusiv conduita medicilor în efectuarea actului medical. Petițiile prin care se invocau comportamentul necorespunzător al medicilor în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu au fost redirecționate spre competență soluționare către Colegiul Medicilor din România. De asemenea, petițiile prin care a fost reclamat managementul medical defectuos din cadrul spitalelor din Municipiul București au fost redirecționate către Administrația Spitalelor și a Serviciilor Medicale București.

Cetățenii români stabiliți în străinătate au contactat Institutul Român pentru Drepturile Omului cu scopul de a găsi sprijin în soluționarea unor probleme pe care le întâmpină în relațiile cu statul pe teritoriul căruia s-au stabilit. Avem în vedere cazuri în care fie au fost solicitate informații legate de drepturile sociale ale cetățenilor români stabiliți în străinătate în relație cu autoritățile statului de domiciliu, fie a fost reclamat comportamentul necorespunzător (discriminatoriu și abuziv) al autorităților statului străin. În aceste situații, Institutul a oferit consultanță petenților și a procedat la redirecționarea petițiilor către autoritățile competente în materie (ambasadele României situate în statele de domiciliu ale cetățenilor români). De asemenea, Institutul a primit sesizări de la cetățenii români aflați în străinătate referitoare la încălcarea drepturilor persoanelor aflate pe

³³ Conform art. 2, alin. (3) din Legea nr. 51/1995, avocatul are dreptul să asiste și să reprezinte persoanele fizice și juridice în fața instanțelor autorității judecătorești și a altor organe de jurisdicție, a organelor de urmărire penală, a autorităților și instituțiilor publice, precum și în fața altor persoane fizice sau juridice, care au obligația să permită și să asigure avocatului desfășurarea nestingherită a activității sale, în condițiile legii.

teritoriul României. Și în aceste cazuri, petenții au beneficiat de informare și consultanță din partea Institutului; în situații în care era solicitată intervenția directă a autorităților competente, petițiile au fost redirecționate.

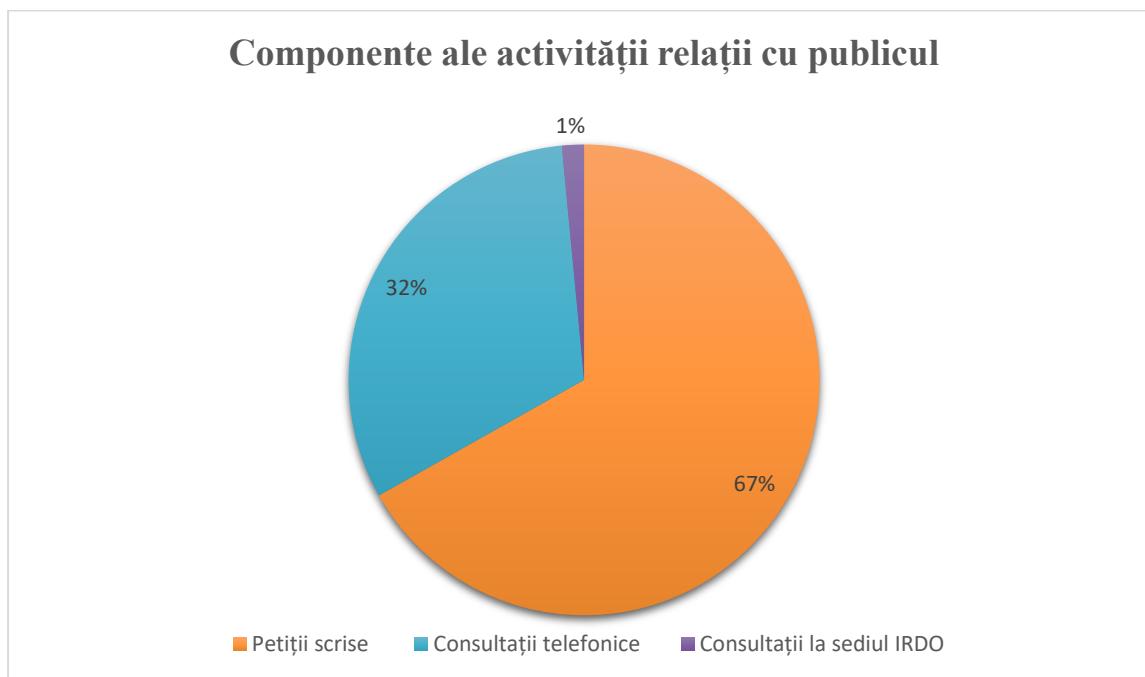
În urma analizei memoriilor recepționate de Institutul Român pentru Drepturile Omului, constatăm că principalele aspecte invocate se referă la accesul la justiție, aspecte circumscrise dreptului muncii și securității sociale, rele tratamente aplicate persoanelor aflate în penitenciare, încălcări ale dreptului de proprietate, dreptul la sănătate, dreptul la un mediu sănătos, etc. Graficul de mai jos poate fi consultat pentru claritatea și transparența expunerii principalelor drepturi care au constituit obiectul petițiilor recepționate de Institut:

Institutul Român pentru Drepturile Omului asigură realizarea conținutului dreptului de petiționare în cele două forme reglementate de O.G. nr. 27/2002: prin soluționarea petițiilor recepționate în conformitate cu prevederile legale și prin redirecționarea petițiilor primite spre competență soluționare către autoritățile/instituțiile specializate în problematica indicată în petiție.

³⁴ Alte categorii de drepturi cuprind: încredințarea minorilor, sesizări referitoare la ordinea și liniștea publică, protecția animalelor, instituire curator, ordin de restricție, executare silită, accesul la informare

Activitatea de relații cu publicul este sintetizată, în cea mai mare parte, prin soluționarea petițiilor formulate în scris și transmise Institutului prin corespondență materială sau electronică. Alte două componente esențiale ale activității de relații cu publicul constau în consultațiile telefonice sau consultațiile oferite la sediul IRDO cetățenilor care solicită îndrumare și sprijin în soluționarea problemelor referitoare la încălcările drepturilor și libertăților lor. În graficul de mai jos este evidențiată ponderea celor trei componente menționate anterior (soluționarea de petiții scrise, acordarea de consultanță telefonică sau la sediul IRDO) în activitatea de relații cu publicul:

Institutul sprijină activ cetățenii în exercitarea drepturilor și libertăților prevăzute de legislația în vigoare prin consultanța oferită în problemele pe care le sesizează. Potrivit principiilor deschiderii și transparenței, Institutul interacționează cu cetățenii care invocă încălcarea drepturilor și libertăților prevăzute de lege, oferind informații și îndrumări în legătură cu problemele invocate, identificând autoritățile publice competente cu soluționarea acestora și redirecționând petițiile către acestea.

IV. COOPERAREA CU ALTE INSTITUȚII ÎN PLAN NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL

Conform legii de înființare a Institutului Român pentru Drepturile Omului, mandatul Institutului prevede, de asemenea, asigurarea unei mai bune cunoașteri de către organismele publice a problematicei drepturilor omului, în special prin aducerea la cunoștința acestora a documentelor, practicilor și uzanțelor internaționale în domeniul drepturilor omului, inclusiv prin traducerea lor, atunci când este necesar.

1. Relația cu Parlamentul României

Potrivit art. 3 din Legea nr. 9/1991, Institutul poate furniza documentații, la cererea comisiilor Parlamentului, asupra aspectelor care privesc drepturile omului din proiectele de legi și alte probleme examinate în Parlament.

În acest sens menționăm dezbaterile organizate de comisiile parlamentare de specialitate din cadrul Parlamentului la care Institutul a participat și în cadrul cărora reprezentanții IRDO au prezentat puncte de vedere:

Camera Deputaților:

- Solicitare punct de vedere privind: Bune practici în procesul de Evaluare Periodică Universală (EPU), relația dintre Parlamente și Institutele Naționale pentru Drepturile Omului, societatea civilă, consolidarea cooperării dintre parlamente, Consiliul Drepturilor Omului și EPU, cooperarea dintre ONU și Organizația Internațională a Francofoniei în domeniul drepturilor omului, teme propuse pentru Seminarul privind consolidarea rolului parlamentarilor statelor membre ale Organizației Internaționale a Francofoniei în procesul de Evaluare Periodică Universală, organizat de Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului și Organizația Internațională a Francofoniei;
- Solicitare punct de vedere privind studii naționale de caz privind implicarea în Evaluarea Periodică Universală și în activitatea ONU în domeniul drepturilor omului; Obiectivele de dezvoltare durabilă ș.a., teme ale seminarului „Angajamentul parlamentar în domeniul drepturilor omului: identificarea de bune practici și de noi oportunități de acțiune”, organizat de Uniunea Interparlamentară în colaborare cu Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, în perioada 24-26 iunie;
- Participarea la discuții cu membrii Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale privind modificarea Legii nr. 9/1991 în acord cu prevederile Principiilor referitoare la Statutul Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului.

Senat:

- Solicitare punct de vedere în vederea elaborării unui proiect legislativ de modificare a Legii nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților – Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități.

- Participarea la discuții cu membrii Comisiei pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități privind modificarea Legii nr. 9/1991 în acord cu prevederile Principiilor referitoare la Statutul Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului;
- „Dreptul copiilor la asistență medicală școlară” - Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități;
- Conferința „Dreptul la Reveria Vârstei” - Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități.

2. Colaborarea cu alte instituții

Ministerul Afacerilor Externe: solicitare punct de vedere pentru Reuniunea ofițerilor de legătură ai Agenției Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale; contribuția IRDO la nivel de formare profesională inițială și/sau continuă, în prezentarea sau predarea standardelor de protecție și mecanismele de monitorizare în materia drepturilor omului la nivel universal.

Ministerul Afacerilor Interne - Institutul de Studii pentru Ordine Publică. În cadrul parteneriatului dintre cele două instituții, IRDO a susținut mai multe sesiuni de formare, precum: „*Prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare*” cu participarea cadrelor din poliție din Inspectoratul General al Poliției Române, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, Inspectoratele Județene de Jandarmerie, Inspectoratele de Poliție Județene, Secții Regionale de Poliție Transporturi din Gorj, Tulcea, Botoșani, Mureș, Sălaj, Călărași, Constanța, Alba, Vaslui, Prahova, Giurgiu, etc. (15 martie 2019); „*Drepturile omului în contextul imigrației ilegale*”, cu participarea personalului din cadrul Inspectoratului Teritorial al Poliției Timișoara și Giurgiu (Caraș-Severin, Oravița, Nidăș, Socol, Moldova Veche, Berzasca, Moravița, Deta, Jimbolia, Drobeta Turnu-Severin, Mehedinți, Orșova, Sînnicolau Mare, Porțile de Fier etc.) (17-18 septembrie 2019); „*Drepturile omului și managementul frontierelor maritime*” desfășurat la Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Constanța – Garda de Coastă (4 octombrie) și modulul de instruire pe tema „*Prevenirii torturii și a tratamentelor inumane*” cu participarea personalului din cadrul Centrelor de Reținere și Arest Preventiv (9 decembrie 2019).

Ministerul Educației: organizarea unor cursuri de formare de formatori prin intermediul caselor corpului didactic/inspectoratelor școlare pentru inspectori, profesori metodiști, cadre didactice care realizează educația pentru drepturile omului în învățământul preuniversitar; continuarea organizării, cu sprijinul inspectoratelor școlare și al caselor corpului didactic, a concursului național de creativitate didactică menit să stimuleze realizarea de materiale didactice auxiliare pentru predarea-învățarea elementelor referitoare la problematica drepturilor omului în învățământul preuniversitar; organizarea concursului bienal de creativitate didactică pentru materiale destinate educației pentru drepturile omului; participarea reprezentanților IRDO la desfășurarea și jurizarea unor concursuri naționale/olimpiade din domeniul disciplinelor socio-umane, acordând premii celor mai valoroase lucrări cu tematica din domeniul drepturilor omului.

Ministerul Muncii și Justiției Sociale: solicitare contribuției IRDO pentru elaborarea celui de-al șaselea raport la Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale; participare la seminarul privind analiza articolelor neadoptate de România prin legea de ratificare a Cartei Sociale Europene Revizuite;

Autoritatea Națională pentru Persoane cu Dizabilități: Institutul a fost cooptat pentru a face parte din Comitetul Interministerial pentru Asigurarea Implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CIAIC) coordonat de ANPD și să participe la dialogul interinstituțional, având ca scop realizarea unui dialog continuu privind contribuția fiecărei instituții în realizarea scopului Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități de a „promova, proteja și asigura exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități”. În cadrul acțiunilor desfășurate în cadrul CIAIC se numără și proiectul implementat de ANPD cu consultanța asigurată de Banca Mondială „Consolidarea mecanismului de coordonare a implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități”, IRDO participând la întâlnirea - interviu realizat de experții Băncii Mondiale privind evaluarea implementării Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoane cu dizabilități 2016-2020”.

Casa Corpului Didactic Ilfov, Casa Corpului Didactic Cluj, Casa Corpului Didactic Olt sunt partenerii alături de care IRDO va susține cursul de formare continuă, acreditat de Ministerul Educației „Comunicare, Informare, Dezvoltare, Conștientizare. Educația pentru drepturile copilului”, adresat cadrelor didactice și consilierilor școlari.

Casa Corpului Didactic Cluj: participare, în calitate de formator, la cursul avizat de Ministerul Educației „Combaterea jocurilor nocive și a practicilor violente din mediul școlar” și adresat cadrelor didactice de la nivelul județului Cluj și consilierilor școlari din cadrul Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Cluj (23-26 mai).

Inspectoratul Școlar Județean Constanța: asigurarea expertizei în domeniul problematicei drepturilor omului, prin intermediul specialiștilor IRDO în cadrul activităților specifice; organizarea de: cursuri de formare pentru diversele categorii de personal din învățământul preuniversitar; de concursuri școlare în învățământul preuniversitar; de dezbateri, colocvii, simpozioane, evenimente privind metode, practici pedagogice de educație pentru drepturile omului în învățământul preuniversitar; precum și acordarea de materiale documentare și publicații în domeniul drepturilor omului. Coordonarea secțiunii de informare în domeniul drepturilor copilului din cadrul Proiectului educativ „Speaker motivațional” desfășurat în perioada 15 martie-15 aprilie, la nivelul unităților școlare din județul Constanța.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sectorul 6, Centrul Multifuncțional de Sănătate „Sfântul Nectarie” și Crucea Roșie Română – Filiala Sector 6 București sunt partenerii alături de care IRDO a derulat Campania de informare „Dreptul la sănătate. Măsuri de prim ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6”, pe o perioadă de 6 luni, în intervalul aprilie-octombrie 2019. Cele șase sesiuni de informare ale campaniei s-au desfășurat în cadrul celor șase Centre pentru seniori din Sectorul 6 (Centrul pentru seniori „Liviu Rebreanu”, Clubul seniorilor „Marin Preda”, Clubul seniorilor „Mihai Eminescu”, Clubul pentru seniori „Ion Luca Caragiale”, Centrul pentru seniori „Ioan Slavici” Centrul pentru seniori „Liviu Rebreanu”, Clubul seniorilor „Marin Preda”, Clubul de seniori „Mihail Sadoveanu” și Centrul pentru seniori „Ioan Slavici”) și au vizat modul în care responsabilii pentru aplicarea măsurilor de garantare a dreptului la sănătate își îndeplinesc responsabilitățile, dar și modul în care vârstnicii pot contribui la menținerea propriei stări de sănătate.

Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București și Institutul Internațional pentru Drepturile Omului: organizarea conferinței internaționale Cultura Europeană a Drepturilor Omului. Dreptul la Fericire, ediția a VI-a.

Liceul Tehnologic „Dimitrie Gusti” din București și Școala Gimnazială „Apostol Arsache” din Vedea, județul Giurgiu, au fost partenerii alături de care s-a desfășurat Campania de conștientizare a multiplelor forme de manifestare a violenței în mediul școlar și de responsabilizare a copiilor/tinerilor și necesitatea limitării situațiilor conflictuale parte a Proiectului anti-violență și anti-bullying „Implică-te în viața ta!”, inițiat de Inspectoratul Școlar al Municipiului București și IRDO.

Societatea Ecomondia - Filiala București: organizarea de acțiuni privind educația pentru drepturile omului și, respectiv, drepturile copilului și a celor dedicate Zilei mondiale a apei, Zilei mondiale a sănătății, Ziua mondială a mediului și a Zilei internaționale a cărții și a drepturilor de autor.

Școala Gimnazială nr. 150 din București: seminarul privind recunoașterea și înțelegerea tipurilor de violență și creșterea gradului de conștientizare a propriei contribuții la crearea și menținerea unui climat non-agresiv în colectivitate, organizat în cadrul Campaniei anti-violență (28 februarie); cursul cu tema „Dreptul copilului la protecție” adresat învățătorilor și profesorilor de învățământ primar (17 aprilie).

Liceul Teoretic „Tudor Vianu”- Giurgiu, Liceul Tehnologic „Vintilă Brătianu”- Dragomirești Vale, Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”- Cioflăceni, Liceul Tehnologic Fierbinți, Ialomița, Liceul Tehnologic „Cezar Nicolau” (Școală-Ambasador a Parlamentului European), Colegiul Silvic „Theodor Pietraru”- Brănești și Liceul Tehnologic „Dumitru Dumitrescu”- Buftea au fost gazdele Caravanei teatrului forum „Stă în puterea ta să schimbi ceva!”, campanie realizată de **Centrul de Informare Europe Direct** și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cu participarea tinerilor actori-elevi de la **Liceul Teoretic „Jean Monnet”, Colegiul Național „Ion Creangă” și Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”** a avut ca misiune: promovarea dreptului la vot, conștientizarea importanței dreptului la vot și implicarea tinerilor în procesul alegerilor pentru Parlamentul European.

Școala Gimnazială „George Poboran”, organizarea cursurilor de formare în cadrul Campaniei de combatere a violenței în mediul școlar privind multiplele aspecte ale fenomenului de bullying, metodele de gestionare a acestui tip de agresiune la nivel de colectiv și de școală, precum și modalitățile eficiente de reacție (11 iunie).

Școala Gimnazială nr. 3 „Constantin Parfene” din Vaslui, organizarea Workshop-ului cu tema „Educarea tinerilor în spiritul respectului față de valori și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale” .

Școala Gimnazială nr. 1 Singureni, jud. Giurgiu, Atelier cu tema „Cetățenia democratică” cu participarea a 40 de elevi ai claselor V-VIII.

3. Cooperarea cu instituții internaționale și regionale

Institutul Român pentru Drepturile Omului are, totodată, și mandatul de a informa opinia publică de peste hotare, organisme internaționale, în legătură cu modalitățile practice prin care drepturile omului sunt asigurate și respectate în România. În acest sens, potrivit art. 6 din Legea nr. 9/1991, Institutul poate stabili relații de colaborare cu instituții pentru drepturile omului sau organisme similare din alte țări, precum și cu organizații internaționale și regionale care desfășoară activități în domeniul drepturilor omului.

Principalii parteneri internaționali cu care IRDO colaborează sunt: Înaltul Comisariat al Drepturilor Omului, Consiliul European, OSCE - Biroul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului și Agenția Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale de Drepturile Omului (ENNHRI)

Institutul este membru fondator al Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale de Drepturile Omului. Scopul ENNHRI este de a întări promovarea și protecția drepturilor omului pe întreg cuprinsul Europei, reunind toate instituțiile naționale de drepturile omului în vederea colaborării pe un larg spectru al problematicii drepturilor omului și pentru a le sprijini să se dezvolte.

IRDO participă activ în cadrul rețelei atât prin intermediul grupurilor de lucru în care este membru, cât și prin intermediul diferitelor proiecte coordonate de ENNHRI.

Grupurile de lucru în care este membru IRDO sunt:

- Grupul de lucru juridic - monitorizează activitatea Curții Europene a Drepturilor Omului pentru a identifica cazuri în domenii prioritare și pentru a lua în considerare intervenții ca parte terță. Activitatea curentă a grupului de lucru include și contribuția continuă în procesul de examinare a reformei și consolidării sistemului Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Institutul a participat la întâlnirea anuală a Grupului de lucru juridic, din 25-26 februarie, reuniune în cadrul căreia temele abordate au vizat aspecte privind: implementarea la nivel național a deciziilor CEDO, intervenția instituțiilor naționale ca părți terțe în cazurile analizate de Curtea de la Strasbourg, precum și în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene, interacțiunea cu Consiliul European, cu Uniunea Europeană și instituțiile sale și implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

- Grupul de lucru pentru implementarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD). În cadrul Grupului sunt dezbătute și analizate aspecte privind implementarea diferitelor articole din CDPD, dezvoltarea de indicatori privind monitorizarea implementării Convenției, dialogul cu Comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, jurisprudența recentă a CEDO în domeniu ș.a.

IRDO a participat la întâlnirea anuală a acestui Grup de lucru, prilej cu care au fost analizate principalele provocări pentru implementarea articolului 24 din CDPD privind educația inclusivă și au fost identificate bune practici în implementarea acestui drept.

- Grupul de lucru privind drepturile economice și sociale – monitorizarea efectelor politicilor economice asupra drepturilor omului; consolidarea capacității instituțiilor naționale pentru drepturile omului prin schimbul de informații și practici, dezvoltarea instrumentelor, formare.

IRDO a participat la întâlnirea Grupului de lucru privind drepturile economice și sociale din cadrul Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului; la workshop-ul „Comunicarea drepturilor economice și sociale” din 20-22 mai.

A 8-a întâlnire a Platformei Consiliul Europei - Agenția Europeană pentru Drepturile Fundamentale (FRA) - Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (ENHRI) - Rețeaua Europeană a Egalității de Șanse (Equinet) având ca temă „Rezistența la provocări - egalitate și drepturile omului în perioade de constrângeri economice și financiare” din 9-11 aprilie 2019. Evenimentul a avut ca scop identificarea implicațiilor măsurilor de austeritate asupra egalității și drepturile omului; stabilirea și analiza implementării celor mai bune practici și soluții pentru combaterea impactului negativ al măsurilor de austeritate și al reducerilor bugetare care afectează egalitatea și drepturile omului.

A 9-a întâlnire a Platformei Consiliul Europei - FRA - ENNHRI - Equinet privind drepturile economice și sociale, din 27-29 noiembrie. Principalele teme abordate: rolul jucat de instanțele naționale și de organismele judiciare și cvasi-judiciare internaționale în asigurarea aplicării drepturilor economice și sociale; examinarea rolului instituțiilor naționale pentru drepturile omului și al organismelor naționale de egalitate în litigiile ce privesc drepturi economice și sociale și modul în care acestea pot asista instanțele naționale și organismele judiciare și cvasi-judiciare internaționale în vederea îmbunătățirii aplicării drepturilor economice și sociale în Europa. Cu acest prilej s-a organizat și întâlnirea Grupului de lucru ENNHRI în cadrul căreia s-a propus înființarea unui subgrup de lucru cu privire la impactul schimbărilor climatice asupra realizării drepturilor omului.

De asemenea, IRDO a participat la Adunarea generală a Rețelei Europene a ENHRI și la Conferința anuală privind „Drepturile economice și sociale în Europa – rolul instituțiilor naționale de drepturile omului” din 13-14 noiembrie.

- Grupul de lucru privind azilul și migrația – permite schimbul de cunoștințe și experiență pentru a consolida cooperarea regională și internațională în domeniul azilului și migrației; facilitează angajamentul față de mecanismele regionale privind problemele legate de azil și migrație.

În cadrul proiectului Raportului cu tema „Orientări practice privind alternativele la detenția imigranților”, coordonat de ENNHRI prin Grupul de lucru, IRDO a oferit informații privind contribuția Institutului realizată prin acțiunile organizate, cursurile de formare, rapoartele, studiile privind azilul și migrația, evoluțiile legislative și politicile naționale în domeniu. De asemenea la solicitarea ENNHRI, au fost furnizate informații privind drepturile economice și sociale ale migranților în România, și, respectiv, problemele de gen în domeniul migrației.

Institutul a participat, în perioada 9-11 octombrie, la întâlnirea Grupului de lucru privind azilul și migrația, reuniune ce a facilitat prezentarea realizărilor și provocărilor din domeniu, dar și schimbul de abordări și bune practici privind protejarea drepturilor migranților la frontiere. Cu această ocazie IRDO a prezentat programele de cercetare și informare în materie, precum și cele de conștientizare și sensibilizare privind respectarea și protejarea drepturilor migranților în societatea românească și în zonele de frontieră, desfășurate în colaborare cu ONG-uri. De asemenea, IRDO a evidențiat și cursurile de formare, organizate în parteneriat cu Inspectoratul General pentru Imigrări și cu Poliția de

Frontieră, privind drepturile migranților în cadrul planului comun de măsuri pentru prevenirea corupției și a migrației ilegale.

Totodată, IRDO a participat la întâlnirea anuală a Alianței Globale pentru Instituțiile Naționale de Drepturile Omului (GANHRI) și conferința anuală a GANHRI privind „Asigurarea implementării, urmării și revizuirii Pactului global pentru migrație bazată pe drepturile omului și care respectă dimensiunea de gen: rolul instituțiilor naționale pentru drepturile omului” organizată de GANHRI în cooperare cu Înalțul Comisariat ONU pentru drepturile omului, din 4-6 martie.

Agencia pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene

IRDO a răspuns invitației Agenției de a furniza date în vederea elaborării de către FRA a unui studiu privind „Instituțiile Naționale pentru Drepturile Omului din statele membre ale UE”, ce reprezintă o analiză detaliată și actualizată privind instituțiile naționale pentru drepturile omului din Uniunea Europeană, realizat și pentru o mai bună cunoaștere a rolului instituțiilor naționale pentru protecția și promovarea drepturilor omului. Astfel, Institutul a realizat, în luna mai, un interviu telefonic cu reprezentantul FRA; a participat la reuniunea experților Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului cu reprezentanții FRA în cadrul proiectului „Situția Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului din statele membre ale UE” (25-27 iunie 2019); a furnizat informații privind înființarea și mandatul Institutului, cum este asigurat pluralismul potrivit Principiilor de la Paris, activitățile de cercetare, formare, informare, consultare, soluționare a petițiilor, modul de integrare a obiectivelor globale de dezvoltare durabilă în domeniile de activitate ale Institutului, modul de folosire la nivel național a Cartei; colaborarea cu mecanismele internaționale de protecție, cu instituțiile Uniunii Europene, cu societatea civilă, bugetul pe ultimii 10 ani; provocările și oportunitățile cu care se confruntă Institutul în implementarea mandatului; a oferit opinii privind consultările cu instituțiile naționale pentru drepturile omului asupra planului de activități pe anul 2021 al Agenției în conformitate cu cei cinci piloni ai strategiei FRA pentru 2018-2022, și anume: analiza comparată a datelor, modalități de colectare și analiză a acestora; consultanță independentă pentru îmbunătățirea legiferării și a aplicării reglementărilor în domeniu; sprijinirea politicilor de promovare a drepturilor omului și oferirea de asistență și expertiză în timp real; promovarea eficientă a drepturilor, valorilor și libertăților și consolidarea cooperării cu organizațiile naționale de promovare a drepturilor fundamentale și a colaborării cu comunitățile care oferă sprijin în acest sens.

V. PROPUNERE LEGISLATIVĂ NR. 70/2020 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA LEGII NR. 9/1991 PRIVIND ÎNFIINȚAREA INSTITUTULUI ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI

Instituțiile Naționale pentru Drepturile Omului reprezintă mecanisme esențiale pentru implementarea, la nivel național, a unui sistem eficient de protecție a drepturilor omului care să susțină procesul de transpunere la nivel național a normelor internaționale în materia drepturilor omului.

În acest context a fost înființat Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO) prin Legea nr. 9/1991, ca organism autonom, specializat, cu scopul de a asigura o mai bună cunoaștere a drepturilor omului, a modului în care acestea sunt garantate conform reglementărilor internaționale din domeniu. Astfel, autoritățile române răspundeau preocupărilor ONU, OSCE și Consiliului Europei, care prin numeroase rezoluții și recomandări încurajau crearea și dezvoltarea unor instituții naționale independente cu atribuții specifice în domeniul promovării și protecției drepturilor omului și prin alte mijloace decât cele din sfera judiciară.

Statutul Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului, precum și mandatul acestora de a promova și proteja drepturile omului la nivel național sunt reglementate în temeiul Principiilor de la Paris³⁵ adoptate de Adunarea Generală ONU prin Rezoluția 48/134 din anul 1993.

Principiile de la Paris și criteriile fundamentale ale acestora promovează un mandat „cât mai extins posibil”, construit pe standardele universale ale drepturilor omului care să includă în conținutul său responsabilizarea instituțiilor naționale în două sensuri - de a promova și de a proteja toate drepturile omului; garantarea legislativă a independenței acestor instituții față de guvern; putere adecvată de investigare; pluralism prin calitatea de membru a unor rețele de profil și prin cooperarea eficientă cu acestea; un cadru adecvat de resurse umane și financiare.³⁶

Importanța rolului asumat de Instituțiile Naționale pentru Drepturile Omului în promovarea și protecția drepturilor omului la nivel național și internațional și exercitarea în acord cu standardele impuse de Principiile de la Paris a fost subliniată de organismele ONU (inclusiv Adunarea Generală și Consiliul pentru Drepturile Omului). De asemenea, structurile în care este membru Institutul Român pentru Drepturile Omului (IRDO), Alianța Globală a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (GANHRI) și Rețeaua Europeană de Instituții Naționale pentru Drepturile Omului (ENNHRI) au făcut recomandări privind alinierea la Principiile de la Paris, în scopul recunoașterii și consolidării rolului asumat de Instituțiile Naționale pentru Drepturile Omului în asigurarea aplicării standardelor internaționale în materie.

În ultimii ani, au fost formulate recomandări către statul român din partea mecanismelor ONU (Comitetul ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor³⁷,

³⁵ Principiile de la Paris - formulate în anul 1991 la Conferința consacrată instituțiilor naționale de drepturile omului, devenite document oficial al Adunării Generale ONU în anul 1993-referitoare la statutul instituțiilor naționale pentru drepturile omului.

³⁶ <http://www.irdo.ro/principiiledelaparis.php>

³⁷ Cu ocazia evaluării rapoartelor periodice combinate 7 și 8 la Convenția pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor, Comitetul ONU a constatat cu îngrijorare că, în ciuda angajamentului asumat în timpul revizuirii periodice universal (UPR), statul român nu a modificat încă Legea nr. 9/1991 pentru a revizui statutul

Comitetul ONU privind drepturile omului³⁸, Comitetul ONU privind drepturile economice, sociale și culturale³⁹, Consiliul ONU pentru Drepturile Omului⁴⁰) privind adoptarea măsurilor necesare astfel încât Institutul să respecte Principiile de la Paris în special cu privire la mandatul său de promovare și protecție a drepturilor omului.

În aceeași ordine de idei au fost formulate recomandări din partea Comisarului pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei privind consolidarea eficienței, eficacității, independenței instituției, precum și clarificarea competențelor și asigurarea resurselor umane și financiare necesare pentru realizarea mandatului IRDO⁴¹.

În raportul Subcomitetului de acreditare formulat ca urmare a procesului de acreditare a Institutului din anul 2011 a fost subliniată necesitatea clarificării mandatului Institutului astfel încât Legea de înființare să precizeze în mod explicit atribuțiile specifice de promovare și protecție a drepturilor omului.

În lumina Principiilor de la Paris, interpretarea mandatului unei instituții naționale trebuie să fie realizată într-o manieră amplă, liberală, pozitivă pentru a promova o definiție progresivă a drepturilor omului care să se refere la totalitatea prerogativelor prevăzute în instrumentele internaționale, regionale și naționale în materia drepturilor omului.

Instituțiile Naționale pentru Drepturile Omului trebuie să fie mandatate prin lege cu exercitarea de funcții specifice în domeniul promovării și protecției drepturilor omului astfel încât mandatul acestora să fie cât mai clar și „cât mai extins posibil”. Funcțiile de promovare au ca scop crearea unei societăți în care drepturile omului să fie mai bine înțelese și respectate. Funcțiile de protecție au rolul de a preveni încălcările drepturilor omului și de a permite intervenția directă în situația în care s-au produs încălcări efective ale drepturilor omului.

Dialogul instituțional purtat cu partenerii internaționali sau naționali asupra temelor aparținând domeniului drepturilor omului trebuie să fie condus în acord cu principiul dualismului instituțional.

Institutului Român pentru Drepturile Omului. În acest sens Comitetul a recomandat adoptarea măsurilor necesare ca Institutul să respecte pe deplin Principiile de la Paris, cu referire specială asupra mandatului său de a proteja femeile și de a promova egalitatea de gen, statutul și durata calității de membru în Consiliul său general (pct. 12 și 13 din Concluziile CEDAW din 24 iulie-decembrie 2017, CEDAW/C/ROU/CO/7-8, p. 4).

³⁸ În urma evaluării celui de-al cincilea raport periodic privind implementarea Pactului Internațional privind drepturile civile și politice, Comitetul ONU pentru Drepturile Omului a identificat instituții naționale cu mandat de protecție a drepturilor omului, precum Avocatul Poporului, Consiliul Național de Combatere a Discriminării și Institutul Român pentru Drepturile Omului dar subliniază faptul că niciuna dintre aceste instituții nu sunt acreditate ca fiind pe deplin conform cu Principiile de la Paris, referitoare la statutul instituțiilor naționale pentru promovarea și protecția drepturilor omului (art. 2). În acest sens, statul român trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că instituțiile sale naționale pentru drepturile omului se conformează pe deplin cu standardele impuse prin Principiile de la Paris și că funcționează independent, transparent și eficient (pct. 9 și 10 din Concluziile CCRP din 11 decembrie 2017, CCPR/C/ROU/CO/5 p.2)

³⁹ În urma evaluării rapoartelor 3,4, și 5, Comitetul și-a exprimat, în mod particular, preocuparea referitoare la faptul că Institutul Român pentru Drepturile Omului nu corespunde în totalitate Principiilor de la Paris privind statutul instituțiilor naționale în domeniul drepturilor omului. În acest sens, se recomandă statului român să adopte toate măsurile necesare pentru ca IRDO să corespundă pe deplin Principiilor de la Paris (a se vedea pct. 6, din concluziile CESCR din 9 decembrie 2014, E/C.12/ROU/CO/3-5, p.2).

⁴⁰ România a trecut prin trei cicluri de evaluare periodică universală până în prezent; atât în urma primului ciclu UPR (a se vedea Raportul grupului de lucru privind UPR din 3 iunie 2008 A/HRC/8/49, pct. 50) cât și după cel de-al doilea (a se vedea Raportul grupului de lucru privind UPR din 21 martie 2013 A/HRC/23/5 pct. 109.17-109.22) recomandările Consiliului ONU pentru Drepturile Omului au avut în vedere adoptarea măsurilor necesare pentru ca IRDO să se conformeze pe deplin Principiilor de la Paris.

⁴¹ Raportul de țară din anul 2014.

Potrivit acestuia, aspectele referitoare la domeniul drepturilor omului trebuie să fie evaluate în mod autonom de fiecare dintre factorii instituționali implicați, rezultând puncte de vedere diferite. Pluralitatea punctelor de vedere exprimate la nivel instituțional asupra problematicilor aferente domeniului drepturilor omului susține caracterul democratic al dezbaterilor instituționale.

Institutul a urmărit respectarea și aplicarea normelor internaționale și regionale privind funcționarea instituțiilor naționale pentru drepturile omului prin crearea unui cadru corespunzător și folosirea unor mijloace adecvate pentru aplicarea și respectarea concretă a drepturilor omului, pentru o mai bună cunoaștere și conștientizare a lor, atât de către instituțiile publice, cât și de către persoanele fizice. În acest sens, Institutul a avut în vedere drepturile și libertățile fundamentale cuprinse în Constituția României, drepturile omului recunoscute de comunitatea internațională, îndeosebi cele stipulate în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în convențiile ONU, în convențiile Consiliului Europei și în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene precum și angajamentele asumate privind dimensiunea umană în cadrul OSCE.

Având în vedere dinamica relațiilor sociale și luând în considerare recomandările organismelor internaționale referitoare la clarificarea mandatului și eficientizarea activității IRDO, s-a propus modificarea și completarea Legii nr. 9/1991 privind înființarea Institutului Român pentru Drepturile Omului. Este necesar ca, într-un domeniu precum cel al drepturilor omului, activitatea unei instituții publice să vizeze, în special, eficiența în plan concret și nu la un nivel teoretic, pentru a contribui decisiv la respectarea drepturilor omului și pentru a contura o viziune clară a instituției privind promovarea și protecția drepturilor omului.

VI. RESURSE UMANE

Institutul Român pentru Drepturile Omului funcționează în baza Legii nr. 9 din 1991, având structura de personal prevăzută în anexa la Lege⁴², cu funcțiile de conducere și de execuție asimilate în baza Legii nr. 153/2017, privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice. Statul de funcții al IRDO cuprinde un număr de 24 posturi, având din 2010 finanțate doar 22 de posturi. Personalul institutului este repartizat în patru sectoare: Cercetare, Documentare și informare, Formare și pregătirea specialiștilor și Administrativ. Structura de personal a Institutului este cea prevăzută în anexa la Legea nr. 9/1991. Așa cum rezultă din organigrama atașată (a se vedea Anexa I).

Salariații Institutului își desfășoară activitatea în baza unui contract individual de muncă (personal contractual), iar posturile sunt ocupate prin concurs conform legislației în vigoare. Funcțiile din statul de funcții al IRDO sunt asimilate în baza Legii nr. 153 /2017 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, respectiv conform Anexei I (Unități de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și proiectare), anexei III (Cultură și unități de cultură) și anexei VIII (Alte funcții bugetare). Conform statului de funcții pe 2019 din cele 22 de posturi finanțate, sunt ocupate 14 posturi la finele anului 2019, 1 post de cercetător științific I are contractul de muncă suspendat din 5 octombrie 2019 pe o perioadă de 4 ani, iar 7 posturi sunt vacante. Din data de 5 martie 2019, postul de director adjunct a devenit vacant ca urmare a pensionării titularului de post, prin îndeplinirea cumulativă a condițiilor de vârstă și stagiul de cotizare.

Pentru a completa numărul de angajați cu personal de specialitate, în cursul anului 2019 au fost scoase la concurs în perioada 24 iunie -7 iulie, 2 posturi vacante de documentarist-traducător și 1 post vacant de redactor șef, toate posturile fiind din cadrul Sectorului de Documentare și Informare. În urma concursului desfășurat conform legislației în vigoare aceste posturi au fost ocupate.

Pentru a asigura buna funcționare a activității Sectorului de Documentare și Informare precum și a Sectorului de Formare, IRDO a scos la concurs în perioada 25 septembrie - 2 octombrie pentru 1 post vacant de inspector relația cu publicul din cadrul Sectorului de Documentare și Informare și 1 post de cercetător științific II din cadrul Sectorului de Formare și Pregătirea Specialiștilor. Acest concurs s-a finalizat cu angajarea unui concurent pe post de inspector în relația cu publicul din 15 octombrie, iar pentru postul de cercetător științific II nu s-a prezentat nici un candidat.

Astfel la finele anului 2019, rămân vacante 7 posturi, respectiv 1 post director adjunct, 2 posturi cercetător științific I, 1 post cercetător științific II, 1 post administrator, 1 post secretar-dactilograf și 1 post portar.

În cursul anului 2019, 2 salariați au beneficiat de cursuri de pregătire profesională organizate de S.C. Expert Aktiv Group S. R.L., respectiv pe probleme legate de Codul Muncii 2019, soluții actuale privind salarizarea personalului contractual și cursul privind managementul comunicării publice, conflicte și gestionarea situațiilor de criză.

Conform prevederilor legale în vigoare, IRDO oferă studenților, masteranzilor și doctoranzilor de la universitățile din țară/străinătate, precum și altor persoane interesate, posibilitatea de a efectua stagii de practică și/sau voluntariat în cadrul sectoarelor de specialitate din Institut. Astfel în cursul

⁴² <http://www.irdo.ro/structura-si-organizarea-IRDO.php>

anului 2019 a fost efectuat de un absolvent, în perioada 1 iulie - 31 august, un stagiul de pregătire profesională în cadrul Programului Erasmus+.

Stagiile de practică nu sunt remunerate, iar perioada stagiului este stabilită cu respectarea normelor cerute de instituțiile de învățământ superior de la care provin și cu prevederile Codului Muncii în ceea ce privește programul de lucru.

VII. SISTEMUL DE CONTROL INTERN MANAGERIAL

În activitatea desfășurată, Institutul Român pentru Drepturile Omului a urmărit în permanență perfecționarea sistemului de control intern prin consolidarea eficienței și eficacității activității instituționale, respectarea normelor și politicilor adoptate în domeniul controlului intern în scopul asigurării calității serviciilor publice.

Structura de specialitate instituită în cadrul IRDO în vederea consolidării sistemului de control intern managerial este Comisia de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern/managerial constituită la nivelul Institutului prin Decizia nr.21/19.04.2019, conform Ordinului Secretariatului General al Guvernului nr. 600/2018 privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice, care asigură atingerea obiectivelor într-un mod eficient, eficace și economic, cu respectarea legii, a reglementărilor în vigoare și a deciziilor conducerii. În acord cu Ordinul nr. 600/2018, competențele atribuite Comisie de monitorizare se referă la coordonarea procesului de actualizare a obiectivelor generale și specifice a activităților procedurale, a procesului de gestionare a riscurilor, a sistemului de monitorizare a performanțelor, a situației procedurilor și a sistemului de monitorizare și raportare, informarea către conducătorul entității publice.

În cursul anului 2019 au fost întocmite documentele necesare pentru raportarea anuală a situației sistemului de control intern managerial al Institutului la data de 31.12.2018. Astfel, în data de 31.01.2019, IRDO a raportat Comisiei de monitorizare din cadrul Camerei Deputaților - ordonatorul principal de credite, astfel: Raportul anual asupra sistemului managerial întocmit la nivelul IRDO; Situația centralizatoare privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la data de 31.12.2018; Stadiul implementării standardelor de control intern managerial conform rezultatelor autoevaluării la data de 31.12.2018; Chestionarul de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern managerial la data de 31.12.2018 la nivelul Compartimentului Formare din cadrul IRDO; Chestionarul de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern managerial la data de 31.12.2018 la nivelul Compartimentului Cercetare din cadrul IRDO; Chestionarul de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern managerial la data de 31.12.2018 la nivelul Compartimentului Documentare din cadrul IRDO; Chestionarul de autoevaluare a stadiului de implementare a standardelor de control intern managerial la data de 31.12.2018 la nivelul Compartimentului Administrativ din cadrul IRDO.

În cursul anului 2019 au fost elaborate proceduri de sistem noi (Procedura de sistem privind implementarea standardului 11 – Continuitatea activității și Procedura de sistem privind protecția datelor personale la nivelul Institutului Român pentru Drepturile Omului).

De asemenea, au fost revizuite 6 proceduri de sistem după cum urmează:

P.S.-01-Procedura de sistem privind codul de conduită etică și deontologie profesională pentru personalul IRDO (Revizia a 3-a efectuată la data de 6.06.2019);

P.S.-02-Procedura de sistem privind managementul riscului (Revizia a 2-a efectuată la data de 7.10.2019);

P.S.-03-Procedura de sistem privind semnalarea neregulilor (Revizia a 2-a efectuată la data de 15.10.2019);

P.S.-04-Procedura de sistem privind organizarea de evenimente naționale și internaționale: seminarii, conferințe, simpozioane, mese rotunde (Revizia a 2-a efectuată la data de 2.07.2019);

P.S.-05-Procedura de sistem privind încheierea de acorduri de parteneriat cu instituții sau organisme din țară și din străinătate (Revizia a 2-a efectuată la data de 15.07.2019);

P.S.-06-Procedura de sistem privind circuitul documentelor la nivelul IRDO (Revizia 1 efectuată la data de 15.05.2019).

Totodată, au fost revizuite următoarele proceduri operaționale:

P.O.S.F.-02 Procedura operațională privind elaborarea suporturilor de curs pentru stagiile de formare (Revizia a 2-a efectuată la data de 26.07.2019);

P.O.S.F.-03 Procedura operațională privind desfășurarea stagiilor de formare (Revizia a 2-a efectuată la data de 2.08.2019);

P.O.-S.D.I.B.-01 Procedura operațională privind redactarea, tipărirea și difuzarea volumelor apărute sub egida IRDO (Revizia a 2-a efectuată la data de 7.06.2019);

P.O.-S.D.I.B.-02 Procedura operațională privind redactarea și tipărirea Revistei Drepturile Omului, Revizia a 2-a efectuată la data de 12.08.2019);

P.O.-S.D.I.B.-03 Procedura operațională privind funcționarea centrului de documentare și informare (Revizia a 2-a efectuată la data de 20.06.2019);

P.O.-S.D.I.B.-04 Procedura operațională privind desfășurarea activității de relații publice (Revizia a 2-a efectuată la data de 28.08.2019);

P.O.-S.D.I.B.-05 Procedura operațională privind realizarea traducerilor (Revizia 1 efectuată la data de 3.09.2019);

P.O.-S.D.I.B.-06 Procedura operațională privind soluționarea reclamanțiilor, sesizărilor și plângerilor adresate de cetățeni (Revizia a 2-a efectuată la data de 9.09.2019);

P.O.-S.D.I.B.-07 Procedura operațională privind arhivarea, păstrarea și reconstituirea documentelor centrului de documentare și informare IRDO (Revizia a 2-a efectuată la data de 20.09.2019);

P.O.-S.D.I.B.-08 Procedura operațională privind circuitul documentelor în cadrul sectorului documentare, informare, bibliotecă (Revizia a 3-a efectuată la data de 30.09.2019);

P.O.-S.D.I.B.-09 Procedura operațională privind inventarul bibliotecii IRDO (Revizia a 2-a efectuată la data de 1.10.2019);

P.O.S.A. 01 Procedura operațională privind inventar anual (Revizia a 3-a efectuată la data de 2.04.2019);

P.O.S.A. 02 Procedura operațională privind contabilizarea activelor fixe (Revizia a 2-a efectuată la data de 16.05.2019);

P.O.S.A. 03 Procedura operațională privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor (Revizia a 2-a efectuată la data de 14.01.2019);

P.O.S.A. 04 Procedura operațională privind registrul jurnal (Revizia a 2-a efectuată la data de 25.04.2019);

P.O.S.A. 05 Procedura operațională privind registrul cartea mare (Revizia a 2-a efectuată la data de 23.05.2019);

P.O.S.A. 06 Procedura operațională privind completarea registrului inventar (Revizia a 2-a efectuată la data de 5.03.2019);

P.O.S.A 07 Procedura operațională privind completarea registrului de casă (Revizia a 2-a efectuată la data de 12.09.2019);

P.O.S.A. 08 Procedura operațională control intern privind angajamentele bugetare (Revizia a 2-a efectuată la data de 15.10.2019);

P.O.S.A. 09 Procedura operațională privind achiziția, înregistrarea și gestionarea cărților, revistelor și publicațiilor (Revizia 1 -efectuată la data de 28.11.2019);

P.O.S.A. 10 Procedura operațională privind evidența, întocmirea și utilizarea formularelor interne (Revizia a 2-a efectuată la data de 23.07.2019);

P.O.S.A. 11 Procedura operațională privind circuitul documentelor contabile (Revizia a 2-a efectuată la data de 12.06.2019);

P.O.S.A. 12 Procedura operațională privind organizarea și funcționarea casieriei (Revizia a 2-a efectuată la data de 21.08.2019);

P.O.S.A. 13 Procedura operațională privind organizarea și conducerea contabilității (Revizia a 3-a efectuată la data de 01.02.2019);

P.O.S.A. 14 Procedura operațională privind casarea activelor/bunurilor de natura obiectelor de inventar (Revizia 1 efectuată la data de 18.09.2019);

P.O.S.A. 15 Procedura operațională privind efectuarea achizițiilor publice prin cumpărare directă (Revizia 1 efectuată la data de 02.04.2019).

De asemenea sunt în lucru următoarele două proceduri operaționale:

P.O.S.A. 16 Procedura operațională privind acordarea voucherelor de vacanță;

P.O.S.A. 17 Procedura operațională privind deplasările externe.

Comisia de monitorizare a inventariat activitățile din cadrul IRDO, iar obiectivele generale și specifice au fost transpuse în activități care au fost reflectate în fișele posturilor, în care au fost prevăzute responsabilitățile individuale. Totodată, au fost elaborate Programul de dezvoltare al sistemului de control intern managerial al IRDO pentru anul 2019 și Registrul Riscurilor valabil până la data de 31.12.2019.

A fost îndeplinită obligația de raportare semestrială a situațiilor centralizatoare privind stadiul implementării sistemului de control intern managerial și s-a efectuat auto-evaluarea stadiului implementării standardelor de control intern/managerial în cadrul IRDO-aspect care a reprezentat temeiul întocmirii Raportului anual asupra sistemului de control intern/managerial.

Perfecționarea sistemului de control intern/managerial urmărește asigurarea îndeplinirii obiectivelor generale și specifice ale Institutului asumate în conformitate cu mandatul legal care este realizat prin activități de cercetare-documentare, formare, informare și educație în domeniul drepturilor omului.

VIII. EXECUȚIA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI LA 31.12.2019

În perioada 01.01.2019 – 31.12.2019 Institutul Român pentru Drepturile Omului și-a desfășurat activitatea respectând normele prevăzute în Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 616/2006 privind activele fixe, stocurile, creanțele, datoriile, capitalurile proprii, execuția bugetelor de venituri și cheltuieli, precum și de notele explicative prevăzute de Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2941/2009.

Una dintre principalele activități ale Sectorului Administrativ a fost analiza economico-financiară pe domenii de activitate în funcție de bugetul alocat anului 2019, în vederea acoperirii cu resurse financiare a cererii de materiale și servicii formulate, și derularea contractelor cu furnizorii.

Organizarea și conducerea contabilității în cadrul IRDO s-a făcut conform prevederilor Legii contabilității nr. 82/1991, republicată cu modificările și completările ulterioare, Ordinului M.F. nr. 1917/2005 pentru aprobarea Normelor Metodologice privind organizarea și conducerea contabilității instituțiilor publice, planul de conturi pentru instituțiile publice și instrucțiunile de aplicare, precum și Ordinul M.F. nr. 556/2006 de modificare și de completare a acestuia.

Activitatea economico-financiară a IRDO a avut în vedere utilizarea creditelor bugetare aprobate în limita prevederilor și destinațiilor din bugetul de venituri și cheltuieli aprobat, cu respectarea prevederilor legale privind angajarea, lichidarea și ordonanțarea la plată a cheltuielilor.

Plățile efectuate până la data de 31.12.2019 față de creditele bugetare acordate sunt în procent de 84%, din care:

- Cheltuieli materiale – 84,21%
- Cheltuieli de personal – 83,60 %

În vederea realizării unei bune execuții a cheltuielilor prevăzute în bugetul aprobat, Institutul Român pentru Drepturile Omului a analizat lunar și trimestrial gradul de realizare a plăților față de prevederile aprobate cât și față de creditele deschise pe fiecare capitol de cheltuieli și domenii de activitate.

În privința creditelor bugetare, situația este următoare:

EXPLICAȚII	Buget Inițial 2019 Legea nr. 50/15.03.2019	Diminuare credite bugetare 2019 OUG nr. 71/28.11.2019	Buget disponibil în urma diminuării	Execuție bugetară la 31.12.2019
Cheltuieli totale	2.393.000	-837.000	1.556.000	1.306.150
Cheltuieli personal	2.011.000	-837.000	1.174.000	988.599
Cheltuieli materiale	346.000		346.000	289.256
Alte transferuri	15.000		15.000	13.420
Cheltuieli de capital	21.000		21.000	14.875

În fundamentarea cererilor lunare de deschidere de credite bugetare s-a avut în vedere consumul mediu lunar realizat pe fiecare subcapitol din perioada anterioară lunii pentru care se solicită finanțarea precum și valorile lunare și trimestriale prevăzute în contractele încheiate cu furnizorii, astfel încât fondurile solicitate să fie utilizate în totalitate.

La *Titlul I Cheltuieli de personal*, Institutul Român pentru Drepturile Omului s-a încadrat în creditele bugetare alocate inițial prin Legea bugetului de stat nr. 50/2019, respectând, totodată, prevederile Legii nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fondurile publice, conform căreia angajații IRDO au fost încadrați.

În anul 2019 s-a procedat la derularea ocupării a 2 posturi de documentarist-traducător, 1 post de redactor șef și 1 post de inspector relații cu publicul necesare desfășurării activității Institutului. Astfel, din cele 22 de posturi bugetate pentru anul 2019, au fost ocupate numai 14 posturi și remunerate conform încadrărilor prezente în Legea nr. 153/2017.

Prin Ordonanța de Urgență nr. 71/2019 din 28 noiembrie 2019 cu privire la rectificarea bugetului de stat pe anul 2019, având în vedere analiza execuției bugetare derulată pe parcursul anului 2019, s-a propus diminuarea creditelor bugetare și de angajament aprobate în bugetul pe 2019 la *Titlul I Cheltuieli de personal* cu suma de 837.000 lei.

La sfârșitul anului 2019, cheltuielile aferente *Titlului I Cheltuieli de personal* au fost în valoare de 988.599 lei, reprezentând un procent de 84% din totalul bugetului aprobat, diferența provenind din fundamentarea cheltuielilor de personal pentru un număr de 22 de angajați, iar posturile remunerate la sfârșitul anului 2019 au fost în număr de 14.

Cheltuielile de personal reprezintă salariile, indemnizația de hrană, impozitele și taxele aferente drepturilor salariale ale personalului IRDO. Instituția nu are datorii și nici întârzieri la plata salariilor sau a contribuțiilor la bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat.

În decursul anului a fost efectuată o virare de credite bugetare, aprobată la nivel de ordonator principal de credite, conform prevederilor art. 47, alin. (8) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, în cadrul *Titlului II Bunuri și servicii*.

În ceea ce privește achizițiile aferente anului 2019, au fost efectuate prin platforma SICAP, prin achiziție directă, respectând Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice.

În cadrul *Titlului VII Alte transferuri* se regăsesc cotizațiile anuale pe care Institutul Român pentru Drepturile Omului le plătește, conform Hotărârii Guvernului nr. 97/2015. Institutul este membru/membru asociat în următoarele organizații internaționale și regionale:

- Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (ENNHRI);
- Institutul European de Drept (ELI);
- Institutul Internațional de Drept de Expresie și Inspirație Franceză (IDEF);
- Asociația Comisiilor Francofone de Drepturile Omului (AFCNDH).

Suma alocată acestor cotizații este în valoare de 13.420 lei, incluzând comisioane bancare, suma ce se încadrează în creditele bugetare aprobate pentru anul 2019, prin Legea bugetului de stat nr. 50/2019.

Pentru *Titlul XIII Active nefinanciare* a fost alocată suma de 21.000 lei, sumă prevăzută pentru achiziția unui multifuncțional și a două calculatoare, necesare ultimelor două posturi ocupate, precum și licențe Windows indispensabile funcționării calculatoarelor.

Începând cu 01.01.2006 organizarea contabilității instituțiilor publice se realizează în sistem unitar, în conformitate cu prevederile O.M.F.P. nr. 1917/2005 elaborat ca urmare a procesului de armonizare a legislației în domeniul financiar, cu standardele internaționale de contabilitate pentru sectorul public.

Bilanțul contabil și situațiile financiare ale Institutului Român pentru Drepturile Omului au fost întocmite cu respectarea principiilor de bază ale contabilității aplicate în anii anteriori: principiul continuității, permanenței metodelor, prudenței, contabilității pe baza de angajamente, evaluării separate a elementelor de activ și datorii, intangibilității, comparabilității informațiilor, pragul de semnificație, prevalenței economicului asupra juridicului, independenței exercițiului, necompensării elementelor de activ și pasiv.

Principiul continuității activității – IRDO continuă în mod normal funcționarea fără a intra în stare de lichidare sau a reduce semnificativ activitatea.

Principiul permanenței metodelor – metodele de evaluare au fost aplicate în mod consecvent de la un exercițiu financiar la altul.

Principiul prudenței – evaluarea a fost făcută pe o bază prudentă, ținându-se cont de toate angajamentele apărute.

Principiul independenței exercițiului – s-a ținut cont de cheltuielile aferente exercițiului financiar, indiferent de data plății acestor cheltuieli.

Principiul evaluării separate a elementelor de activ și de datorii – conform acestui principiu componentele elementelor de activ sau pasiv au fost evaluate separat.

Principiul intangibilității – bilanțul de deschidere pentru exercițiul financiar curent corespunde cu bilanțul de închidere al exercițiului financiar al anului 2018.

Principiul necompensării – nu s-au efectuat compensări între elementele de activ și de datorii sau între elementele de venituri și cheltuieli.

Principiul prevalenței economicului asupra juridicului – prezentarea valorilor din cadrul elementelor de bilanț s-a făcut ținând seama de fondul economic al tranzacției sau al operațiunii raportate, nu numai de forma juridică a acestora.

Amortizarea activelor fixe din instituție se face prin metoda liniară.

Toate operațiunile financiare au fost înregistrate în contabilitate în ordine cronologică, după obținerea tuturor autorizațiilor necesare.

Evidența analitică a conturilor este organizată în concordanță cu prevederile Legii Contabilității nr. 82/1991 republicată.

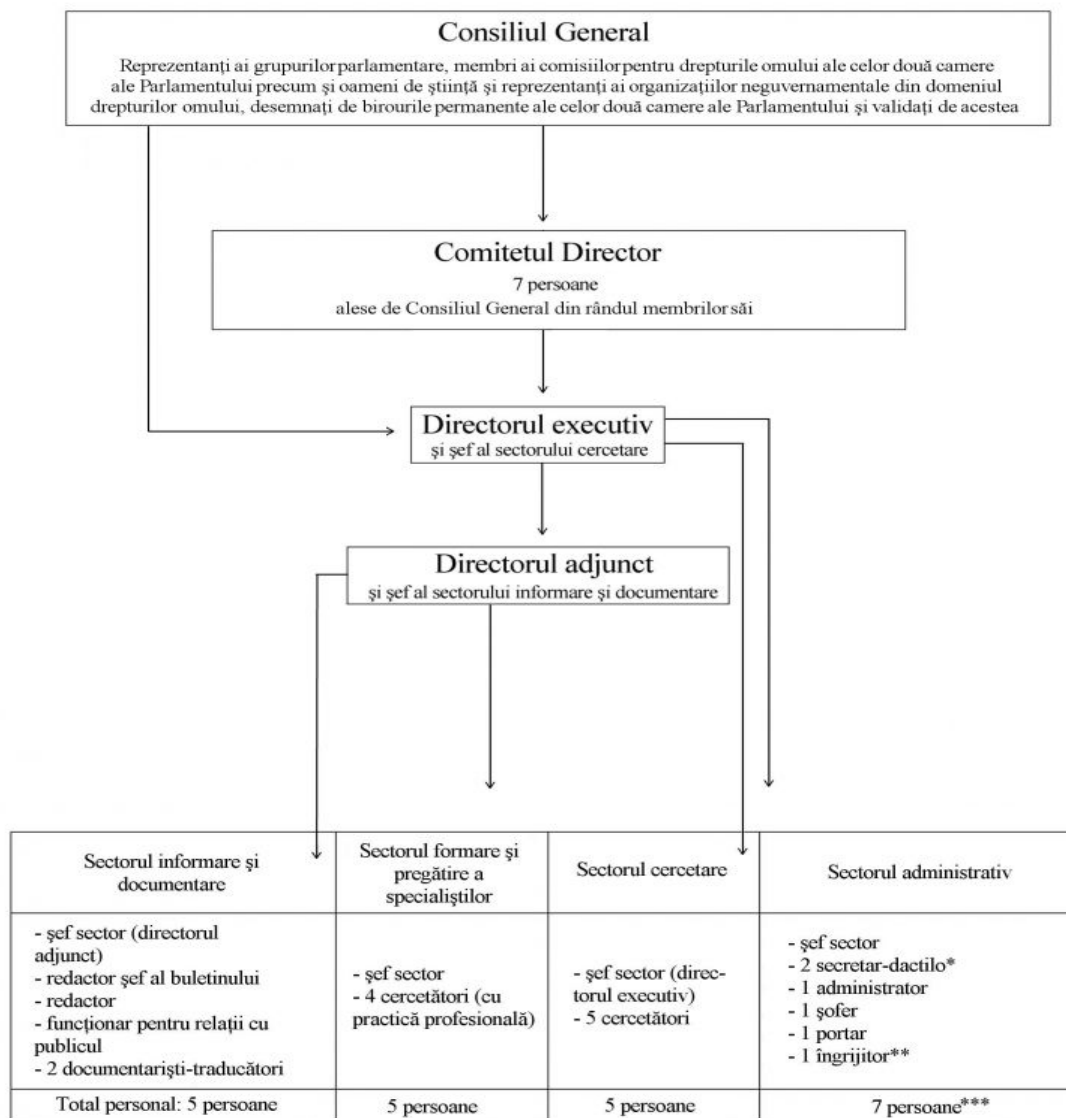
Registrul de casă se ține în conformitate cu prevederile Decretului 209/1976 și OMF nr. 3512/2008;

Controlul financiar preventiv este organizat conform prevederilor OG nr. 119/1999, Legea nr. 301/2002 pentru aprobarea OG nr. 119/1999 privind auditul intern și controlul financiar propriu, Legea nr. 84/2003 pentru modificarea și completarea OG nr. 119/1999, Ordinul 522/2003 pentru

aprobarea Normelor metodologice generale referitoare la exercitarea controlului financiar propriu, OMF nr. 1792/2002 și în baza dispoziției 36/2001. Menționăm faptul că în cursul anului 2019 nu au existat cazuri de refuz de viză de control financiar preventiv.

ANEXA I.

Structura Institutului Român pentru Drepturile Omului

* Unul din cele 2 posturi este în prezent nebugetat.

** Post în prezent nebugetat.

*** În prezent 5 persoane.

ANEXA II.

PRINCIPII REFERITOARE LA STATUTUL INSTITUȚIILOR NAȚIONALE (PRINCIPIILE DE LA PARIS)*

Adoptate prin Rezoluția Adunării Generale nr. 48/134 din 20 decembrie 1993

Competențe și responsabilități

1. O instituție națională trebuie să aibă competența de a promova și proteja drepturile omului.
2. O instituție națională trebuie să aibă un mandat cât mai larg posibil, care să fie clar prevăzut într-un text constituțional sau legislativ, precizând componența și sfera sa de competență.
3. O instituție națională trebuie să aibă, inter alia, următoarele responsabilități:
 - (a) Să prezinte Guvernului, Parlamentului și oricărui alt organ competent, la solicitarea autorităților în cauză, sau prin exercitarea competențelor sale de a se autosesiza cu privire la o anumită problemă, puncte de vedere, recomandări, propuneri și rapoarte cu privire la orice aspect legat de promovarea și protecția drepturilor omului; instituția națională poate decide să le publice; aceste puncte de vedere, recomandări, propuneri și rapoarte, precum și orice prerogativă a instituției naționale trebuie să se refere la următoarele domenii:
 - (i) Orice prevederi legislative sau administrative, precum și prevederi referitoare la organizațiile judiciare, menite să mențină și să extindă protecția drepturilor omului; în acest sens, instituția națională examinează legislația și dispozițiile administrative în vigoare, precum și proiectele și propunerile și formulează recomandările pe care le consideră adecvate pentru a asigura că aceste dispoziții sunt conforme cu principiile fundamentale ale drepturilor omului; recomandă, dacă este necesar, adoptarea unei noi legislații, modificarea legislației în vigoare și adoptarea sau modificarea măsurilor administrative;
 - (ii) Orice situație de încălcare a drepturilor omului pe care decide să o investigheze;
 - (iii) Pregătirea rapoartelor privind situația națională a drepturilor omului în general, precum și aspecte mai specifice;
 - (iv) Atragerea atenției Guvernului asupra situațiilor din orice parte a țării în care drepturile omului sunt încălcate și propunerea de inițiative pentru a pune capăt unor astfel de situații și, dacă este necesar, exprimarea unui punct de vedere cu privire la pozițiile și reacțiile Guvernului;

* Traducere IRDO.

(b) Să promoveze și să asigure armonizarea legislației, reglementărilor și practicilor naționale cu instrumentele internaționale privind drepturile omului la care Statul este parte și punerea acestora în aplicare efectivă;

(c) Să încurajeze ratificarea instrumentelor menționate anterior sau aderarea la aceste instrumente și să asigure punerea lor în aplicare;

(d) Să contribuie la rapoartele pe care Statele trebuie să le transmită organelor și comisiilor Organizației Națiunilor Unite și instituțiilor regionale, în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul tratatelor și, dacă este necesar, să își exprime opinia cu privire la subiectul în cauză, cu respectarea independenței lor;

(e) Să coopereze cu Organizația Națiunilor Unite și cu orice altă organizație din sistemul Organizației Națiunilor Unite, cu instituțiile regionale și instituțiile naționale ale altor țări, care au competențe în domeniul protecției și promovării drepturilor omului;

(f) Să contribuie la formularea programelor de educație și de cercetare în domeniul drepturilor omului și să participe la punerea acestora în practică, în școli, universități și cercuri profesionale;

(g) Să informeze cu privire la drepturile omului și eforturile de combatere a tuturor formelor de discriminare, în special a discriminării rasiale, prin creșterea gradului de conștientizare a opiniei publice, în special prin informare și educație și prin utilizarea tuturor organelor de presă.

Componenta și garanțiile independenței și pluralismului

1. Componenta instituției naționale și numirea membrilor săi, fie prin alegeri, fie prin alte mijloace, se stabilesc în conformitate cu o procedură care oferă toate garanțiile necesare pentru a asigura reprezentarea pluralistă a forțelor sociale (a societății civile) implicate în protecția și promovarea drepturilor omului, în special prin prevederi care să permită prezența sau stabilirea unei cooperări eficiente cu reprezentanții:

(a) Organizațiile neguvernamentale responsabile de drepturile omului și de combaterea discriminării rasiale, syndicate, organizații sociale și profesionale relevante, de exemplu, asociații de avocați, medici, jurnaliști și oameni de știință eminenti;

(b) Tendințe în gândirea filosofică sau religioasă;

(c) Universități și experți calificați;

(d) Parlamentul;

(e) Departamente guvernamentale (dacă acestea sunt incluse, reprezentanții lor ar trebui să participe la deliberări numai în calitate de consultanți).

2. Instituția națională trebuie să dispună de o infrastructură care să permită buna desfășurare a activităților sale, și în special de finanțare adecvată. Scopul acestei finanțări ar trebui să fie acela

de a asigura personal și sediu propriu instituției naționale, pentru a fi independentă de Guvern și a nu fi supusă controlului financiar care ar putea afecta independența acesteia.

3. Pentru a asigura un mandat stabil pentru membrii instituției naționale, fără de care nu poate exista o independență reală, numirea acestora se efectuează printr-un act oficial care stabilește durata specifică a mandatului. Acest mandat poate fi reînnoit, cu condiția să fie asigurat pluralismul în rândul membrilor instituției.

Metode de funcționare:

În cadrul activității sale, instituția națională poate să:

(a) Să ia în considerare orice aspecte care țin de competența sa, fie la sesizarea Guvernului, fie la propunerea unui membru al său sau a oricărui petiționar, fără a se adresa unei autorități superioare;

(b) Poate audia orice persoană și obține informațiile sau documentele necesare pentru soluționarea situațiilor care intră în sfera de competență a acesteia;

(c) Se poate adresa opiniei publice direct sau prin intermediul oricărui organ de presă, în special în vederea publicării punctelor de vedere și recomandărilor sale;

(d) Se poate întruni în mod regulat și ori de câte ori este necesar cu toți membrii săi, după ce aceștia au fost înștiințați în mod corespunzător;

(e) Să stabilească grupuri de lucru din rândul membrilor săi, în funcție de necesități, și să înființeze secții locale sau regionale care să contribuie la îndeplinirea funcțiilor instituției;

(f) Să mențină consultări cu celelalte organe, fie jurisdicționale sau de altă natură, responsabile pentru promovarea și protecția drepturilor omului (în special, ombudsmanii, mediatorii și instituțiile similare);

(g) Având în vedere rolul fundamental pe care îl au organizațiile neguvernamentale în extinderea activității instituțiilor naționale, să dezvolte relațiile cu organizațiile neguvernamentale dedicate promovării și protejării drepturilor omului, dezvoltării economice și sociale, combaterii rasismului, protejării grupurilor vulnerabile (în special copiii, lucrătorii migranți, refugiații, persoanele cu handicap fizic și mental) sau domeniilor specializate.

Principii suplimentare privind statutul comisiilor cu competență cvasi-jurisdicțională

O instituție națională poate fi autorizată să audieze și să examineze plângerile și petițiile referitoare la situații individuale. Petițiile pot fi făcute de către persoane fizice, reprezentanții acestora, terți, organizații neguvernamentale, asociații ale sindicatelor sau orice alte organizații reprezentative. În astfel de circumstanțe și fără a aduce atingere principiilor enunțate mai sus cu privire la celelalte competențe ale comisiilor, funcțiile care le-au fost încredințate se pot fundamenta pe următoarele principii:

(a) Să încerce o soluționare amiabilă prin conciliere sau, în limitele prevăzute de lege, prin decizii obligatorii sau, dacă este necesar, pe baza confidențialității;

(b) Informarea părții care a depus petiția cu privire la drepturile sale, în special la căile de atac pe care le are la dispoziție, precum și promovarea accesului la acestea;

(c) Primirea oricăror plângeri sau petiții sau transmiterea acestora oricărei alte autorități competente în limitele prevăzute de lege;

(d) Emiterea de recomandări autorităților competente, în special prin propunerea de amendamente sau reforme ale legilor, reglementărilor și practicilor administrative, mai ales dacă acestea au creat dificultățile întâmpinate de persoanele care depun petiții pentru a-și putea exercita drepturile.

ANEXA III. A

ACTIVITĂȚI PROPRII SAU ÎN COLABORARE

Festivitatea de premiere a câștigătorilor concursului de eseuri „De ce îmi place...”, organizată de Ziua culturii naționale de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Grupul Editorial Corint și Muzeul Municipiului București-Palatul Șuțu (15 ianuarie 2019)

Sesiune de prezentări și dezbateri având ca temă atât comemorarea victimelor Holocaustului cât și combaterea manifestărilor de ură, xenofobie, rasism și neonazism în contextul societății actuale organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala Superioară Comercială „Nicolae Kretzulescu” din București (28 ianuarie 2019)

Program educativ cu tema „Rememorarea Holocaustului”, dedicat Zilei Internaționale de Comemorare a Victimelor Holocaustului, aniversării a 70 de ani de la semnarea Declarației Universale a Drepturilor Omului și a Convenției privind prevenirea și pedepsirea crimei de genocid, organizat de Colegiul Economic „Virgil Madgearu” din Ploiești în colaborare cu Institutul Român pentru Drepturile Omului și Fundația „Adolescența” (29 ianuarie 2019)

Concurs de afișe și de mesaje de promovare a unei culturi a toleranței destinat claselor V-VIII organizat cu ocazia Zilei nonviolentei în școală de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Școala Gimnazială „Apostol Arsache” din comuna Vedea, județul Giurgiu (30 ianuarie 2019)

Caravana „Stă în puterea ta să schimbi ceva!” constând în punerea în scenă a unei piese de teatru tip forum în cadrul Campaniei de informare, promovare a dreptului la vot și de implicare a tinerilor în procesul alegerilor pentru Parlamentul European, din 26 mai 2019 organizată la Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” din Cioflăceni, Snagov de Institutul Român pentru Drepturile Omului și Asociația „Tineri pentru Europa de Măine” cu participarea tinerilor actori, elevi de la Liceul Teoretic „Jean Monnet”, Colegiul Național „Ion Creangă” și Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din București (15 februarie 2019)

Lansarea concursului „Olimpiada de altruism” organizată de Departamentul de Asistență Socială din cadrul Facultății de Sociologie și Psihologie a Universității de Vest din Timișoara în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului ce are ca scop promovarea și recompensarea comportamentelor pro-active și valorilor de cooperare și întraajutorare la nivelul comunităților și se adresează elevilor claselor a XII-a (15 februarie 2019)

Campanie de conștientizare a multiplelor forme de manifestare a violenței în mediul școlar și de responsabilizare a copiilor/tinerilor cu privire la necesitatea de a limita situațiile conflictuale organizată în cadrul Proiectului anti-violență și antibullying al Inspectoratului Școlar al Municipiului București „Implică-te în viața ta!”, la Școala Gimnazială „Apostol Arsache” din Giurgiu și Liceul Tehnologic „Dimitrie Gusti” din București de Institutul Român pentru Drepturile Omului (20 februarie 2019)

Caravana teatrului forum „Stă în puterea ta să schimbi ceva!”, pentru promovarea dreptului la vot și implicarea tinerilor în procesul alegerilor pentru Parlamentul European, organizată la Liceul Tehnologic din Fierbinți, Ialomița, de Centrul de Informare Europe Direct și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cu participarea președintelui executiv al Asociației Junii, fost absolvent

al liceului, și promotor al Campaniei #dedataastavotez, gestionată de Biroul din România al Parlamentului European și a tinerilor actori – elevi de la Liceul Teoretic „Jean Monnet”, Colegiul Național „Ion Creangă” și Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din București împreună cu formatorul trupei de teatru pe tema alegerilor pentru Parlamentul European doamna Mândruța Andreescu, din partea Asociației „Tineri pentru Europa de mâine” (26 februarie 2019)

Seminar privind recunoașterea și înțelegerea tipurilor de violență și creșterea gradului de conștientizare a propriei contribuții la crearea și menținerea unui climat non-agresiv în colectivitate, organizat în cadrul Campaniei antiviolență desfășurată în instituții școlare din București și din țară de Institutul Român pentru Drepturile Omului la Școala Gimnazială nr. 150 din București (28 februarie 2019)

Caravana teatrului forum „Stă în puterea ta să schimbi ceva!”, eveniment organizat la Casa de cultură din Brănești de Centrul de Informare Europe Direct în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului, cu participarea elevilor de la clasele a XII-a de la Liceul Tehnologic „Cezar Nicolau” care este și Școală-Ambasador a Parlamentului European și de la Colegiul Silvic „Theodor Pietraru” din Brănești (7 martie 2019)

Workshop organizat în cadrul Campaniei „Antidiscriminare-Toleranță-Diversitate” dedicată Săptămânii europene de solidaritate cu popoarele care luptă contra discriminării rasiale de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Fundația Adolescența la Colegiul „Mihai Viteazul” din Ploiești (13 martie 2019)

Dezbateri cu tema „Uniți pentru diversitate”, organizată în cadrul manifestărilor consacrate Săptămânii europene de solidaritate cu popoarele care luptă contra discriminării rasiale de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Fundația Adolescența și Colegiul „Spiru Haret” din Ploiești (14 martie 2019)

Curs de formare cu tema „Prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare” organizat de Institutul de Studii pentru Ordine Publică, susținut de Institutul Român pentru Drepturile Omului, cu participarea cadrelor din poliție, din cadrul structurilor din București și de la nivel teritorial (Gorj, Tulcea, Botoșani, Mureș, Sălaj, Călărași, Constanța, Alba, Vaslui, Prahova, Giurgiu), astfel: Inspectoratul General al Poliției Române, Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, Inspectoratele Județene de Jandarmerie, Inspectoratele de Poliție Județene, Secții Regionale Poliție Transporturi etc. (15 martie 2019)

Lansarea Proiectului educativ „Speaker motivațional” organizat la nivelul unităților școlare din județul Constanța în cadrul parteneriatului cu Inspectoratul Școlar Județean Constanța, Liceul Teoretic „G. E. Palade” din Constanța și Institutul Român pentru Drepturile Omului în perioada 15 martie-15 aprilie 2019 (15 martie 2019)

Atelier cu tema „Dreptul la educație” organizat la sediul Institutului Român pentru Drepturile Omului cu elevii Școlii Gimnaziale „Vulcana Pandele” din județul Dâmbovița în cadrul Proiectului Erasmus „Kids, stand up for your rights!”, în care sunt implicați elevii acestei unități de învățământ alături de parteneri din Franța și Polonia (19 martie 2019)

Programul „Ce te face fericit” organizat la Biblioteca „Nicolae Iorga” din Ploiești de Colegiul „Virgil Madgearu” din Ploiești în parteneriat cu Fundația „Adolescența” și Institutul Român pentru Drepturile Omului cu două secțiuni una cu tema „Mai fericiți împreună” dedicată Zilei internaționale a fericirii și cea de-a doua secțiune „Diversitate vs Discriminare” dedicată Zilei internaționale pentru eliminarea discriminării rasiale (19 martie 2019)

Prezentarea, în premieră, a filmelor concepute și create sub titlul „Spre țărături albastre/Blue Shores Movie Competition” de tinerii din România, Turcia, Bulgaria și Moldova în contextul declarării Deceniului Mondial al Apei pentru Dezvoltare Durabilă și Deceniului Mondial al Biodiversității organizată cu ocazia Zilei mondiale a apei de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Ecomondia, a (22 martie 2019)

Penultima oprire a Caravanei teatrului forum „Stă în puterea ta să schimbi ceva!”, pentru promovarea dreptului la vot și implicarea tinerilor în procesul alegerilor pentru Parlamentul European, s-a desfășurat la Liceul Tehnologic „Vintilă Brătianu”, din localitatea Dragomirești Vale, organizată de Centrul de Informare Europe Direct și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cu participarea tinerilor actori – elevi de la Liceul Teoretic „Jean Monnet”, Colegiul Național „Ion Creangă” și Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din București (25 martie 2019)

Caravana teatrului forum „Stă în puterea ta să schimbi ceva!” organizată la Liceul Tehnologic „Dumitru Dumitrescu” din Buftea de Centrul de Informare Europe Direct și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cu participarea tinerilor actori – elevi de la Liceul Teoretic „Jean Monnet”, Colegiul Național „Ion Creangă” și Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din București (4 aprilie 2019)

Curs de formare pentru elevi „Educație pentru democrație”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” din Constanța (4-5 aprilie 2019)

Eveniment dedicat Zilei mondiale a sănătății organizat de Asociația Ecomondia, în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului și Inspectoratul Municipiului București cu participarea copiilor de la școlile și grădinițele din cadrul Programului Olga Gudyann International School Bucharest, Garmy Kids, având ca temă realizarea de proiecte de desene și/sau bricolaje pentru promovarea alimentației sănătoase (5 aprilie 2019)

Atelier „Dreptul la vot și gradul de implicare civică” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Liceul Teoretic „Tudor Vianu” din Giurgiu și respectiv Colegiul Tehnologic Energetic din Constanța, cu participarea elevilor claselor a XI-a și a XII-a din cadrul celor două instituții de învățământ (10-11 aprilie 2019)

Debutul Campaniei „Dreptul la sănătate! Măsurile de prim ajutor pentru persoanele vârstnice din sector 6 al Municipiului București”, la Centrul pentru Seniori „Liviu Rebreanu”, organizată sub patronajul Primăriei sectorului 6, în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului, Crucea Roșie sector 6 și împreună cu asistenții sociali din cadrul Centrului de Sănătate Multifuncțional „Sfântul Nectarie” și se va desfășura pe o perioadă de șase luni (12 aprilie 2019)

Atelier privind „Drepturile și responsabilitățile copilului” susținut de Institutul Român pentru Drepturile Omului la invitația Mark Twain International School, în cadrul unui proiect de cercetare al elevilor de clasa a IV-a din această unitate școlară (15 aprilie 2019)

Program educativ cu tema „Sănătate pentru toți” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului la Școala Gimnazială „Radu Stanian” din Ploiești cu ocazia Zilei mondiale a sănătății (16 aprilie 2019)

Curs adresat învățătorilor și profesorilor de învățământ primar cu tema „Dreptul copilului la protecție” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului la Școala Gimnazială nr. 150 din București (17 aprilie 2019)

Eveniment de lansare a unor cărți create de copii pentru copii, organizat cu prilejul Zilei Internaționale a Cărții și a Drepturilor de Autor de Institutul Român pentru Drepturile Omului în

parteneriat cu Ecomondia și Biblioteca Metropolitană București, filiala „Ion Creangă” cu participarea a patru școli: Școala Gimnazială „George Topîrceanu”, Școala Gimnazială nr. 2 Voluntari, Olga Gudynn International School, Școala Gimnazială nr. 81 din București (19 aprilie 2019)

Etapa finală a Olimpiadei naționale de științe socio-umane, concurs de excelență la care participă elevi cu aptitudini și preocupări în domeniul științelor-umane, organizată de Ministerul Educației Naționale, Casa Corpului Didactic Brașov și Institutul Român pentru Drepturile Omului (22-26 aprilie 2019)

A doua sesiune de informare în cadrul Campaniei „Dreptul la sănătate! Măsuri de prim ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6” desfășurată la Clubul Seniorilor „Mihai Eminescu” (16 mai 2019)

Festivitatea de decernare a premiilor pentru Olimpiada de Altruism organizată de Universitatea de Vest din Timișoara, prin Departamentul de Asistență Socială al Facultății de Sociologie și Psihologie în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului (21 mai 2019)

Ediția a 8-a a Conferinței internaționale „Eficiența normelor legale” cu tema “Globalizare și justiție” organizată de Facultatea de Drept din Cluj-Napoca din cadrul Universității Creștine „Dimitrie Cantemir”, eveniment al cărui partener tradițional este și Institutul Român pentru Drepturile Omului (23-25 mai 2019)

Curs, avizat de Ministerul Educației, privind „Combaterea jocurilor nocive și a practicilor violente din mediul școlar” organizat de Casa Corpului Didactic Cluj în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului și adresat cadrelor didactice de la nivelul județului, respectiv consilierilor școlari din cadrul Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Cluj, desfășurat la Colegiul Național Gheorghe Șincai din Cluj-Napoca (23-26 mai 2019)

Interviu telefonic cu un reprezentant al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene privind studiul FRA „Instituțiile Naționale pentru Drepturile Omului din statele membre ale UE” (24 mai 2019)

Sesiuni de ateliere cu elevii claselor a IV-a, a V-a, a VI-a, a VIII-a din cadrul Școlii Gimnaziale „Ovidiu Hulea” din Aiud care în funcție de vârstă și de nevoile educative au vizat obstacolele în calea exercitării dreptului la educație, drepturile și responsabilitățile copilului, cunoașterea diferențelor dintre abuz și tratamentele degradante ori inumane, organizate de Institutul Român pentru Drepturile Omului (28 mai 2019)

Forumul județean împotriva violenței online organizat de Școala Gimnazială „Ion Vișoiu” din Chitila în parteneriat cu Școala Nr. 1 Nuci, Școala Nr. 1 Mogoșoaia, Școala Nr. 1 Buftea, Asociația „VIAȚĂ FĂRĂ VIOLENȚĂ”, Amnesty International, Institutul Român pentru Drepturile Omului, Asociația Direct, Centrul de Resurse pentru Participare Publică, Centrul de Prevenire și Consiliere Antidrog-Ilfov, Primăria Orașului Chitila, Fundația Pro Chitila (28-30 mai 2019)

Ziua mondială a mediului sărbătorită într-un mod inedit de preșcolarii din sectoarele 2 și 4 ale Municipiului București printr-o „paradă a modei” cu vestimentații create din materiale reciclabile. Partenerii proiectului – Ecomondia, Institutul Român pentru Drepturile Omului, Clubul de Seniori al Sectorului 2 – „Clubul Înțelepților”, grădinițe din sectoarele 2 și 4 – au avut ca punct de plecare tema „Paris și Micul Paris” (5 iunie 2019)

Program educativ cu tema „Siguranța pe internet” organizat la Școala Gimnazială „Radu Stanian” din Ploiești în cadrul Campaniei de combatere a violenței on line promovată de Institutul Român pentru Drepturile Omului (6 iunie 2019)

Institutul Român pentru Drepturile Omului a susținut, la Școala Gimnazială „George Poboran” din orașul Slatina, două cursuri în cadrul Campaniei de combatere a violenței în mediul școlar privind multiplele aspecte ale fenomenului de bullying, metodele prin care se poate gestiona acest tip de agresiune la nivel de colectiv și de școală, precum și modalitățile eficiente de reacție (11 iunie 2019)

Campania „Dreptul la sănătate. Măsuri de prim-ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6” a continuat pentru a treia lună consecutiv, gazda evenimentului fiind Clubul pentru Seniori „Ion Luca Caragiale” (12 iunie 2019)

Întâlnire cu reprezentanții Școlii Gimnaziale „Take Ionescu” din Râmnicu Vâlcea privind realizarea în parteneriat a unor proiecte de promovare a educației în domeniul drepturilor omului și dezvoltarea programelor și activităților educaționale care susțin respectul pentru demnitatea umană (27 iunie 2019)

Întâlnire cu reprezentantul Inspectoratului Școlar Județean Constanța în vederea găsirii unor noi direcții de acțiune comună privind promovarea și protecția drepturilor omului în rândul tinerilor (4-5 iulie 2019)

Sesiune de informare în cadrul Campaniei „Dreptul la sănătate. Măsuri de prim-ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6”, organizată de partenerii proiectului Institutul Român pentru Drepturile Omului, Crucea Roșie Sector 6, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 6 și Centrul Multifuncțional de Sănătate „Sfântul Nectarie” la Clubul Seniorilor „Marin Preda” (15 iulie 2019)

Vizită de documentare privind elaborarea unui studiu în domeniul migrației la Inspectoratul General pentru Imigrări (26 iulie 2019)

Întâlnire - interviu realizat de experții Băncii Mondiale privind evaluarea Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoane cu dizabilități 2016-2020” (9 septembrie 2019)

Cea de-a cincea sesiune de informare din cadrul Campaniei „Dreptul la sănătate. Măsuri de prim-ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6”, organizată Institutul Român pentru Drepturile Omului, Crucea Roșie Sector 6, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului 6 și ai Centrului Multifuncțional de Sănătate „Sfântul Nectarie” s-a desfășurat Clubul de Seniori „Mihail Sadoveanu” (12 septembrie 2019)

Sesiune de formare a personalului din cadrul Inspectoratului Teritorial Timișoara al Poliției de Frontieră cu tema „Drepturile omului în contextul imigrației ilegale”, organizată în cadrul activităților de colaborare care au debutat în anul 2018, între Direcția Generală Anticorupție, Inspectoratul General pentru Imigrări și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, pe de o parte, și, respectiv, Institutul Român pentru Drepturile Omului, pe de altă parte, cu participarea personalului de la nivelul Serviciilor Teritoriale ale Poliției de Frontieră (Caraș-Severin, Oravița, Nidăș, Socol, Moldova Veche, Berzasca, Moravița, Deta, Jimbolia, Drobeta Turnu-Severin, Mehedinți, Orșova, Sînnicolau Mare, Porțile de Fier etc.) (17-18 septembrie 2019)

A doua sesiune de formare la nivelul Inspectoratelor Teritoriale ale Poliției de Frontieră privind „Drepturile omului în contextul imigrației ilegale”, organizat la Giurgiu în cadrul proiectului de

colaborare între Institut, Direcția Generală Anticorupție, Inspectoratul General pentru Imigrări și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (26 septembrie 2019)

Întâlnirea directorului Institutului Român pentru Drepturile Omului și a președintelui Consiliului Național Român pentru Refugiați cu Reprezentantul Special al Înaltului Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite (27 septembrie 2019)

Ediția a doua a Conferinței „Dreptul la Reveria Vârstei”, dedicată Zilei internaționale a persoanelor vârstnice, organizată, la Palatul Parlamentului, de Comisia pentru Drepturile Omului, Culte și Problemele Minorităților Naționale, în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului și Fundația Crucea Alb-Galbenă, co-organizator MedicHub Media (1 octombrie 2019)

Ultima sesiune de formare desfășurată la Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Constanța – Garda de Coastă privind „Drepturile omului și managementul frontierelor maritime”, organizat în cadrul proiectului de colaborare între Institutul Român pentru Drepturile Omului, Direcția Generală Anticorupție, Inspectoratul General pentru Imigrări și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (4 octombrie 2019)

Eveniment dedicat Zilei internaționale a educatorului „Culture connects. Education empowers”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului, în parteneriat cu Europe Direct, cu participarea a 50 de profesori și copii de la Mark Twain International School, Școala Metropolitană A.R.C., Școala gimnazială nr. 190, International School of Bucharest, Liceul Teoretic „Julia Hașdeu”, Liceul Teoretic „Ady Endre” (7 octombrie 2019)

Curs de formare pentru tineri „Educația pentru valori și drepturile omului”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului la Colegiul Național „I.C.Brătianu” din Hațeg și Colegiul Național „Decebal” din Deva (9-12 octombrie 2019)

Sesiune finală de informare cu privire la dreptul la sănătate și, respectiv, de formare în domeniul măsurilor de prim-ajutor adresată persoanelor vârstnice sub egida Campaniei „Dreptul la sănătate. Măsuri de prim-ajutor pentru persoanele vârstnice din Sectorul 6” a avut loc la Centrul pentru Seniori „Ioan Slavici”, din Prelungirea Ghencea. Astfel, s-au încheiat cele 6 luni prevăzute în cadrul proiectului, conceput de Institutul Român pentru Drepturile Omului, prin colaborare și în parteneriat cu Primăria Sectorului 6, DGASPC 6, Centrul de Sănătate Sfântul Nectarie și Crucea Roșie Filiala Sector 6 (15 octombrie 2019)

Pentru celebrarea celor 30 de ani de la adoptarea Convenției cu privire la drepturile copilului, Institutul Român pentru Drepturile Omului a desfășurat, în mai multe orașe din țară și în București un proiect pentru o mai bună cunoaștere a dispozițiilor acesteia de către copii și de către cadrele didactice (21 octombrie-20 noiembrie)

Campanie de informare și conștientizare în rândul tinerilor cu privire la modul „Cum sunt percepuți refugiații și migrantii în societate – integrare, protecție, comunicare, prejudecăți” inițiată de Institutul Român pentru Drepturile Omului cu participarea reprezentanților unor instituții naționale și organizații internaționale - Inspectoratul General pentru Imigrări, Agenția ONU pentru Refugiați din România și Consiliul Național Român pentru Refugiați și desfășurată la Colegiul Național „Spiru Haret” din București (24 octombrie 2019)

Manifestare cu tema „Crearea ONU - obiective, principii și mecanisme ONU” organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului cu ocazia Zilei internaționale a Organizației Națiunilor Unite la Colegiul Național “Mihai Viteazul” din Ploiești (24 octombrie 2019)

Curs cu tema „Dreptul la viață privată și protecția datelor cu caracter personal”, organizat pentru celebrarea împlinirii a 30 de ani de la adoptarea Convenției cu privire la drepturile copilului și zece ani de aplicare a Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene de Institutul Român pentru Drepturile Omului cu participarea consilierilor școlari de la Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională din județul Vâlcea (11 noiembrie 2019)

Întâlnire-interviu cu echipa formată din cercetători ai Organizației Mondiale a Sănătății împreună cu Centrul European de Politici și Cercetare în domeniul Protecției Sociale - Austria, care derulează un proiect ce vizează evaluarea serviciilor de îngrijire de lungă durată, cu accent asupra problemelor de gen (12 noiembrie 2019)

Atelier organizat cu ocazia Zilei internaționale a toleranței de Institutul Român pentru Drepturile Omului la Școala Superioară Comercială „Nicolae Kretzulescu” cu participarea a 27 de elevi ai clasei a XI-a (13 noiembrie 2019)

Workshop cu tema „Educarea tinerilor în spiritul respectului față de valori și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale” organizat la Școala Gimnazială nr.3 „Constantin Parfene” din Vaslui (13-15 noiembrie 2019)

Workshop cu tema „Educația pentru toleranță” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului la Colegiul „Spiru Haret” din Ploiești cu ocazia Zilei mondiale a toleranței (14 noiembrie 2019)

Atelier cu tema „Cetățenia democratică” organizat în cadrul parteneriatului dintre Institutul Român pentru Drepturile Omului cu Școala Gimnazială nr. 1 din Singureni, Giurgiu, cu participarea a 40 de elevi ai claselor V-VIII (19 noiembrie 2019)

Program educativ desfășurat sub forma unui workshop cu tema „30 de ani de la Convenția ONU privind drepturile copilului”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului cu participarea elevilor clasei a V-a a Școlii Gimnaziale „Radu Stanian” din Ploiești (20 noiembrie 2019)

Întâlnire la sediul IRDO cu 27 de tineri (18 - 25 de ani) din 5 țări: Estonia, Italia, Spania, Polonia și România în cadrul proiectului „Inclusion for All” prin programul Erasmus+, coordonat de Asociația Together Romania (20 noiembrie 2019)

Curs avizat de Ministerul Educației „Comunicare, Informare, Dezvoltare, Conștientizare. Educația pentru drepturile copilului”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Ilfov, Casa Corpului Didactic Cluj și Casa Corpului Didactic Olt cu participarea cadrelor didactice din instituții școlare din Chiajna, Buftea, Vidra, Voluntari Brănești și Clubul Copiilor Sector 1 (20 noiembrie 2019)

Participarea Institutului Român pentru Drepturile Omului la două evenimente organizate de Școala Gimnazială „Mihai Viteazu”, din orașul Pucioasa: premiarea elevilor din cadrul instituției școlare care s-au remarcat la două concursuri locale: concursul de afișe „Este timpul pentru toleranță!” (ediția a doua) și concursul tematic „Îmi cunosc drepturile și responsabilitățile”; și atelierul cu temă Ziua toleranței la care au participat copiii din Consiliul elevilor, cadre didactice și părinți (21 noiembrie 2019)

Institutul Român pentru Drepturile Omului a obținut acreditarea Ministerului Educației pentru realizarea unui curs de 40 de ore intitulat „Comunicare, Informare, Dezvoltare, Conștientizare. Educația pentru drepturile copilului”, fiind adresat cadrelor didactice și consilierilor școlari. Cursul conceput de Institut va fi susținut în 3 județe, plus București, în colaborare cu partenerii din proiect:

Casa Corpului Didactic Ilfov, Casa Corpului Didactic Cluj și Casa Corpului Didactic Olt (27 noiembrie 2019)

Dezbatere cu tema „Paradoxul dintre evoluția legislației în domeniu și amplificarea fenomenului violenței împotriva femeilor” organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Asociația Femeilor din România – Împreună, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la Platforma de la Beijing „Un viitor fără violență pentru noile generații” și celebrării Zilei internaționale a combaterii violenței împotriva femeilor (27 noiembrie 2019)

Susținerea modulului de instruire pe tema „Prevenirii torturii și a tratamentelor inumane” de Institutul Român pentru Drepturile Omului în cadrul cursurilor de pregătire specializată a cadrelor din poliție, organizate de Institutul de Studii pentru Ordinea Publică cu participarea personalului din cadrul Centrelor de Rețineră și Arest Preventiv (9 decembrie 2019)

A IX-a ediție a simpozionului național cu tema „Drepturile și libertățile fundamentale ale omului”, organizat cu ocazia Zilei internaționale a drepturilor omului, în cadrul proiectului „Cultură – Cetățenie democratică – Patriotism” de Fundația „Adolescența” în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului, Biblioteca Județeană „Nicolae Iorga”, Inspectoratul Școlar al județului Prahova și Casa Corpului Didactic Prahova cu participarea elevilor, cadrelor didactice de la Colegiul „Toma Socolescu” Ploiești, Colegiul „Spiru Haret” Ploiești, Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Ploiești, Liceul „Simion Stolnicu” Comarnic, reprezentanți ai Asociației de Drept Umanitar, Filiala Prahova, scriitori, cadre didactice, documentariști (9 decembrie 2019)

Conferința anuală a drepturilor omului „Drepturile copilului în contextul provocărilor actuale”, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale a Camerei Deputaților și Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități a Senatului și dedicată aniversării a 30 de ani de la adoptarea Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului și a Zilei Internaționale a Drepturilor Omului (10 decembrie 2019)

Cea de-a VII-a ediție a conferinței internaționale „Cultura europeană a drepturilor omului. Dreptul la fericire” organizată de Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București - Institutul Internațional pentru Drepturile Omului în colaborare cu Institutul Român pentru Drepturile Omului, Asociația Internațională pentru Filosofia Dreptului și Filosofie Socială, Societatea Internațională pentru Studiul Comparat al Civilizațiilor, Uniunea Juriștilor din România, Societatea Leibniz din România, Academia Europeă, Academia Română de Științe Juridice (12-14 decembrie 2019)

Întâlnire cu reprezentanți ai Inspectoratului Școlar Județean Constanța în vederea dezvoltării și derulării unor programe și activități educaționale care susțin demnitatea umană și urmăresc să dezvolte o cultură a drepturilor omului în rândul tinerilor (13-14 decembrie 2019)

ANEXA III. B

PARTICIPĂRI LA ALTE ACȚIUNI

Participare la ședința Comisiei pentru buget, finanțe, activitate bancară și piața de capital din Senat privind propunerea legislativă de reorganizare a Institutului Român pentru Drepturile Omului L733/2018- adoptată de Camera Deputaților (5 februarie 2019)

Participare la ședința Comisiei pentru muncă, familie și protecție socială din Senat privind propunerea legislativă de reorganizare a Institutului Român pentru Drepturile Omului L733/2018 (5 februarie 2019)

Eveniment de prezentare a unor instrumente de formare și informare pentru îmbunătățirea accesului la informații și sprijinul acordat victimelor infracțiunilor în cadrul proiectului „Îmbunătățirea serviciilor de sprijin din perspectiva victimelor – VICATIS” coordonat de Centrul Juridic Croat și implementat în parteneriat cu alte organizații și instituții: Ministerul Justiției din Croația și Biroul Governamental pentru Drepturile Omului și Drepturile Minorităților Naționale din Croația, Centrul de Resurse Juridice din România, Asociația Patent din Ungaria și Asociația pentru Comunicare Non-violentă a Institutului pentru Pace din Slovenia (14 februarie 2019)

Conferința de lansare a proiectului „Sănătatea mintală – prioritate pe agenda publică!”, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014 –2020 (Cod proiect 112591), Implementat de Societatea Română de Sprijin a Vârșnicilor și a Suferinzilor cu Afecțiuni de tip Alzheimer, în calitate de coordonator și Asociația Habilitas – Centru de Resurse și Formare Profesională (20 februarie 2019)

Întâlnirea anuală a Grupului de lucru juridic din cadrul Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale de Drepturile Omului (ENHRI), organizată de ENNHRI în colaborare cu Comisia pentru drepturile omului și egalitate din Irlanda (25-26 februarie 2019)

Întâlnirea grupului de lucru în cadrul proiectului ERASMUS+ „*CareEr: Empowering Informal Carers*”, derulat în parteneriat cu Institutul Național de Inserție Profesională și Socială din Franța, care vizează abilitățile practice ale îngrijitorilor familiari cu recunoașterea acestora pe piața muncii organizat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului S1 (3 martie 2019)

Întâlnirea anuală a Alianței Globale pentru Instituțiile Naționale de Drepturile Omului (GANHRI) și conferința anuală a GANHRI privind „Asigurarea implementării, urmării și revizuirii bazate pe drepturi ale omului și răspunzătoare de gen a Pactului global pentru migrație: rolul instituțiilor naționale pentru drepturile omului” organizată de GANHRI în cooperare cu Înaltul Comisariat ONU pentru drepturile omului (OHCHR) (4-6 martie 2019)

Participare la ședința Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări din Senat privind propunerea legislativă de reorganizare a Institutului Român pentru Drepturile Omului - L733/2018 (5 martie 2019)

Conferință dedicată situației actuale a respectării drepturilor femeilor la nivel de societate, organizată cu ocazia Zilei internaționale a femeii de Asociația pentru Dialog și Valori Universale (8 martie 2019)

Întâlnirea anuală în cadrul proiectului internațional Young Ambassadors's Forum, organizat de către Voluntari pentru Idei și Proiecte (VIP România). IRDO a prezentat studenților străini aspecte privind evoluția Dreptului Internațional Umanitar. Proiectul se află sub egida Ministerului Afacerilor Externe și se bucură de sprijinul comunității internaționale: UNICEF, UNHCR, Fund for Peace Washington DC, Crucea Roșie Internațională, OIM, Consiliul Britanic și Consiliul American (21 martie 2019)

Seminar cu tema „Drepturile dumneavoastră în Uniunea Europeană”, organizat de European Disability în parteneriat cu Consiliul Național al Dizabilității din România și Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități (22 martie 2019)

Cea de-a 8-a întâlnire a Platformei de colaborare dintre Consiliul Europei, Agenția Europeană pentru Drepturile Fundamentale, Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului și Rețeaua Europeană a Egalității de Șanse privind drepturile sociale și economice cu tema „Rezistența la provocări – egalitate și drepturile omului în perioade de constrângeri economice și financiare” desfășurată la Atena (9-11 aprilie 2019)

Întâlnirea Anuală a Grupului de lucru pentru implementarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități organizată de Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului la Bruxelles (13-14 mai 2019)

A VI-a ediție a evenimentelor de marcarea a Zilei dreptului internațional umanitar, dedicat în acest an împlinirii a 70 de ani de la adoptarea Convențiilor umanitare de la Geneva, organizat la Palatul Culturii din Ploiești, Sala „Marea Unire”, de Biblioteca Județeană „Nicolae Iorga” din Ploiești, Asociația de Drept Umanitar -Filiala Prahova și Colegiul Național „Jean Monnet” din Ploiești. În cadrul acțiunilor dedicate acestui eveniment s-au numărat: lansarea volumului „Drept Internațional Umanitar. Șapte decenii în slujba omenirii”, editor dr. Dumitru Codiță; festivitatea de premiere a câștigătorilor concursului interdisciplinar din sfera științelor socio-umane cu tema „Copiii – stindardul umanității prezente și viitoare în asigurarea păcii în lume”, vernisajul expoziției și premierea câștigătorilor concursului de pictură „Să protejăm viața! Copiii spun NU războiului”, expoziția de carte „Prezentarea Colecției Cartea ARDU-PH” (14 mai 2019)

Seminar organizat de Asociația Națională a Surzilor din România în contextul deținerii președinției Consiliului Uniunii Europene de către țara noastră (17 mai 2019)

Întâlnirea Grupului de lucru privind drepturile economice și sociale din cadrul Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului și participarea la workshop-ul „Comunicarea drepturilor economice și sociale” organizat împreună cu Grupul de lucru pe comunicare din cadrul ENNHRI (20-22 mai 2019)

Conferința de lansare a proiectului „Consolidarea mecanismului de coordonare a implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități” cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitatea Administrativă 2014-2020, cu obiectiv general de a realiza operațional mecanismul de coordonare a implementării Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, eveniment organizat de Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități (22 mai 2019)

A patra ediție a Simpozionului privind proiectele educaționale naționale „Exploratori în lumea emoțiilor” – CAER 686 și „STOP Bullying-ului (Spune NU intimidării)”- CAER 2019, organizat de Casa Corpului Didactic Cluj și Centrul Județean de Resurse și de Asistență Educațională Cluj (29 mai 2019)

Conferința internațională „Condiția femeii moderne – între empowerment, leadership și discriminarea de gen”, organizată în contextul deținerii de către România a Președinției rotative a Consiliului Uniunii Europene, la Palatul Parlamentului (29-30 mai 2019)

Conferința internațională la nivel înalt „Europa fără violență împotriva femeilor și fetelor – Perspective ale Convenției de la Istanbul: Un nou orizont – Schimbarea paradigmei pentru toți factorii de decizie” organizată de Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați în cooperare cu Ministerul Norvegian al Justiției și Securității Publice în contextul exercitării de către România a Președinției rotative a Consiliului Uniunii Europene (4-6 iunie 2019)

Întâlnirea experților Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (NHRI) cu reprezentanții Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) în cadrul proiectului privind „Situția instituțiilor naționale pentru drepturile omului din Uniunea Europeană”, coordonat de FRA, reunind reprezentanți ai Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului, ai Alianței Globale a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (GANHRI), ai Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (ENNHRI), ai Rețelei Europene a Organismelor pentru Egalitate (Equinet) EQUINET și ai Institutului Internațional al Ombudsmanului, precum și experți din Serbia și Macedonia de Nord (25-27 iunie 2019)

Curs de perfecționare „Codul Muncii 2019” organizat de SC Expert Activ Group S.R.L. (17-21 iulie 2019)

Curs de perfecționare cu tema „Managementul comunicării, relații publice, conflicte și gestionarea situațiilor de criză”, organizat de SC Expert Activ Group S.R.L. (7-11 august 2019)

Seminar cu tema „România: *Practici în sprijinirea victimelor: Direcționare, informare și evaluare individuală*” organizat de Centrul de Resurse Juridice (3 septembrie 2019)

Conferința anuală a Institutului de Drept European organizată de ELI în parteneriat cu Primăria și Universitatea din Viena (4-7 septembrie 2019)

Conferința finală a proiectului BeOld „*Better Work In Old Age: supporting older workers and organizational environment in coping with age transitions and work requirements*”, un proiect ERASMUS+ Parteneriate Strategice în Educația Adulților, finanțat de Comisia Europeană prin Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale, organizată de Confederația Națională Sindicală „Cartel Alfa”, Universitatea din București – Facultatea de Psihologie și Științele Educației și Asociația Habilitas - Centrul de Resurse și Formare Profesională (17 septembrie 2019)

Conferința „Dreptul copiilor la asistență medicală școlară” organizată de Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse, culte și minorități din Senat în colaborare cu Primăria Municipiului București (25 septembrie 2019)

Eveniment de prezentare a documentului privind politicile de prevenire și intervenție în cazurile de violență împotriva femeilor în vârstă organizat în cadrul proiectului ERASMUS+ „*S.A.F.E. – A safer life for older women: Training professionals and implementing cooperation mechanisms for combating violence and abuse against older women/O viață mai sigură pentru femeile vârstnice – Formarea profesioniștilor și implementarea de mecanisme de cooperare pentru combaterea violenței și abuzurilor asupra femeilor vârstnice*” de Asociația Habilitas - Centrul de Resurse și Formare Profesională (30 septembrie 2019)

Întâlnirea Grupului de lucru în domeniul migrației și azilului din cadrul Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (ENNHRI) organizată la Madrid (9-11 octombrie 2019)

Seminar cu tema „Viitorul educației incluzive”, organizat de Consiliul Național al Dizabilității din România (25 octombrie 2019)

Conferința de finalizare a proiectului ERASMUS+ „S.A.F.E.– A safer life for older women: Training professionals and implementing cooperation mechanisms for combating violence and abuse against older women/O viață mai sigură pentru femeile vârstnice – Formarea profesioniștilor și implementarea de mecanisme de cooperare pentru combaterea violenței și abuzurilor asupra femeilor vârstnice” organizată de Direcția Generală de Asistență Socială a Municipiului București (coordonator), împreună cu partenerii săi (VoiVa-Finlanda, Universitatea din Minho – Portugalia, KMOP – Grecia, Anziani e Non Solo - Società Cooperativa Sociale din Italia și Asociația Habilitas – Centru de Resurse și Formare Profesională (25 octombrie 2019)

Seminar privind analiza articolelor neadoptate de România prin legea de ratificare a Cartei Sociale Europene Revizuite, organizat de Ministerul Muncii și Justiției Sociale împreună cu Consiliul Europei (7 noiembrie 2019)

Spectacol aniversar pentru celebrarea a 100 de ani de activitate a Asociației Naționale a Surzilor din România (8 noiembrie 2019)

Adunarea generală a Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului (ENNHRI) și Conferința anuală privind „Drepturile economice și sociale în Europa – rolul instituțiilor naționale de drepturile omului” organizate de ENNHRI la Bruxelles (13-14 noiembrie 2019)

Întâlnire grup de lucru în cadrul proiectului „Sănătatea mintală – prioritate pe agenda publică!”- proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014-2020, organizată de Societatea Română de Sprijin a Vârstnicilor și a Suferinzilor cu Afecțiuni de tip Alzheimer și Asociația Habilitas-Centrul de Resurse și Formare Profesională la Centrul de Dialog Social/Centrul Memoriei (14 noiembrie 2019)

Participarea Institutului Român pentru Drepturile Omului ca expozant la cea de-a XV-a ediție a Salonului de carte POLEMOS – istorie, științe politice, securitate și apărare la Galeria Artelor din Palatul Cercului Militar Național, eveniment organizat de Editura Militară în parteneriat cu Societatea Scriitorilor Militari, Cercul Militar Național, Biblioteca Militară Națională, Societatea Editorilor din România și Amplus International Ltd. (16 - 19 octombrie 2019)

A 9-a reuniune a platformei de colaborare dintre Consiliul Europei-Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene-Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale pentru Drepturile Omului și Rețeaua Europeană a Organismelor pentru Egalitate (EQUINET) - privind drepturile economice și sociale și întâlnirea Grupului de lucru pentru drepturi economice, sociale și culturale din cadrul ENNHRI, desfășurate la Strasbourg (27-29 noiembrie 2019)

Conferința națională „O viziune comună pentru integrarea imigranților și refugiaților în România”, organizată sub egida Coaliției pentru Drepturile Migranților și Refugiaților (CDMiR), în cadrul proiectului NIEM – National Integration Evaluation Mechanisms, de Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR) și Centrul pentru Inovare Publică (CIP), cu susținerea Agenției ONU pentru Refugiați (UNHCR) și a Inspectoratului General pentru Imigrări (IGI) (3-4 decembrie 2019)

Forumul Național Anti-Bullying „Siguranța în școli începe cu noi” organizat de Asociația Telefonul Copilului (11 decembrie 2019)

Întâlnire în cadrul proiectului POCA „Sănătatea mintală – prioritate pe agenda publică!”, organizat de Asociația Habilitas-Centrul de Resurse și Formare Profesională (12 decembrie 2019)

Gala Comisiei Naționale a României pentru UNESCO, ediția 2019, eveniment dedicat Cetăților Dacice din Munții Orăștiei, unul din cele 8 situri ale României înscrise pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO (17 decembrie 2019)

ANEXA IV.

PARTENERIATE ÎNCHEIATE ÎN 2019

Institutul de Studii pentru Ordine Publică (ISOP)

Crucea Roșie Sector 6

Centrul de Sănătate Multifuncțional „Sfântul Nectarie”

Muzeul Județean de Istorie Olt

Rețeaua Națională de Informare și Cooperare pentru integrarea în comunitate a copiilor și tinerilor cu cerințe educative speciale (RENINCO)

Asociația pentru Implicare Socială, Educație și Cultură (ASISED)

Asociația de Educație Prenatală din România (AEPRO)

Societatea Ecomondia

Casa Corpului Didactic Olt

Casa Corpului Didactic Cluj

Casa Corpului Didactic Ilfov

Universitatea de Vest din Timișoara – Departamentul de Asistență Socială

Liceul „Gheorghe Surdu”, Brezoi, Vâlcea

Liceul Tehnologic „Dumitru Dumitrescu” Buftea, Ilfov

Liceul „Tudor Vianu”, Giurgiu

Liceul „Nichita Stănescu”, București

Liceul Tehnologic „Vintilă Brătianu”, Dragomirești Vale, Ilfov

Liceul Tehnologic „Dimitrie Gusti”, București

Școala Gimnazială „Apostol Arsache”, Vedea, Giurgiu

Școala Gimnazială Nr. 3 „Constantin Parfene”, Vaslui

Școala Gimnazială Nr. 20, București

Școala Gimnazială Nr. 1 Singureni, Giurgiu

Școala Gimnazială Nr. 3 „George Poboran”, Slatina

Școala Gimnazială „Ovidiu Hulea”, Aiud

Școala Gimnazială Nr. 150, București